

Xəbər
Azərbaycanlı tələbə İtaliyada göldə boğulub öldü
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 iyun 2018-ci il Cümə axşamı № 123 (7012) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan Qarabağdakı vətəndaşlarının xilasını üçün hərəkətə keçə bilər

Xankəndidəki hərbi-polis rejimi daxildən çat verdi; **politoloq:** "Baş verənlərə müşahidəçi kimi yanaşmalı deyilik..."

yazısı səh.13-də

Qərbin inqilab ssenariləri Azərbaycanda iflas oldu - səbəb...

yazısı səh.9-də

Avropa İttifaqı Rusiyanı ABŞ-ın caynağından ala biləcəkm...

yazısı səh.10-də

Ofşorlar "anası" Britaniyanı azərbaycanlı məmur-oligarxlara cəlb edən amillər

yazısı səh.3-də

Göyçay daha böyük fəlakətlə üz-üzə - araşdırma

yazısı səh.7-də

Müəmmal təyyarə qəzaları Kremlə qarşı Qərbin basqılarını artıracaq

yazısı səh.12-də

"İnsanların emosiyalarını ələ salmaq kökündən yanlış hərəkətdir" - Hacı Şahin

yazısı səh.4-də

Nazirlik hava şəraitinin pisləşəcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq etdi

yazısı səh.14-də

Ramazan ayının 22-ci günü

İftar 20.25. İmsaq 03.20-dək (QMİ)

22-ci günün duası: "İlahi, bu gün Öz ehsan və kərəm qapılarını mənim üzümə aç və Öz bərəkətini mənə nazil et! Məni belə bir gündə Sənin razılığın olan əməlləri etməyə müvəffəq et! Məni Öz cənnətinin ən gözəl yerində məskunlaşdır! Ey çarəsizlərin duasını Qəbul Edən!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".

Bu gün 3-cü Qədr gecəsidir.

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

BAŞÇILARIN İSTİFAYI BAŞLADI - SENSASİON TƏYİNATLAR VƏ İŞDƏN ÇIXARILMALAR

Cəbhə bölgələrinin və paytaxtın icra başçıları dəyişdirilir - "bərkişilmə prosesi" başlayıb; Gədəbəydən sonra Ağdamın da icra başçısı vəzifədən çıxarıldı; həm sərhəd, həm işğal bölgəsi rayonlarında yerli komandanı daha da möhkəmləndirmək, daha səriştəli kadrları vəzifəyə təyin etmək prosesi başlayıb

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.5-də

Bakının İrəvana qarşı addım-addım taktikası - Paşinyanın siffəti necə korlandı?

"Azərbaycan cəbhədə vəziyyəti hər an dəyişə bilər, Bakı işğal altındakı əraziləri almaq üçün "sürünən taktika" tətbiq edir" - Rusiya nəşri; şimaldan Ermənistanın yeni rəhbərliyi haqda ittiham aktı: "Paşinyan hökumətində hər kabinetdə "Sorosun qulaqları" görünür..."

yazısı səh.8-də

Eldar Namazov:
"Vəziyyət çox mürəkkəbdir, Azərbaycan ehtiyatlı mövqe tutmalıdır"

yazısı səh.6-də

Sosial Müdafiə Fondundakı mübhəm hadisə Səlim Müslümovu "yandıra" bilər

yazısı səh.5-də

Mübariz Əhmədov:
"İran belə mövqeyini davam etdirsə, ABŞ-la müharibə qaçılmazdır"

yazısı səh.10-də

Prezident Maştağa-Nardaran yolunun yenidən qurulmasına 9,5 milyon manat ayırdı

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Sabunçu rayonunun Maştağa-Nardaran avtomobil yolunun yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

AzərTAC xəbər verir ki, sərəncama əsasən, altmış üç min nəfər əhalinin yaşadığı 3 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Maştağa-Nardaran avtomobil yolunun yenidən qurulması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 9,5 milyon (doqquz milyon beş yüz min) manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyi sənəddə göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək tapşırılıb.

Müdafiə Nazirliyi haqqında əsasnaməyə dəyişikliklər təsdiq edildi

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 18 dekabr tarixli 54 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi haqqında Əsasnamə"də dəyişikliklər edilməsi barədə fərman imzalayıb.

APA-nın xəbərinə görə, fərmana əsasən, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 18 dekabr tarixli 54 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 12, maddə 1521; 2015, № 11, maddə 1309; 2016, № 1, maddə 48; 2017, № 12 (I kitab), maddə 2344; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 25 dekabr tarixli 431 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi haqqında Əsasnamə"də dəyişikliklər təsdiq edilir.

"Azərbaycan Aİ-nin dəstəyinə layiqdir" - Yan Zahradil

"Azərbaycanın strateji, lakin hələ də qeyri-stabil geosiyasi mövqeyi və vəziyyəti elədir ki, bu ölkə xüsusilə Rusiya və İranla artan gərginliyin fonunda Avropa İttifaqının dəstəyinə layiqdir".

APA-nın məlumatına görə, bu barədə Avropa Parlamentinin Beynəlxalq Ticarət Komitəsinin sədr müavini, Avropa Mühafizəkarlar və İslahatçılar Partiyasının prezidenti Yan Zahradilin "Euractiv" nəşrinə dərc olunan yazısında deyilir.

Yazıda bildirilir ki, Aİ - Azərbaycan əlaqələrindəki son soyuqluq kiçik Asiya ölkəsinə potensial stabil və etibarlı tərəfdaş kimi laqeyd yanaşılmasına səbəb olub, lakin bu dövr artıq geridə qalıb: "Azərbaycanın geosiyasi mövqeyi çox həssasdır. Onun Rusiya ilə əlaqələri Rusiyanın keçmiş ərazilərində nüfuzunu artırmaq kimi təcavüzkar davranışlarına görə gərginləşib. Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələri gücləndirməyə dair istənilən addımı Rusiya tərəfindən milli maraqlarına təhlükə kimi qiymətləndirilir. Rusiyanın "güclü əli" regionda hələ də güclüdür. Məsələn, hər kəsə məlumdur ki, uzanan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli geniş mənada Rusiyanın əlindədir. Azərbaycan nə qədər çox müstəqil xarici siyasət yürüdükcə, bu, Rusiyanı daha çox qıcıqlandırır. Çin tərəfindən icra edilən "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsündə Rusiya olmadan Azərbaycanın iştirakı, Aİ və ABŞ ilə birbaşa enerji əlaqələri və NATO-nun bezi əməliyyatlarında qismən iştirak Rusiya üçün qəbul ediləməzdir. Azərbaycanı Avropa İttifaqının maraqları çərçivəsindən uzaqlaşdırmaq bu balaca ölkənin geosiyasi realitətlərini yanlış anlamaq və Rusiyanın növbəti qələbəsini qeyd etmək olar".

Y. Zahradil bildirir ki, İranla münasibətlər də elə asan deyil: "Hazırda İranda 30 milyon etnik azərbaycanlı yaşayır. Lakin onlar öz dillərini istifadə etmək kimi əsas insan haqlarından məhrum edilib. Azərbaycanın İrana qarşı siyasəti tamamilə neytraldır. İran hesab edir ki, Azərbaycanın daha çox ənənəvi islam həyatını qəbul etməsi üçün bu ölkəyə təsir etməlidir. Bu isə ölkənin modern tarixinə ziddir. Qərb, o cümlədən Aİ Azərbaycanın dünyada İslam ölkəsi kimi müsbət nümunə statusunu qoruyur".

Avropalı parlamentar qeyd edib ki, Azərbaycan və xüsusilə Bakı beynəlxalq nəqliyyat, turizm mərkəzinə çevrilir: "Geosiyasi cəhətdən vacib CQD layihəsi xüsusilə Mərkəzi və Şərqi Avropanın enerji diversifikasiyasını təmin edəcək. Etibarlı və stabil tərəfdaş kimi Azərbaycanın strateji geosiyasi əhəmiyyətini Aİ dana bilməz. Buna diqqət və dəstək göstərmək lazımdır".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Azərbaycan UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinə seçildi

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi və Mədəniyyət Nazirliyi birgə bəyanatla çıxış edib. APA-nın xəbərinə görə, bəyanatda deyilir:

"4-6 iyun tarixində Fransanın Paris şəhərində yerləşən UNESCO-nun baş qərargahında təşkilatın Qeyri-maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Konvensiyasına üzv ölkələrin 7-ci Baş Assambleyası keçirilib. Sessiya çərçivəsində Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitədə azad olmuş yerlərə seçki olub. İkinci qrup üzrə 2 yerə Azərbaycan, Belarus, Gürcüstan, Polşa, Slovakiya, Rumıniya və Makedoniya olmaqla, 7 dövlət namizədliyini irəli sürüb. Ayrılmış geniş təbliğat-təşviqat kampaniyası nəticəsində Azərbaycan qrupda 90 səsə namizədlər arasında ən çox səs yığaraq Komitəyə üzv seçilməyə nail olub. Digər yerə isə 52 səsle Polşa seçilib. Azərbaycanın UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinə namizədliyini irs nümunəsi UNESCO-nun siyahılarına daxil edilib. 2018-2022-ci illəri əhatə edən dövr ərzində Komitəyə üzv dövlət olaraq Azərbaycan dünyada qeyri-maddi irsin qorunmasına öz töhfəsini vermək və zəngin təcrübəsini paylaşmaq, üzv dövlətlərlə əməkdaşlıq ruhunda birgə fəaliyyət həyata keçirmək, Qeyri-maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Konvensiyadan irəli gələn məqsədlərin həyata keçirilməsinə yaxından dəstək vermək, həmçinin, qeyri-maddi mədəni irs incilərini beynəlxalq səviyyədə təşviq etmək istiqamətində səylərini əsərgəməyəcək".

Azərbaycanlı İtaliyada göldə boğulub öldü

İtaliyada göldə boğularaq ölən azərbaycanlı tələbə Elnur Babayevin meyiti tapılıb.

"Report" xəbər verir ki, meyit dəfn edilməsi üçün Azərbaycana göndərilib.

Xatırladaq ki, Roma Universitetinin Politologiya fakültəsinin tələbəsi olan 29 yaşlı Elnur Babayev iyunun 2-də Kastel Qandolfo şəhərindəki göldə boğulub.

O, ailənin yeganə oğlu övladı idi.

Bağ sahəsini narkotik plantasiyasına çevirən şəxs tutuldu

Qax Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat nəticəsində narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi, satışı və kultivasiyası ilə məşğul olan şəxs saxlanılıb.

DİN mətbuat xidmətinin şəki regional qrupundan müsavvat.com-a verilən məlumata görə, daxil olmuş məlumat əsasında Qax rayon sakini Ümidvar Yusifov saxlanılıb. Ü. Yusifov yaşadığı Tasmalı kəndində özünəməxsus bağ sahəsində ekdiyi çətənə kollarına qulluq edərək elə iş başında yaxalanıb. Polis əməkdaşlarının həmin əraziyə baxış keçirdikləri zaman oradan 310 ədəd çətənə bitkisi aşkar olunaraq götürülmüşdür. Saxlanılan şəxs ilkin ifadəsində narkotik vasitəni satmaq məqsədilə ekdiyini bildirmişdir.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

☑ Musavat.com

çilməyə nail olub. Digər yerə isə 52 səsle Polşa seçilib. Azərbaycanın UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinə namizədliyini irs nümunəsi UNESCO-nun siyahılarına daxil edilib. 2018-2022-ci illəri əhatə edən dövr ərzində Komitəyə üzv dövlət olaraq Azərbaycan dünyada qeyri-maddi irsin qorunmasına öz töhfəsini vermək və zəngin təcrübəsini paylaşmaq, üzv dövlətlərlə əməkdaşlıq ruhunda birgə fəaliyyət həyata keçirmək, Qeyri-maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Konvensiyadan irəli gələn məqsədlərin həyata keçirilməsinə yaxından dəstək vermək, həmçinin, qeyri-maddi mədəni irs incilərini beynəlxalq səviyyədə təşviq etmək istiqamətində səylərini əsərgəməyəcək".

Bəyanatda deyilir ki, Azərbaycan Respublikası 2010-2014-cü illərdə Qeyri-maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitədə təmsil olunub və ölkəyə yenidən bu etimadın göstərilməsi beynəlxalq mütəvəzədə, o cümlədən UNESCO-da Azərbaycanın qazandığı nüfuzun növbəti təsdiqidir: "Ölkəmiz üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən belə bir qərarın qəbul olunması Azərbaycan Respublikasının birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyi və qayğısı, Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər və Mədəniyyət nazirliklərinin birgə fəaliyyəti nə-

Ramin Hacı Gürcüstana keçmək istəyərkən sərhəddə tutuldu

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) sərhəd qoşunlarının Zaqatala sərhəd dəstəsinin hərbi qulluqçuları tərəfindən iyunun 4-də Balakən rayonunun Mazımqara kəndinin yaxınlığındakı sərhəd zastavasının xidməti ərazisində dövlət sərhədinin pozulmasının qarşısı alınıb.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin Mətbuat Mərkəzindən APA-ya verilən məlumata görə, sərhəd naryadı tərəfindən dövlət sərhədində 2 nəfər Azərbaycan vətəndaşı - 1983-cü il təvəllüdü Hacı Ramin Rasim oğlu və 1988-ci il təvəllüdü Qasimov Fəxrəddin Azad oğlu saxlanılıb.

İlkin araşdırma zamanı R. Hacı Gürcüstana qadağa qoyulması səbəbindən dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrindən ölkə ərazisini tərk edə bilməməsinə və sərhəd zastavasının xidməti sahəsindən dövlət sərhədini pozmaqla qanunsuz yolla Gürcüstan ərazisinə keçməyə cəhd etməsinə, F. Qasimovun isə bu əməlin həyata keçirilməsində ona köməklik etməsinə etiraf edib.

F. Qasimov tərəfindən də eyni məzmunlu ifadə verilib.

R. Hacı Gürcüstana 250 min manat həddində borclarının olmasını, xaricə getməklə bu borcları işləyərək qaytarmağa çalışmasını bildirib.

Saxlanılmış şəxslər barəsində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri üzrə cinayət işi başlanılıb.

Kəmaləddin Heydərov zəlzələ bölgəsində evlərə baxış keçirdi

Fövqəladə hallar naziri, general-polkovnik Kəmaləddin Heydərov Zaqatala rayonunda ötən gün baş verən zəlzələ nəticəsində zərər çəkən ərazilərə baxış keçirir.

APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, K. Heydərov, FHN-in digər rəhbər şəxsləri Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi ilə birgə Əliabad qəsəbəsində vəziyyətlə tanış olublar.

Nazir yeraltı təkanlardan zərərçəkmiş digər ərazilərə də baxış keçirəcək.

Qeyd edək ki, iyunun 5-i axşam saat 22:40 radələrində Zaqatala rayonu ərazisində 6 bal gücündə zəlzələ qeydə alınıb.

Zəlzələ nəticəsində bəzi evlərdə çatlar əmələ gəlib.

Bakıda vəzifəli şəxsi 3 min manat cərimələdilər

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə (ETSN) Nərimanov rayonu, Araz küçəsi 3 ünvanında fəaliyyət göstərən müəssisə tərəfindən havaya qara tüstü atılması ilə bağlı daxil olan şikayət nazirliyin mütəxəssisləri tərəfindən yerində araşdırılıb.

ETSN-in mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, araşdırma zamanı havaya tullantıların sözügedən ərazidə fəaliyyət göstərən "Buz Metal" MMC tərəfindən atıldığı müəyyən edilib.

Atmosfer havasından nümunələr götürülərək analizlər aparılıb və nümunələrdə zərərli maddələrin miqdarının artıq olduğu məlum olub.

Faktla bağlı MMC-nin direktoru Məmməd Ələkbərov barəsində protokol tərtib edilib və o, vəzifəli şəxs qismində İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əsasən 3000 manat məbləğində cərimə olunub.

Qanun pozuntusunun aradan qaldırılması üçün MMC-yə icrası məcburi olan müddətli "məcburi göstəriş" verilib.

Məlumat verdiyimiz kimi, Böyük Britaniyanın Cinayətkarlıqla Mübarizə üzrə Milli Agentliyi "korrupsiyalaşmış Elita və onların qeyri-legal varidatı"na qarşı mübarizə tədbirlərini sərtləşdirir. Qeyri-müəyyən mənşəli vəsaitlərlə mübarizə sahəsində əlavə səlahiyyətlər əldə edən agentliyin hazırda Böyük Britaniya vətəndaşı olan, yaxud bu ölkə ilə sıx mal və can bağlılığına malik 130 imkanlı şəxsin işini araşdırdığı bildirilir.

Rusiya mənbələrinin iddiasına görə, Britaniyanın başlatdığı bu proses birbaşa bu ölkədəki Rusiya mənşəli oliqarxlara və biznesə qarşı yönəlib. Bu prosesin Skripal işindən sonra daha sərt xarakter aldığı qeyd edilir. London rəsmiləri isə prosesin bilavasitə ruslara qarşı yönəlmədiyini, mənşəyindən və milliyətindən asılı olmayaraq, çirkli pullara malik bütün şəxsləri əhatə etdiyini bildirirlər.

Onu da qeyd edək ki, "Sunday Times" qəzeti bu il də Britaniyanın ən varlı şəxslərinin siyahısını tərtib edib. Siyahıya yalnız Birləşmiş Krallığın vətəndaşlığı olan şəxslər deyil, bu ölkə ilə sıx əlaqələrə malik şəxslər də daxil edilib. Siyahıya keçmiş SSRİ respublikalarından olan 16 nəfər daxil edilib. Onların böyük əksəriyyəti Rusiya mənşəlidir. Məsələn, 15,2 milyard funt-sterlinq varidatla siyahının 3-cü pilləsində qərarlaşan Leonid Blavatnik 1978-ci ildə keçmiş SSRİ-dən ABŞ-a köçüb. 2010-cu ildən Britaniya vətəndaşlığı alıb. 10,5 milyard funt-sterlinq sərvətlə 8-ci yerdə olan Əlişir Usmanov "Metalinvest" və "MeqaFon"un sahibidir.

Qəzetin siyahısında 9,3 milyard funt-sterlinq var-dövləti olan Roman Abramoviç 13-cü yerdədir. Onun partnyoru Yevgeniy Şvidler 1,1 milyard funt-sterlinqlə 125-ci yerdə qərarlaşır. Moskvanın keçmiş meri Yuri Lujkovun xanımı Yelena Baturina 882 milyon funt-sterlinqlə 160-cı yerdədir. Siyahıya daha bir neçə Rusiya əsilli varlı şəxsin adı daxil edilib.

Güman edilir ki, 130 nəfərlik şübhəli siyahısı tərtib olunarkən «Sunday Times»in tərtib etdiyi reytingdən də istifadə edilib. 130 nəfərlik siyahıda adı keçən şəxslərin aktivləri dondurula bilər.

Bu siyahıya Rusiya əsilli milyardərlə yanaşı, dünyanın müxtəlif ölkələrindən olan varlı iş adamları da daxil edilib.

Maraqlıdır ki, Azərbaycandan da yaşamaq, biznes qurmaq üçün Britaniyaya gədənlər az deyil. Rəsmi məlumatlara görə, yalnız 2017-ci ildə Azərbaycandan Böyük Britaniyaya yatırılan birbaşa xarici investisiyalar 66,4 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Bunun 1,1 milyon ABŞ dolları neft sektoruna, 65,3 milyon ABŞ dolları isə qeyri-neft sektoruna qoyulub. Düzdür, bu yatırımların kimlərin tərəfindən edildiyi açıqlanmışdır, lakin nəinki biznes çevrəsindən, hətta hakimiyyət çevrəsindən olanlar arasında da Birləşmiş

Ofşorlar "anası" Britaniyanı

azərbaycanlı məmur-

oliqarxlara cəlb edən amillər

Londonun çirkli pullarla mübarizəsi kimə qarşı yönəlib?

Krallıqda biznes maraqları olanlar az deyil. Məsələ burasındadır ki, dünyanın ən məşhur vergi cənnətləri olan ofşor ərazilərin böyük əksəriyyəti məhz Birləşmiş Krallığa daxildir. Virciniya adalarından tutmuş, Kayman adaları, Panamaya qədər ən nüfuzlu ofşorlar Britaniyaya tabedir. Azərbaycanda, eləcə də digər ölkələrdə korrupsiya, rüşvət, narko-ticarət, insan alveri və sair qeyri-qanuni yollarla qazanılmış pulların yuyulması məhz bu ofşorlarda yaradılan şirkətlər vasitəsilə yuyulur. Eləcə də Avropada, ABŞ-da, digər ərazilərdə qanuni fəaliyyət göstərən böyük şirkətlər, milyardərlər öz vəsaitlərini vergidən yayındırmaq üçün iri məbləğli alqı-satqılarını ofşorlarda rəsmiləşdirirlər. Bu baxımdan, Azərbaycanda imkanlı olan hər kəsin Britaniyada biznes qurmağa can atması təbii görünür...

Nəzərə alsaq ki, uzun illər boyu Azərbaycanda vəzifədə olaraq külli miqdarda vəsait əldə edən bir sıra məmurların ya özləri, ya övladları Britaniya ilə bağlılığa malikdir, onda bu ölkədə çirkli pullara qarşı sərtləşən mübarizədən onların da zərər çəkəcəkləri ehtimalının yüksək olduğunu görə bilərik. Belələri arasında hələ də vəzifədə olanlar az deyil, amma bir çoxları vəzifədən alınıb.

Məsələn, yayılan məlumatlara görə, prezident seçkilərindən sonra postunu itirən

keçmiş kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədovun oğlu Asif Əsədzadə də Londonda yaşayır. Xatırladaq ki, 2017-ci ildə Asif Əsədzadə London küçələrində Az 90 HO 505 dövlət nömrə nişanlı "Porsche" ilə "avtoşluq" etməsi əks olunan video ilə gündəmə gəlmişdi.

Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin sabiq rəisi Aydın Bəşirovun oğlu İlqar Bəşirov da Azərbaycanın zəngin adamları sırasına daxil edilir. İlqar Bəşirov atası kimi gəmiçilik sahəsində çalışır. Ona məxsus xeyli yükdaşıma gəmilərinin olduğu və onlardan əsasən neftdaşımada istifadə olunduğu bildirilir. Böyük Britaniya vətəndaşı olduğu bildirilən İlqar Bəşirovun adı əsasən neft qaçaqmalçılığı ilə bağlı xəbərlərdə mərkəzi fiqur kimi keçib. İlqar Bəşirovun biznesinin coğrafiyası Türkiyə, Rusiya və vətəndaşlığını daşdığı Böyük Britaniyanı əhatə edir.

Dövlət Dəmir Yolu İdarəsinin sabiq rəisi Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgərzadə də Londonda bağlılığı ilə tanınır. Adı ilk dəfə Azərbaycan mətbuatının gündəminə təhsil aldığı Londonda özünün əvəzinə digər bir şəxsi imtahana yollaması ilə gəlmişdi. Məlum olmuşdu ki, Elnar Əsgərov Londonda olarkən "Credit Suisse" bankında treyder işləyən 34 yaşlı Ceromi Dreni özünün əvəzindən imtahan verməyin mümkünlüyünə inandırılıb. Əvəzindən hər imtahan üçün ona 2

min funt-sterlinq ödəmişdi (*manatın indiki kursu ilə təxminən 4 min 500 manatdan artıq*). Ceromi Elnar Əsgərovun adına düzəldilmiş saxta vəsiqədən istifadə edərək, onun əvəzinə 8 dəfə imtahana girib, sonuncuda isə professor ondan şübhələnib və firliğin üstü açılıb. Qalmaqlı haqda Britaniyanın nüfuzlu nəşrləri sayılan "The Yorkshir Post" və "The Daily Mail" də yazmışdı.

Dünyada avtomobil idmanının ən bahalı növlərindən birinin - "Formula-1" in "Qran Pri" yarışının təşkilatçısı Arif Rəhimov gənclər və idman nazirinin yeganə övlətidir. Orta məktəbi Bakıda bitirən, daha sonra Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində oxuyan Arif Rəhimov arından ali təhsilini İngiltərənin paytaxtında davam etdirib. Arif Rəhimov 2011-2012-ci illərdə Londondakı Cass Business School-da neft və energetika sənayesi ixtisasına yiyələnib. Arif Rəhimov evlidir və hazırda Londonda yaşayır. Onun da Böyük Britaniya vətəndaşlığı alması haqda məlumatlar var.

Bunlardan əlavə, bir sıra yüksək vəzifəli məmurların övladları, ailə üzvlərinin Britaniya vətəndaşlığı aldığı bildirilir. Onların bəziləri Birləşmiş Krallıqda müxtəlif şirkətlərə rəhbərlik edirlər...

□ TURQUT,
"Yeni Müsavat"

Kəramət örnəyi

Samir SARI

Bu yaşa gəlmişəm, bir-birinin işini (əsrini) bəyənən bərbər, maşın ustası, bəna, suvaqçı, həkim, müəllim, taksi sürücüsü, şair, yazıçı (və sair və ilaxır) görməmişəm.

Burada tək-cə az-maz jurnalistlər istisnadır. Onların da hamısı yox. Yene jurnalistlərin arasında özündən başqa kiminsə yazısını bəyənən (Aydın Caniyevdən tutmuş rəhmətlik Hacı Hacıyevə qədər) adamlar tapmaq olar.

O gün bir müharibə veteranı ilə söhbətləşirdim, o da müharibədə iştirak etmiş, adı çıxmış heç bir veteranı bəyənəmədi, onların xidmət və qəhrəmanlıqlarını qəbul etmədi. Belə çıxdı ki, eloğlu tək döyüşüb, yeganə kişi kimi döyüşən o olub.

"Rejimə qarşı yeganə mübarizə aparan bizik" ifadəsi sizə bir yerdən tanış olmalıdır. Həmin söhbətdir. Siyasilər də bir-birini bəyənəmir, biri o birinin xidmətini qəbul etmir.

Bir dəfə diş həkiminə getmişdim, 2-3 il əvvəl özünün dişimə qoyduğu plomba baxdı, üzünü turşutdu, dedi, bunu hansı eşşək qoyub. Dedim, öz əl işidir, doktor, görünür, naşı vaxtında qoymusan... Pərt oldu, bir söz demədi.

Amma mən o psixolojini anlayıram, bilərəm ki, dantist də azərbaycanlıdır və özündən qabaq eyni işi gören adamı mütləq pisləməlidir, yoxsa bağrı çatlar.

Bu, biznes rəqabəti, yaşayış uğrunda mübarizəyə daxil olan çəkişmə-filan söhbəti deyil, bu artıq qana-gənə hopmuş, özünə iliyimizdə xüsusi kod qazanmış xüsusiyətdir, nəsilədən nəsilə ötürülür.

İmtahan üçün, bu gün ortabab futbolçularımızdan biri "Barselona"ya transfer olunsun, Messiylə çiyin-çiyinə oynasın, bir ildən sonra qayıdıb gəlsin, danışdırın, görün, Messini bəyənəcəkmiz? Əsla! Deyəcək, oynamağına oynayırsınız, ad-sanı var, amma can yandırmır, yola verir. Deyəcəksiniz, qollar vurur axı. Deyəcək, vurmağına vurur ey, amma hamı ötürməni ona verir, o da boş qarıya vurur. Çox şey deyə bilərsiniz, amma əmin ol ki, o, Messini heç-puç eləyəcək, qara qəpik qiyməti olmayan bir futbolçu kimi təqdim edəcək.

Yavaş-yavaş gələk mətləb üstünə. Son həftələr yazıçı Kəramət Böyükçöl öz kitablarını satışa çıxarıb fantastik qiymətə satır. Lap boyanı tünd götürək, "sırıyır" deyək. Özünə qismət, xeyli də pul-para qazanıb. Hiss olunur ki, aparıb arağa-filana da verməyəcək, oturub yeni roman yazacaq.

("Arağa-filan verməyəcək" sözünü ona görə əminliklə yazıram ki, bu ilin əvvəlində Nəsimi Nəbizadə gənc yazıçını feysbuk statusunda qonaq çağırmışdı, o da şərhində cavab vermişdi ki, yox, gəlmirəm, gəlsəm, içirdəssən).

İndi bunun kimə nə istisi-soyuğu var? Adam öz xüsusi oxucularını tapıb, onlara baha qiymətə kitab satır. Nə birinin bazarına girir, nə o birinin kitabının satışına maneçilik törədir. Reketçilik etmir ki?

Qabaqlar belə adamlar vardı, yüksək vəzifəli şəxslər haqqında kitab yazırdılar, sonra idarə və müəssisələri qapı-qapı gəzir, kitabı müdirlərin masasının üstünə qoyub deyirdilər, bunu almalsınız. Müdir yazıq da bir yuxarıdakı portretə baxırdı, bir aşağıdakı kitabı, düz baxanda da at kimi üzünə durmuş müəllifi görürdü, axırda çıxarıb 50-100 manat verir, "ədib"i yola salırdı. Yaramazlar arada müəssisələrə, dükanlara büst satışı işinə də girişmişdilər.

Bu kitab-büst sırımı trendi o qədər yaygınlaşmışdı ki, axırda YAP təlimat verdi, partiyanın qurucuları haqqında kitab yazmağı yasaqladı. Yoxsa ki, vallahi, bu iş artıq xüsusi sənaye sektoruna dönməkdəydi.

Kəramət isə heç kəsi məcbur eləmir, öz kitabını satır. Əslində pozitiv addımdır, sadəcə, adam gerek utanmasın. Utananın kitabı əlində qalar. Çox adam abırına qısıllır, utanır, amma yazıçımız bir çox komplekslərini dəf edib, öz istedadına əmindir, bu addımı ilə də ədəbiyyatda yeni ciğir açır.

Ona görə də Kəraməti və onun addımını bəyənəməyin yeri yoxdur. Onsuz da heç kəsin heç kəsi bəyənəməyi bir ölkədə və zəmanədə kimisə bəyənənmək üçün mütləq başqa səbəblər tapılacaqdı.

Əksinə, onun bu addımını örnək götürmək, genişlətmək, kampaniyaya çevirmək lazımdır. Qoy pulu bir az çox olan, kitab oxumağı da sevən adamlar ədəbiyyat sektoruna bu sayaq töhfə-ianə versinlər. Heç zad olmaz.

Son günlər deputat Fazil Mustafanın sosial şəbəkədə şüarların əzadarlığı ilə bağlı yazdığı fikirlər qalmaqallara səbəb olub. Belə ki, ilk oraq deputat Seyid Taleh kimi tanınan mərsiyənin videonu paylaşmış. Videoda Seyid Taleh mərsiyə oxuyur, arxada isə ilahiyyatçı Hacı Şahin Həsənli əyləşib ağlayır.

Paylaşmaya şərh verən Fazil Mustafa bu hərəkətlərin İslam dini ilə heç bir əlaqəsinin olmadığını yazıb: "Bu da azərbaycanlıların ənənəvi dini. 500 il, 300 il, 100 il öncə yaşananlarla bu gün yaşananların fərqi görməzsiniz. Bu dinin adına Azərbaycanda İslam deyirlər. Təkcə elmdə, texnologiyada, fəlsəfədə, təhsildə, səhiyyədə geridə deyilik, din əlaqasında da quyunun dibindəyik. Bu davranışı Quranla uzlaşdırın görün, bir əlaqə tapacaqsınız mı?," - deyərək F. Mustafa bildirib.

Məsələ ilə bağlı fikirlərini almaq üçün Hacı Şahinlə əlaqə saxladıq. İlk olaraq Hacı Şahinlə əzadarlığın gerilik olub-olmaması barəsində danışdıq. O, "Yeni Müsavat" a aşağıdakıları bildirdi:

- Orada söhbət, fikir verirsinizsə, əzadarlığın xurafat kimi təqdim olunmasından gedir. Özünüz bilirsiniz ki, fəaliyyətimdə xurafat və mövhumata qarşı olduğumu bəyan etmişəm. Ümumiyyətlə, fəaliyyətimin əsas prioritet istiqaməti də xurafatla mübarizə olub. Əvvəla, milyonlarla insanın əsrlərlə icra etdiyi dini ayini xurafat adlandırmaq tamamilə yanlışdır. Əzadarlıq Qurani-Kərimlə heç bir ziddiyyət təşkil etmir. Bəzən soruşurlar ki, Qurandan tutalım İmam Hüseyin əzası ilə bağlı ayə gətirin. Axı Kərbəla hadisəsi Quran nazil olduqdan sonra baş verib. Quran bir şeyi qadağan etməsə, ona yox demirsə o, icazəli olur. Əks arqument olaraq deyərək bilərəm ki, Qurandan bircə ayə gətirin ki, orada əzadarlıq qadağan olunur. Ümumiyyətlə, bu, hisslərə, emosiyalara bağlı olan məsələdir. Din iki qatdan ibarət olmalıdır - rəşadət və emosional müstəvidə və emosional müstəvidə. Rəşadətə əsaslanaraq emosional bir-birini təmamlamasa, insan mənəviyyatında naqislik yaranır. Yeni böyük bir faciə yad olunursa, yüzlərlə insanın qətli, südəmər körpənin öldürülməsindən danışılırsa, bu da insanı kövrəldirsə, burada hansısa Quran ayəsi axtarmaq kökündən yanlışdır. Quranda bunu qadağan edəcək heç bir ayə yoxdur. Ümumiyyətlə, şəhidlərə əzadarlıq saxlamaq peyğəmbərin özünü qoyduğu əməllərdəndir. Peyğəmbər hələ İmam Hüseyin şəhidliyini öncədən xəbər verib, ona göz yaşını axıdı və ona göz yaşını axıdanlar barədə dua etmişdi. Yeni bu, doğrudan da İslam aləmində misli görünməmiş bir faciədir. Bunu yad edərkən insa-

sən radikal cərəyanların təmsilçiləridir. Deyirlər ki, şəhid cənnətə gedir və cənnətə gedən üçün ağlamaq nəyə gərəkdir. Ümumiyyətlə, əzadarlıq məsələnin ictimai yönünə görədir. Fərdi baxımdan şəhid xoşbəxtliyə,

Hətta buna görə onu təhqir edənlər də var. Sizcə, onun söhbətləri dinə uyğundur mu?

- Ümumiyyətlə, şəxslərin oxuduqlarını müzakirə etmək istəmirəm. Ancaq istənilən məsələdə, tutaq ki, di-

lən vəkil tərəfindən paylaşılmasını yanlış hesab edirəm. Söhbət məsələnin tənqid olunmasından gedir. Biz özümüz də müxtəlif məsələləri tənqid edirik. Əzadarlıqla bağlı ifrata varan, baş yaran insanlar olur ki, onlara qarşı

şücaəti ilə yanaşı məsələnin mənəvi, mərhəmət tərəfi qeyd olunursa, uşaqların qətli, insanların amansızcasına öldürülməsi şəxsləri qəmləndirirsə, bu, müsbət haldır. Sağlam şəxslərin inkişafının əsas amillərindən biridir ki, o, rasi-

"İnsanların emosiyalarını ələ salmaq kökündən yanlış hərəkətdir"

Hacı Şahin Fazil Mustafaya cavab verdi: "Fəaliyyətimin əsas prioritet istiqaməti xurafatla mübarizə olub"

"Peyğəmbər İmam Hüseyin şəhidliyini öncədən xəbər verib, ona göz yaşını axıdı"

nın kövrəlməsi isə ən təbii bir haldır. Təbii ki, bu, acizənə şəkildə ağlayıb, sızlamaq deyil. Yeni İmam Hüseyin məktəbi, Kərbəla bir qəhrəmanlıq məktəbidir. Ancaq bunun emosional yönü də var.

Şəhidə ağlamaq haqqında tarixdə də faktlar var. Umut döyüşündən sonra peyğəmbər qayıdır, görür ki, şəhidlər üçün əzadarlıq edirlər, ancaq Həzrəti Həməzəyə ağlayan yoxdur. Peyğəmbər deyir ki, Həməzəyə ağlayan yoxdur və özü onun cənazesinin yanında ağlayır, kövrəlir. Peyğəmbər öz övladını dəfn edən zaman ağlayır, anasının məzarı üstündə ağlayır. Yeni ağlamaq qadağandır deyənlər bu gün əsa-

sədətə çatır. Ancaq ictimai yöndən şəhidliyi təhlil etsək, bir cəmiyyətdə şəhid varsa, haqq uğrunda öldürülən varsa, bu, məsələnin faciəvi tərəfidir. Haqq uğrunda insan öldürülürsə, bizim şadyana- lıq etmək haqqımız yoxdur. Tutalım bu gün Qarabağda övladlarımız şəhid olursa, biz onların cənazesinin yanında qəmlənirik, kədərlənirik. Biz şəhidlərə təəssüf etmirik. Çünki onlar Allaha qovuşublar. Ancaq onu doğuran şəraitə etirazımızı bildirik ki, niyə işğalçı öz torpağımızda əsgərlərimizi qətlə yetirir. Eləcə də Kərbəladə baş verən hadisənin matəm tərəfi onun ictimai yönünə aiddir.

- Seyid Talehin oxuduqları tez-tez tənqid olunur.

nin təbliğində, Qurani-Kərimin özünün ayələrinin başa düşülməsində yanlışlar ola bilər. Heç kim yanlışdan sığortalı olmayıb. Ancaq bəhs edilən videoda hər hansı faciəli bir şey görmürəm. Kimsə də kimisə tənqid edə bilər. Biz özümüz də tənqiddə açıq insanlarıq. Ancaq burada söhbət kiminsə təhqir olunmasından gedir. İstənilən insana qarşı təhqir yolverilməzdir. Bununla qətiyyətin razılaşmaq olmaz. Xüsusilə də xalqımızın dəyərləri ilə bağlı olan məsələlərə belə yanaşmaq tamamilə yanlışdır. Ümumiyyətlə, insanların emosiyalarını ələ salmaq kökündən yanlış hərəkətdir. Əlbəttə ki, bunu statusu paylaşan bir insan edir. Bunun mil-

hər zaman prinsiplial mövqə tutmuşuq, tənqid etmişik. Ancaq bütövlükdə bu ayini gerilik adlandırmaq bizim tarixi keçmişimizin böyük bir hissəsini inkar etməkdir. Bizim demək olar ki, bütün klassiklərimiz mərsiyə janrına müraciət ediblər. Füzulidən tutmuş bu günə qədər böyük şairlərimiz bu mövzuya müraciət edib, mərsiyələr, ədəbi əsərlər yazılıb. Bu, demək olar ki, bizim mədəniyyətimizin bir çox sahələrinə sirayət edib. Belə bir şeyi bütövlükdə inkar etmək, gerilik adlandırmaq səhvdir.

- Bu kimi halların insanların cəhalətə sürükləməsi ilə bağlı fikirlərə münasibətiniz necədir?

- Cəhalətlə bu məsələnin heç bir əlaqəsi yoxdur. Fikir verirsinizsə, Qurani-Kərimdən tutarlı dəlillər gətirilir və bildirilir ki, Allahı xatırladıqları zaman qəlbləri titrəyir, gözləri yaşla dolur. Yeni Quran sırf quru rəşadət təhlil deyil. Quran emosionalıqla rəşadətə əsaslanaraq insanın ağılını süzgecindən keçirdiklərini qəbul etdikcə, bu, onun emosiyalarına da müsbət təsir göstərir. Dini başqa düşüncələrdən fərqləndirən cəhətdən həm də budur ki, din həm ağıla, həm də hissəyə nüfuz edir. Bu nüfuz etmə sağlam, məntiqli əsaslara söykənirsə, nəinki elmə ziddir, geriliyə aparır. Əksinə, mütərəqqi bir dəyər olur. Bizim xalqımız əsrlərlə Əhli-Beyt əzadarlığını yaşadı. Bunun nəticəsidir ki, çox öyündüyümüz tolerantlığa sahibik. Əslində bu əzadarlıq xalqa mərhəmət hissi aşılayır. Mərhəmətlə yanaşı şücaət, qəhrəmanlıq hissi aşılanır. Geriləmə o zaman baş verir ki, dinə yalnız ehkamçı düşüncə kimi yanaşırlar. Bütün radikal cərəyanlara fikir versək, bu tip mərasimlərə qarşı qətiyyətli mövqedədir və onları inkar edirlər. Bununla rəhimsizlik yaranır və dinə quru, sərt ehkam toplusu kimi yanaşırlar. Ancaq İmam Hüseyin

onallıqla emosionalıqla uzlaşdırıla bilsin. Dinin əsas istiqaməti də budur. Azərbaycanda olan dözümlülüyükdə peyğəmbər Əhli-Beytinə münasibətin az rolu olmayıb. Məzhəb fərqi bəzən asılı olmayaraq bütün insanlar Məhərrəm ayına xüsusi sayğı ilə yanaşır və xalqımız eyni ayinləri icra edib. Bu ayinlərinə təhqir etmək Azərbaycan xalqının mədəniyyətini, tarixini təhqir etməkdir.

- Cəmiyyət müasirləşdikcə dindəki qaydalar dəyişə bilərmi?

- Əlbəttə ki, cəmiyyət dəyişdikcə dindəki bəzi qaydalar zamana uyğunlaşmalıdır. Ümumiyyətlə, dində bir sabit hökmlər var, bir də zaman keçdikcə dəyişkən, zamanın dəyişikliyinə məruz qalan hökmlər mövcuddur. Dində heç nə dəyişməyib, o, zamanla ayaqlaşma bilməz. Dinin müəyyən hissəsi hökmlər zamanla dəyişməlidir. Ancaq dəyişməyən də var. Məsələn, namaz nə qədər zaman keçsə də, elə həmin namazdır. Əlbəttə ki, namazla, oruc ilə bağlı yeni suallar doğur. Din xadimlərinin də vəzifəsi dini zamana uyğun şəkildə tanıtdırmaq, təbliğ etməkdir. Əzadarlıq ayinləri də belədir. Dünən məqbul sayılan, bu gün qeyr-məqbul sayıla bilər. Əzadarlığın formasında illər keçdikcə dəyişiklik ola bilər. Dinimiz hər zaman yalanı pis bir əməl sayır. Həcc ayini, namaz ayini isə zaman keçdikcə dəyişikliyə məruz qalmır. Bir xalq öz yas mərasimini necə keçirirsə, imamlara da əzadarlıq keçirən zaman bu mətəddən istifadə edir. Çünki onun üçün matəm bu cürdür. Yeni belə fərqlər var.

Ancaq ifrat hər zaman ifratdır. Bu, yolverilməzdir. Qeyd etmişik ki, məhərrəmlikdə qan çıxarmaq, qurşağa qədər soyunub hər hansı bir hərəkətlər etmək yolverilməz haldır və bundan çəkinmək lazımdır. Ancaq bu o demək deyil ki, biz bütün əzadarlığı inkar edirik. İnsanlar hər hansı bir məqamda ifrata varırsa, onu inkar etməməliyik, sadəcə olaraq, doğru-düzgün tanıtmağa çalışmalıyıq.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

"Yeni Müsavat"ın iyun ayında hakimiyyət komandasında ciddi dəyişikliklər olacağı ilə bağlı məlumatı doğrulur. (http://musavat.com/news/hokumetde-sensasion-kadr-deyisikliyi-hazirligi-isti-yay-bas-layir_530873.html)

Mənbəmiz yay mövsümündə tək cəzə mərkəzi hakimiyyətdə deyil, əyalətlərdə də ciddi kadr dəyişiklikləri olacağını xəbər vermişdi. "Söhbət rayon və şəhər icra hakimiyyətlərinin başçılarından gedir. İslahatların onlardan da yan keçməyəcəyi şübhəsizdir. Çünki prezident İlham Əliyev dəfələrlə işini düzgün qurmayan icra başçılarına xəbərdarlıq edib" deyər, yazıda bildirilirdi.

Yada salaq ki, prezident son 10 gündə artıq iki icra başçısını vəzifəsindən azad edib. Belə ki, ötən həftə Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ramiz Yediyarov tutduğu vəzifədən azad edilib. Sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədovun kadrlarından olan R.Yediyarov bu vəzifəyə 2012-ci ilin aprelində təyin olunmuşdu. R.Yediyarov icra başçısı olduğu müddətdə sahibkarları incitməklə, onların mal-mülkünü yağmalamaqla məşhurlaşmışdı.

Ağdamın artıq sabiq hesab edilən icra başçısı Raqub Məmmədov haqda da uzun müddətdir ki, ciddi nöqsanlar, rüşvət-xorluq və korrupsiya ilə bağlı ittihamlar vardı. Prezidentin son iki sərəncamında ən diqqətçəkən məqam cəbhə bölgəsi hesab olunan Gədəbəyin və Ağdamın icra başçılarından işdən azad olunmasıdır.

Prezident İlham Əliyevin cəbhə bölgələrindəki rayonlara daima xüsusi diqqəti olub. Pre-

Başçıların istefası yayı başladı - sensasion təyinatlar və işdən çıxarılmalar

Cəbhə bölgələrinin və paytaxtın icra başçıları dəyişdirilir - "bərki-dilmə prosesi" başlayıb; Gədəbəydən sonra Ağdamın da icra başçısı vəzifədən çıxarıldı; həm sərhəd, həm işğal bölgəsi rayonlarında yerli komandanı daha da möhkəmləndirmək, daha səriştəli kadrları vəzifəyə təyin etmək prosesi başlayıb

zidentin son Goranboy səfərini xatırlatmaq kifayət edir. Çünki cəbhənin təmas xəttində yaşayan insanların diqqət və qayğıya daha çox ehtiyacı var, bu ərəzi-

lərdə yaşayanlar ordumuza güvənsələr də, daima düşmən gülləsi təhlükəsi altında yaşayırlar. Bu əhəlinin hər bir probleminə diqqətlə yanaşmaq prezidentin

bu rayonların icra başçıları qarşısında qoyduğu əsas tələblərdən biridir. Məlumatla görə, dövlət başçısının tapşırığı ilə Prezident Administrasiyasında da

cəbhə bölgəsində yerləşən rayonlardan - Beyləqan, Füzuli, Xocavənd, Ağdam, Tərtər, Goranboy, Göygöl, Gədəbəy, Tovuz və Qazaxdan gələn şikayətlərə ilk növbədə baxılır.

Təbii ki, həm Ermənistan, həm işğal olunmuş torpaqlarımızdakı düşmənə qarşı-qarşıya dayanmış rayon əhalisində ruh yüksəkliyi, mərkəzi hakimiyyətə inam əsas şərtidir. Son günlər Ermənistanla sərhəd rayonlarında və işğal zonasında düşmən təxribatları ara vermir. Belə bir vəziyyətdə iki rayonun icra başçısının dəyişdirilməsində xüsusi mənə axtarmağa bəlkə də ehtiyac qalmır. Çünki yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, prezident Ali Baş Komandan kimi bu bölgələri daima diqqətdə saxlayır, həm rayondakı vəziyyət, həm yerli icra başçısının fəaliyyəti ilə bağlı informasiyaları bir yox, bir neçə mənədən alır.

Belə görünür ki, tək cəzə icra başçısı deyil, həm də əsgər olmalı memurlar dövlətin onlara olan

ümidlərini doğrultmayıblar. İstisna deyil ki, cəbhə bölgəsi rayonlarında yerli komandanı daha da möhkəmləndirmək, daha səriştəli kadrları vəzifəyə təyin etmək prosesi sürətlənib. Bunun işğal zonasındakı Qarabağda ermənilərin İrəvan hakimiyyətinə qarşı çıxdığı, Ermənistan da da artan gərginliklə bəlkə də birbaşa əlaqəsi olmasa da, hər halda, cəbhə zonasında "bərki-dilmə" prosesi ortadadır...

Dünya Bakının ən böyük rayonlarından biri olan Binəqədiyə də icra başçısı təyin edildi. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Elxan Şamili oğlu Allahverdiyev bu vəzifəyə təyin edildi. E.Allahverdiyev bank sahəsində çalışıb. O, Kapital Bankın İdarə Heyətinin sədri Rövşən Allahverdiyevin qardaşıdır.

Göründüyü kimi, prezident icra başçıları ilə bağlı yeniləmə prosesinə start verib. Növbəti həftələrdə bu prosenin davam edəcəyi haqda məlumatlar var.

□ "Yeni Müsavat"

Sosial Müdafiə Fondundakı mübhəm hadisə Səlim Müslümovu "yandıra" bilər

Mətbuatda DSMF-də yanğının bezi sənədlərin məhv edilməsi məqsədilə qəsdən törədildiyinə dair iddialar var

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (ƏƏSMN) yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (DSMF) Aparatının binasında günlər öncə baş vermiş yanğın eks nazir Səlim Müslümovu özündən çıxarıb. Sabiq nazir keçmiş iş yerindəki yanğınla əlaqəsinin olmadığını sübut etmək üçün bütün gücünü səfərbər edib. Bu yolda özünə şəriklər axtarır, maliyyəçiləri şahid göstərir, eyni zamanda ölkə rəhbərliyini də şantaj etməklə məşğuldur. Korrupsiya iddiaları ilə bağlı qatmaqarızıq cümlələr qurub əvvəlində də, sonuna da "məni bu vəzifəyə prezident təyin edib" deməklə hamıya "xox" gəlməyə başlayıb.

Səlim Müslümovdan soruşan görə ki, məgər prezident hər hansı bir məmuru vəzifəyə təyin edəndə ona korrupsiyaya bulaşmaq izni də verir? Bu günə qədər kimə deyilib ki, filan vəzifəyə təyin olunursan, get çap tala?!

Bir də ki, yüksək vəzifədən qazamata gedən memurlar az olub?

Səlim Müslümovun adını keçmiş iş yerindəki yanğından dolayı gündəmə gətirən də məhz korrupsiya iddialarıdır. Həmin yanğın hadisəsi isə günün günortası çağ, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu Aparatının yerləşdiyi inzibati binanın 7-ci mərtəbəsində baş verib. Yanan isə sənədlərdir. Həmin sənədlərdə hansı məlumatların yer aldığı isə bu günə qədər açıqlanmayıb. Mürkündür ki, sənədləri yandırmaq korrupsiya izlərinin ört-basdır olunmasına cəhd edilib. Səlim

Müslümovun adı DSMF-də baş verən yanğınla qədr böyük maxinasialarda hallanırdı. Onun DSMF və ardından ƏƏSMN-ə rəhbərlik etdiyi 16 il ərzində 2 milyard 500 milyon manat "buxarlandırdığı" iddiası vardı.

Yanğın hadisəsi ilə bağlı ƏƏSMN-nin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Fazil Talibov modern.az saytına danışıb: "1 iyun 2018-ci il tarixində nahar fasiləsi vaxtı Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (ƏƏSMN) yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (DSMF) Aparatının yerləşdiyi inzibati binanın 7-ci mərtəbəsində ümumi sahəsi 13 kv.m olan iş otağında yanğın baş verib" - bildirdən Fazil Talibovun sözlərinə görə, yanğın zamanı inzibati binada olan bütün işçilər təxliyə olunub.

"Hadisə yerinə çağırılmış Föv-

qələdə Hallar Nazirliyinin Dövlət Yanğınsöndürmə Xidmətinin yanğınsöndürmə briqadası tərəfindən yanğın qısa vaxt ərzində söndürülüb, onun digər otaqlara yayılmasının qarşısı alınıb. Hadisə zamanı iş otağında olan iş masası və kreslo, iş masasının üstündə olan sənədlər (məktub və yazışmalar) bir hissəsi yanıb".

Şöbə müdiri yanmış sənədlərin elektron variantının nazirliyin Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemində (MİS) mövcud olduğunu vurğulayıb və bildirdi ki, onlar bərpa ediləcək: "Hazırda yanğının başvermə səbəbləri aidiyyəti qurumlar tərəfindən

araşdırılır".

Sayt yazıb ki, mətbuatda DSMF-də baş verən yanğının sabiq əmək və əhəlinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovun göstərişlə bezi sənədlərin məhv edilməsi məqsədilə qəsdən törədildiyinə dair məlumatlar yer alıb.

FHN-dən isə yanğının qəsdən törədildiyi və ya digər səbəbdən baş verdiyi haqda hələlik hər hansı bir açıqlama verilməyib.

Bilinən odur ki, ofis otağı və oradakı sənədlər yanıb. Yanğının səbəbi isə ortada yoxdur. Sənədlərin özbaşına alışması yalnız sirkdə və fokusniklərin itibaxışları altında mümkündür. DSMF Aparatındakı ofis otağı Bakı sirkə deyil. Yanğın meydana gəlibse, ortada bir səbəb olmalıdır. FHN-in yanğınlarla bağlı açıqlamalarına diqqət etsək, görərik ki, hər dəfə ilk səbəb göstərilir. DSMF Aparatındakı yanğında isə FHN rəsmiləri belə bir səbəb göstərməkdən çəkiniblər. Deməli, ortada şübhəli məqamlar var. Yanğında şübhəli məqamların olması ictimaiyyətin də diqqətindən qaçmayıb. Ona görə də DSMF-dəki yanğının korrupsiyadan qaynaqlandı-

ğı haqda iddialar da ortadadır. Səlim Müslümov da ötənlərdə müraciət etdiyi düsturlarla, prezidentin adını hallandırmaqla yaxasını kənara çəkməyə çalışır. Hər ötən gün onun adı ilə bağlı olan korrupsiya ittihamları da artır. Məsələn, sosial şəbəkələrdə Səlim Müslümovu yönəlik bezi bir sual dolayır -2017-ci ilin iyul ayından sonra pensiyaya çıxan əlillərin pensiyalarını 300 manatdan yuxarıdır. Səlim Müslümov, bu niyə belədir? Niyə varlı-karlı adamlar böyük məbləğlərdə pensiyalar alır, kasıblara isə minimum pensiya kəsilir? Elə həmin sosial şəbəkələrdə səbəb də göstərilir.

Səbəb isə sadədir -qanunda edilən dəyişikliyə əsasən, əlillər eyni zamanda işləyərək pensiyasını tam məbləğdə ala bilər. Əlilliyə görə pensiyasının hesablanmasında Səlim Müslümov tərəfindən kəşf edilmiş hesablama düsturu isə yüksək əmək haqqı alan şəxsə həftə gənc yaşında belə yüksək pensiya almağa imkan yaradır. Ona görə də 2017-ci ilin iyul ayından yüksək maaşlı işlərdə işləyən şəxslər kütləvi surətdə, külli-miqdarda rüşvət verərək saxta əlillik dərəcəsi alıblar. Hətta 3 gün ərzində, ilkin müayinə zamanı saxta əlillik dərəcəsi alanlar da olub. Nəticədə ayrılmış kvota qısa müddətdə dolub. Əsl əmək qabiliyyətsizlər kənarda qalıb, bütöcə isə ağır maliyyə yükü ilə yüklənib.

Səlim Müslümovun düsturundan yararlanmaq üçün əmək haqqı 2-3 min manat olan minlərlə şəxs özünə 1-ci dərəcəli əlil statusu alıb. Həmin adamlar işlərində qalıb əvvəlki

kimi əmək haqlarını və Səlim Müslümovun düsturuna əsasən, dövlətdən əlilliyə görə əmək haqları bərabərində pensiya alırlar. Belə vurma-çıxma varlıları varlandırdı, kasıbları isə yaşlaşandan sonra cüzi pensiya alıb minimal qida, dərman ehtiyaclarını ödəmək kimi qayğılarla baş-başa qoyur. Üstəlik, kasıbın "ceyran belinə" çıxarılan pensiya yaşına çatmaq kimi ciddi bir problemi də var və bu, Səlim Müslümovun düsturundan irəli gəlir. Halbuki 1 varlıya verilən 2-3 min manatlıq pensiya ilə 10-20 kasıb böyük maddi sıxıntı bataqlığından çıxarmaq olardı.

Yazmışdıq, bir də "mən hər zaman şərəflə, namusla işləmişəm" deyən Səlim Müslümovun yadına salaq. Nazir olduğunuz dövrdə Gədəbəyin sabiq icra başçısı Ramiz Yediyarovun Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi rəsmiləri ilə əlbir olması və atəşkəsdən 24 il sonra 900 rayon sakininə Qarabağ veteranı statusu verməməsi xəbəri var. Bu şəxslərin əksəriyyəti isə Qarabağda müharibə getdiyi illərdə Azərbaycanda olmayıblar, o dövrdə Rusiya bazarlarında alver ediblər.

Və həmin adamlara Səlim Müslümov nazir olduğu dövrdə onun əliatlıları Qarabağ veteranı statusunu pulla satıb iddiası var.

Hazırda Hesablama Palatası müfəttişləri Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda yoxlamalarını davam etdirirlər. Qalır bu yoxlamalara müvafiq orqanlar da qoşulub korrupsiya yanğının izlərinin hara, kimə uzandığını sənəd-sübutla müəyyən etsinlər.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Beynəlxalq Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Eldar Namazov dünyada, regionda və ölkəmizdə baş verən siyasi proseslərlə bağlı "Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırır.

- Eldar bəy, son zamanlar Azərbaycanın qonşuluğunda yerləşən regionda geosiyasi vəziyyətin gərginləşdiyi, ABŞ-İran, İsrail-İran münasibətlərinin kəskinləşməkdə olduğu müşahidə edilir. Regionda baş verənlərin Azərbaycanı hansı formada təsirləri ola bilər? Ümumiyyətlə, geosiyasi proseslərin Azərbaycanı verdiyi fərsətlər və risklər nədən ibarətdir?

Burada söhbət yalnız Azərbaycanın ətrafında olan ölkələrdə yox, daha böyük global prosesdə gedir. Təkcə Cənubi Qafqaz, Yaxın Şərqi yox, bütün dünya sanki çalxalanır. Ən ciddi problemlərdən biri Şimali Koreya ilə ABŞ arasında olan qarşıdurmadır. Bir müddət öncə bütün dünya bunu çox böyük həyəcanla izləyirdi ki, nüvə silahından istifadə olunmaqla üçüncü dünya müharibəsi başlaya bilər. Yeni bütün dünyada çox gərgin geopolitik proseslər, konfliktlər yaşanır. Politologiyada belə bir anlayış var: dünya düzəni. İndi köhnə dünya düzəni pozulub. SSRİ dağılandıqdan sonra bu proses başladı və müvəqqəti keçid dövrü oldu, hamı düşündü ki, artıq bu geopolitik çalxalanmalara son qoyulub, ABŞ, Qərbin ətrafında yeni dünya düzəni formalaşdı, artıq geopolitik qarşıdurmalara bir səbəb qalmayıb. Ancaq sonradan göründü ki, heç də belə deyil. İdeoloji əsaslarla qarşıdurmaya son qoyulub, kommunizm dünya tarixindən silinib, lakin indi sivilizasiyalar arasında toqquşmalar baş verəcək. Hadisələrin gedişatı da bunu göstərdi. Hazırda faktiki olaraq soyuq müharibədə uduzmuş SSRİ-nin varisi Rusiya dünyada yeni qaydaların formalaşması və özünə superdövlət rolunu müəyyənləşdirib ABŞ-la geopolitik savaşa girişib və ümid edir ki, bu mübarizədə Çin də onu dəstəkləyəcək. Çin də Rusiya ilə bu mübarizədə iştirak edərsə, bu təndem ABŞ-ı və Avropanı üstələyə bilər. Bu qarşıdurmada kim daha ehtiyatlı mövqə tutur, hələlik Çin Rusiyaya istədiyi dəstəyi vermir. Ancaq buna baxmayaraq, müxtəlif regionlarda, yaxın Şərqdə, Qafqazda, Afrikada, Latin Amerikasında regional konfliktlər baş alıb gedir. Bunun da nəticəsində yəqin ki, təxminən 10 ildən sonra bu mübarizənin nəticəsi bəlli olduqdan, qaliblər, məğlublar müəyyənləşəndən sonra yeni dünya düzəni formalaşacaq. Onda artıq müəyyən bir sabitlik yaranacaq. Hələlikse biz bu mübarizənin ilkin mərhələsindəyik. Bu mübarizənin bizim sərhədlərimizə daha da yaxınlaşmasını görürük. Şimali Koreya ilə bağlı konflikt həll olunandan sonra

ABŞ-ın bütün diqqəti yönələcək İran məsələsinə. Artıq İranla İsrail arasında müharibə demək olar ki, başlayıb. Sadəcə olaraq, bu müharibə İranın ərazisində getmir, müharibə Suriyada baş verir. Suriyada İsrail tərəfindən vurulan bütün obyektlər İran silahlı qüvvələrinə məxsus olan obyektlərdir. Söhbət yüzlərlə hərbiçinin öldürülməsindən gedir. Şimali Koreya məsələsi həll olunduqdan sonra ABŞ və onun əsas müttəfiqləri İsrail, Səudiyyə

Azərbaycan seçimini necə etməlidir?

- Hər bir ölkə öz milli maraqlarını əsas tutub xarici siyasət konsepsiyasını həyata keçirir. Təbii ki, bizim milli maraqlarımızın əsasını təşkil edən bir neçə vacib prinsiplər var. Birincisi, Azərbaycanın müstəqilliyinin, suverenliyinin qorunması, ərazi bütövlüyünün bərpa olunması, işğal olunmuş torpaqların azad edilməsi və Azərbaycan dövlətinin yaxşı etməsi üçün münbit şərait

seçmişdilər. Bakıda iki dəfə ABŞ və Rusiya generalları görüşüb öz aralarında olan problemləri müzakirə ediblər. Bu, o deməkdir ki, hər iki tərəf Azərbaycana etibar edir. Bu mənada balanslaşdırılmış siyasətin müəyyən bir üstünlüklərini biz görürük. Ancaq birmənalı seçim edib bir tərəfdən bir hərbi bloka girmək haqqında qərar verəndə bizim qarşımızda son olacaq. Bizim milli maraqlarımızı nəzərə alan blok varmı? Azərbaycanın ərazi bütövlü-

Birincisi, biz nəzərə almalıyıq, ümumiyyətlə, Azərbaycan ordusunun belə bir əməliyyat keçirib torpaqlarımızı işğaldan qurtarmağa imkanları varmı? 1994-cü ildə atəşkəs imzalandıqdan sonra bir çox dünya ekspertləri və siyasətçiləri hesab edirdilər ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında müəyyən bir hərbi paritet mövcuddur. Yeni heç bir dövlət o birisinin üstündə müharibə baş verə qalib gələ bilməyəcək. Belə bir yanaşma illərlə davam etdi.

azad etməyə qadirdirmi? Artıq bu suala iki ildir cavab verilib. İndi məsələnin ikinci tərəfi var: ordumuz hazırdır, bəs hərbi əməliyyatı nə vaxt keçirmək? Hansı əlverişli geopolitik şəraitdə bunu keçirmək olar? Son dövrlərdə Ermənistanı baş verən bu çaxnaşmalar, hakimiyyət dəyişikliyi, bu çaxnaşmaların Dağlıq Qarabağa da sirayət etməsi və digər bu kimi hadisələr Ermənistanın bir dövlət kimi daha da zəifləməsinə şərtləndirir. Bir çox

"Vəziyyət çox mürəkkəbdir, Azərbaycan ehtiyatlı mövqə tutmalıdır"

Eldar Namazov: "Hazırda Rusiya ABŞ-la geopolitik savaşa girib və ümid edir ki, bu mübarizədə Çin də onu dəstəkləyəcək"

"Biz hələ birmənalı seçim etmək zorunda deyilik, bu mübarizənin ilkin mərhələsindəyik, onun bizim sərhədlərimizə daha da yaxınlaşmasını görürük"

Ərəbistanı və digər ölkələr İran məsələsinin birdəfəlik həllinə başlamaq fikrindədirlər. Bu da artıq bizim sərhədlərimizdə böyük bir təhlükəli savaşa başlanma deməkdir. Ona görə də həqiqətən də vəziyyət çox mürəkkəbdir. Azərbaycan bu məsələlərdə bir tərəfdən çox ehtiyatlı, digər tərəfdən də ölçülü-biçili addımlar atmalıdır, elə mövqə tutmalıdır ki, bu burulğana düşən və batın ölkələrin sırasında olmasın.

- Azərbaycan uzun illərdə xarici siyasətdə balanslı siyasətə üstünlük verir. Bir çox siyasətçilər hesab edirlər ki, yeni yaranmış geosiyasi vəziyyət Azərbaycanın da qarşısında konkret seçim etmək məsələsini qoya bilər. Doğrudanmı seçim etmək anı yetişir və belədirsə,

yaradılmasıdır. Bu bizim əsas milli maraqlarımıza daxil olan prinsiplərimizdir. Bu məqsədlərə çatmaq üçün biz indi hansısa balanslaşdırılmış siyasətdən əl çəkməliyimizmi? O zaman sual çıxır ki, eger əl çəkməliyikse, bizim bu milli maraqlarımızı təmin etməyə hazır olan hansı beynəlxalq qüvvə mövcuddur? Biz bu günə kimi Dağlıq Qarabağ məsələsinin həlli ilə bağlı Şərqdənmi, Qərbdənmi hansısa bir konkret təklif almışıq və o təkliflər reallığa uyğundurmu? Mənə belə gəlir ki, biz hələ birmənalı seçim etmək zorunda deyilik. Fikir verin ki, bu qarşıdurma zamanı ABŞ-la Rusiyanın münasibətləri çox kəskin həddə çatanda da onların hərbi komandanlığı arasında danışıqlara yer axtaranda Bakını

"Balanslaşdırılmış siyasətin müəyyən bir üstünlüklərini görürük"

yünün bərpa olunmasına təminat verən bir blok varmı? Rusiyamı buna təminat verir ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunacaq? Yoxsa NATO-mu bizə belə bir qarant verir? Mənə belə gəlir ki, bizə bu təminatları verən bloklar yoxdur. Biz get-gedə daha da əmin oluruq ki, bu vəzifə məhz Azərbaycan silahlı qüvvələrinin çiyinə düşəcək, Azərbaycan bu problemi həll etməyə məcbur olacaq. Ona görə də hələlik bizim dediyiniz məsələdə birmənalı seçim etmək Azərbaycana sərf etmir və bizim qarşımızda hələlik belə bir seçim zərurəti durmur. Gələcəkdə bizə belə bir gizli təkliflər olsa onları qiymətləndirmək olar. Mən dedim artıq hansı prioritetlər bizim üçün önəmlidir. Bu mövqedən Azərbaycan çıxış edir və hələlik bu günə kimi də bu mövqeyi həyata keçirmək üçün balanslaşdırılmış siyasət yürütmək daha məqsədəuyğun olub. Hazırda isə bunu dəyişdirən hansısa amillər ortaqda yoxdur.

- Dünyada və regionda gərgin geosiyasi qarşıdurmanın olduğu bir vaxtda Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi üçün hərbi əməliyyatlara başlanması üçün əlverişli zəmin varmı? Ermənistanı və işğal altındakı Dağlıq Qarabağda son zamanlar yaranmış vəziyyətdən bizim istifadə etməyimiz lazımdırmi?

- Sizin bu suallarınıza düzgün cavab vermək üçün biz bir neçə amilləri nəzərə almalıyıq.

Yalnız Azərbaycan böyük maliyyə resursları əldə edəndən və bu imkanlardan istifadə edib ordusunu yenidən qurmağa başlayandan sonra dünya ekspertləri başladılar bu amili nəzərə almağa və hesab etməyə ki, Azərbaycan balanslı öz xeyrinə dəyişə bilər. Nəhayət, 2016-cı ilin aprel döyüşləri zamanı Azərbaycan ordusu dünyaya sübut elədi ki, artıq biz torpaqlarımızı azad etməyə hazırıq. Bizim hərbi gücümüzün yalnız cüzi bir hissəsindən istifadə edib həm cəbhənin şimal, həm cənub bölgəsində ciddi müqavimətlə rastlaşmadan irəliləmək imkanımızın olduğu ortaya qoyuldu. Bu bir kəşfiyyət döyüşü idi, Dağlıq Qarabağın azad olunması uğrunda genişmiqyaslı əməliyyat deyildi. Kəşfiyyət döyüşünün öz məqsədləri var idi. Serj Sərkisyan özü o zaman etiraf etmişdi ki, Azərbaycan ordusu 21-ci əsrin silahları ilə döyüşür, Ermənistan ordusu isə hələ də 20-ci əsrin ortalarında istehsal olunmuş silahlarla təchiz olunub. Artıq 2016-cı ildən sonra birmənalı olaraq dünya ekspertləri hesab edirlər ki, Azərbaycan ordusu torpaqlarını azad etməyə qadirdir və erməni ordusundan qat-qat güclüdür. Dünyanın beynin mərkəzlərinin müəyyənləşdirdiyi hərbi güc reytingində Azərbaycan təqribən ilk 50 ölkənin sırasındadır, Ermənistan isə yüzüncü yerdədir. Yeni bu sual çox önəmlidir ki, bizim ordumuz bu hərbi əməliyyatı keçirib torpaqlarımızı

ekspertlər düşünür ki, artıq hərbi əməliyyatların keçirilməsi üçün münbit şərait yaranmaq üzərdir. Mən hesab edirəm ki, Azərbaycan ordusu belə bir əməliyyat keçirməyə tam hazır olmalıdır. Xatırlayırınsınızsa, 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanda qeyri-sabitlik hökm sürürdü, tez-tez hakimiyyət dəyişikliyi baş verirdi. Əbdürrəhman Vəzirovun dövründən 1993-cü ilə qədər ard-arda dəfələrlə hakimiyyət dəyişiklikləri baş verirdi. Bütün o hakimiyyət dəyişiklikləri 1988-ci ildən 1993-cü ilə kimi baş verdi. Bizim torpaqlarımız da məhz o dövrlərdə işğal olundu. Azərbaycanda qeyri-sabitliyin hökm sürməsi torpaqlarımızın işğal olunmasında rol oynadı. Ermənilər Azərbaycanın daxilində hər dəfə çaxnaşma olanda fərsətdən istifadə edirdilər, hücumlar təşkil edib torpaqlarımızı ələ keçirirdilər. Ona görə də biz bu tarixi dərslərdən nəticə çıxarmalıyıq. Azərbaycan da əlverişli məqam yetişəndə fərsəti əldən verməsin. Hərbi əməliyyatlara başlamaq qərarını isə yalnız ölkənin prezidenti, Ali Baş Komandan verə bilər. Onların əlində həm kəşfiyyət məlumatları, həm başqa informasiyalar olur ki, bu addımı atsaq vəziyyət necə ola bilər. Məqam tam olaraq yetişəndə ordumuz torpaqlarımızı işğaldan etməlidir. 1990-cı illərin əvvəllərində Ermənistanın atdığı addımlar indi bumeranq kimi qayıtmaktadır onların öz başlarına. İndi Ermənistan da qeyri-sabitlikdir və yaxın zamanlarda bərpa olunmayacaq, qarşıdurmalar daha da güclənəcək. Serj Sərkisyan öz ətrafına elan edib ki, Nikol Paşinyan hakimiyyəti bir ildən artıq hakimiyyətdə qala bilməyəcək. Deməli, qarşıdurma daha da güclənəcək. Biz bunların hamısını nəzərə alıb tam uyğun vaxtda hərbi əməliyyatı həyata keçirməyə hazır olmalıyıq.

- Bəs biz hərbi əməliyyatlara başlasaq, buna Rusiya və Qərbi dünyasının reaksiyası necə olacaq?
(davamı gələn sayımızda)

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Göyçay sakinləri arasında artıq ironik bir zarafat formalaşmış: "Sən o taylasan, yoxsa bu taylı"... Səbəb hər kəsə bəllidir: İyunun 2-də Bakı-Şamaxı-Yevlax yolunun Göyçay rayonu ərazisindən keçən hissəsindəki körpü uçub. Bununla da rayon faktiki olaraq ikiyə bölünüb. Rayon əhalisi hələ aylarla, bəlkə illərlə - yeni körpü inşa edilənədək belə acmacaqlı vəziyyətdə qalacaq.

Rayon mərkəzindən keçən körpünün alternativini olmağında Göyçayın 30 kəndinin mərkəzlə, habelə rayon mərkəzinin bir hissəsi arasında birbaşa əlaqəsi kəsilib. Çayda yaz fəslinə uyğun olaraq suyun səviyyəsinin artması ilə - yeni heç də böyük sel fəlakəti olmadığı halda körpünün niyə uçmasının, habelə çay sahilindəki əkin sahələrinin, evlərin yuyulmasının, 40 rayon sakininə ümumilikdə milyonlarla manat ziyan vurulmasının səbəbləri barədə ötən saylarımızda yazmışdıq. Qısaca qeyd edək ki, burada fəlakətli vəziyyətin yaranmasının səbəbi Göyçay çayının yatağında çınqıl-beton, qum karxanalarının kortəbii şəkildə çalışması, çayın təbii axarını məhv etmələridir. Buna dair ətraflı yazını musavat.com saytıdan bu linkdən (http://musavat.com/news/goycaydaki-dehsetin-baiskarla-ri-ziya-memmedov-selim-muslu-mov-ve-atf-sirketi-videolar-fotolar_531378.html) oxuya bilərsiniz.

Əlbəttə, körpünün tamamilə keyfiyyətli olmasını da qətiyyənlə iddia etmək mümkün deyil. Amma burada problem təkcə körpü ilə bağlı deyil. Körpü əsasında çox da keyfiyyətsiz olmayıb. Sadəcə, 2002-ci ildə bu körpü inşa edilərkən orada çayın məcrasının dərinliyi 3-4 metr idisə, 2018-ci ildə bu göstərici həmin ərazidə 25-27 metrədək süni şəkildə artırılıb. Körpünün istinad layları, dirəkləri çöldə qaldığından, həmçinin o dərinlikdə bərkəlmə işləri aparılması tikinti aparılan zamankı ölçüyə müvafiq olaraq cəmi 6-7 metr dərinliyi əhatə etdiyindən su körpünün avtomatik olaraq yuyub dağıdıb.

Ancaq bu, fəlakətin birinci mərhələsidir və bu günlər ərzində apardığımız araşdırmalarımız zamanı bəlli oldu ki, əslində Göyçay rayonu daha böyük fəlakətlə üz-üzədir. Necə ki, hələ 3 il öncədən deyildirdi Göyçay çayında həyata keçirilən qanunsuz işlər dayandırılmasa fəlakət olacaq və oldu, eləcə də bundan sonra aşağıda qeyd edilən ağır fəsadlar, həтта faciələr gözlənilir. Çünki Göyçaydakı fəlakətin baskarı təbiət hadisəsi deyil, məmur-oligarxların qanunsuzluğudur! Yeni "sel gəldi rayonu yudu apardı" iddiası gü-lüncüdür. Sadəcə, Göyçay çayındakı çınqıl karxanalarından milyonlar qazanmaq üçün rayonu viran qoyan məmur-oligarxlara aid şirkətlər bu fəlakəti ərşəyə gətiriblər. Əslində bu adamlar dövlətə, xalqa ziyani ödəməkdən yaxa qurtarmaq üçün ən müxtəlif vasitələrlə belə ray yaratmağa çalışırlar ki, guya sel gəlibmiş Göyçaya. Bəli, çayda su artıb. Amma bu qətiyyənlə sel deyildi və Göyçay çayı bundan 2 qat artıq suyu ötürüb. İndi, sadəcə, onun məcrası, yatağı karxanalarla görə süni şəkildə dəyəyə çevrilib deyir, fəlakətlər baş verir.

Əgər çayın son 15 ildə məhv edilmiş, talanmış məcrası qaydaya salınmasa, karxanaların fəaliyyəti bir neçə illik tam dayandırılmasa, sonrakı illərdə isə çınqıl üçün xammal götürülməsində limit məsələsinə ciddi əməl edilməyə, çox keçmədən daha böyük faciələr baş verə bilər: onlarla kənd su altına qala, rayon mərkəzinin bir hissəsi tam yuyulub məhv ola bilər. Habelə, Göyçay çayı ilə Yuxarı Şirvan kanalının

Göyçay daha böyük fəlakətlə

ÜZ-ÜZƏ - araşdırma

Göyçay çayını və rayonun böyük bir hissəsini viran qoyanlar məsuliyyətə cəlb edilir; Yuxarı Şirvan kanalı ilə bağlı da ciddi təhlükə var; rayon mərkəzini, onlarla kəndi məmur-oligarxların yaratdığı süni fəlakətdən xilas etmək üçün hansı işlər görülməlidir...

Fotolardan 1-cisi Göyçay çayının eyni yerində 2002-ci, digəri 2018-ci ildə çəkilib. Dərinliyin fərqi azı 20 metrdir.

10 02 2018

kəsişməsindəki düker (tunel) də çay suyunun altında qalıb. Əgər su bir müddət də onun üstü ilə axıb yuyarsa, bu tunel də partlayacaq. Bu zaman isə kanalı suyu Göyçay çayına qarışmaqla, azı 10 kəndi məhv edəcək, su altında qoyacaq. Həmin düker sovetlər dönməndə təxminən 6 il inşa edilmiş. İndiki müasir texnologiya ilə onun analoqu bəlkə 2 il tikmək olar. Amma ora uçandan sonra bir neçə rayon - Ağsu, Kürdəmir rayonları, habelə Göyçay və Ucar rayonunun bir hissəsi su üzünə həsrət qalacaq. İki il ərzində bu rayonlarda səhralaşma baş verməsi mümkünsüz olacaq.

Və ən əsası, əgər çayın məcrası tənzimlənməyə, hazırda uçmuş körpünün yerində nə qədər möhkəm yeni bir körpü inşa edilərsə də, Göyçay çayının yatağının mövcud vəziyyətində 3-5 il sonra bu körpü də uçacaq.

Göyçay çayında çayın məcrasının tənzimlənməsi çox sürətli şəkildə baş verməyə, müstəqil ekspertlərin verdiyi rəsmi rəyə görə, qısa müddətdə bu proses baş verəcək. Özü də müstəqil ekspertlər bu rəyi nə mediaya verib, nə də hansısa sakinin müraciətinə cavab olaraq. Bu, 2017-ci ilin noyabrında Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İdarəsinə 40-dan çox zərərçəkmiş rayon sakininin etdiyi rəsmi müraciətin əsasında müstəqil aldığımız rəsmi rəydir. Nəzərə çatdırmaq ki, 2017-ci ilin sonunda rayon sakinləri çınqıl karxanalarının Göyçayı viran qoymasına, qarşıda fəlakətlər gözlənilməsinə, evlərinə ziyan dəyməsinə dair prokurorluğa müraciət ediblər. Həmin müraciət üzrə araşdırma aparılıb, deyilənlər təsdiqini tapıb və fakt üzrə cinayət işi başlanıb! Hazırda həmin işin istintaqı davam etdirilir. Araşdırmalar zamanı bəlli oldu ki, 10 ildən artıqdır Göyçay çayının məcrasında qanunsuz olaraq fəaliyyət göstərən çınqıl karxanaları (onlardan 2-si sabiq nazir Ziya Məmmədova, 1-i sabiq nazir Səlim Müslümov, yatağı əsasən məhv edən bir neçəsi isə ATF adlı bir şirkətə məxsusdur) çayın yatağını bərhad hala salıblar, talayıblar, nəticədə körpüyə, çay sahilindəki evlərə

təhlükə yaranıb. Hətta rəsmi orqanların vurduqları ziyana görə ATF şirkətindən təmir-bərpa işlərinə 6 milyon manat vəsait tələbi də var.

Məsələ ondadır ki, 2013-2014-cü illərdə bu təhlükədən müxtəlif dövlət orqanları məlumatlı olub və onların müraciəti əsasında Nazirlər Kabinetinin göstərişinə müvafiq olaraq Göyçaydakı qum-çınqıl yatağında vəziyyət araşdırılıb və orada istismar işlərinin dayandırılması qərar verilib. Lakin buna baxmayaraq, sabiq nazirlərə, ATF MMC-yə məxsus karxanalar qanunsuz olaraq fəaliyyətini davam etdiriblər! Nəhayət, 2017-ci ildə bu təhlükə daha da artdığından evlərinə təhlükə yaranan şəxslər və rayon ziyalları müvafiq strukturlara, o cümlədən Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İdarəsinə növbəti dəfə müraciət edirlər. 2017-ci ilin may ayında Göyçay rayon İcra Hakimiyyəti başçısının 1-ci müavini İ.Vəliyev imzası ilə sakinlərə göndərilən cavabda yazılıb: "Bildirik ki, Göyçay rayon icra başçısının 14 may 2014-cü il tarixli müvafiq sərəncamına əsasən, Göyçay çayı hövzəsində yerləşən qum-çınqıl karxanalarının fəaliyyətini dayandırılması istiqamətində onlara ayrılmış sahələrə görə bağlanmış torpaq icarə müqavilələri ləğv edilmişdir".

Məktubda həmçinin yazılıb ki, sərəncamdan çıxarışlar da müvafiq şəxs və qurumlara göndərilib.

Belə çıxır ki, 2014-cü ildən sonra bu karxanalar tamamilə qanunsuz, özbaşına fəaliyyət göstərirlər. Məhz son 3 ildə isə onlar fəaliyyət sahələrini genişləndirərək, çayın yatağını varvarcasına talan ediblər. Hətta icra hakimiyyəti

qətiyyətlə ləğv etdiyi halda, ATF şirkəti 2018-ci ilin yanvarında daha bir karxananın fəaliyyətini başlatıb!

Çayın yatağını daha çox məhz ATF şirkəti sümürüb. Çünki bu şirkət həm də yol çəkilişləri ilə məşğuldur. Qaranlıq məqamlarla dolu tenderlərdə qalib edilən ATF ikiqat pul silmək üçün Göyçay çayını illər ərzində kortəbii şəkildə qazıb-dağıdıb, beton, çınqıl, qum ehtiyatlarını buradan ödəyib, müxtəlif regionlarda yol çəkilişlərində istifadə edib.

Karxanaların talanının miqyasını təsəvvür etmək üçün iki şəkil üzrə bir fakta diqqət yetirək: 2002-ci ildə Göyçay çayı üzərində körpü tikilən ərazidə körpüdən şimala doğru hissəsində çəkilmiş fotodan (yazıya əlavə edilmiş) da aydın olur ki, həmin vaxt burada çayın dərinliyi cəmi 2,5-3 metr civarındadır. Tarixən də həmin ərazidə çayın dərinliyi o qədər olub. Çünki çay təbii axınına mane olmadıqda, təbiət nizami ilə özünü tənzimləyir. Uzun əsrlər boyu çayın dərinliyi maksimum 3 metrə çatıb.

Burada bir haşiyyə çıxacaq. Göyçay çayı məcrasında qum-çınqıl yatağının olması 1979-cu ildə aşkarlanıb. Sovetlər dönməndən burada çınqıl zavodu fəaliyyət göstərirdi. Lakin buradan çınqıl istismarının bəlli qaydaları və limiti var, buna son 15 ildə əməl edilib. Bu səbəbdən çayda hansısa dəyişiklik baş verməyib, təhlükə yaranmayıb. Lakin 2005-2006-cı illərdən sonra Göyçay çayı üzərində qurulan çınqıl karxanaları limit gözləmədən, habelə çayın məcrasını özləri-

MMC tərəfindən 1 372 800 manat, "ATF" MMC tərəfindən 316 800 manat, "Azəraqartikinti" ASC-nin Göyçay filialı tərəfindən 495 000 manat, "Bayburt Qrup" Anonim şirkəti tərəfindən 314 160 manat, fiziki şəxslər Şahid İsmayil oğlu İsmayilov tərəfindən 184 800 manat və Tahir Səlim oğlu Əliyev tərəfindən 110 880 manat təbiətə ziyan vurulub.

Və bu həbslərin ardınca daha böyük fiqurların həbsi qaçılmazdır.

Qanunvericiliyin tələbləri, habelə reallıqlar da onu tələb edir ki, bu şirkətlər rayona, dövlətə, vətəndaşlara vurduqları 10 milyonlarla manat ziyanı ödəməlidirlər. Bu ziyanı dövlət onlara ödətdirməlidir, qanun belə deyir...

Müstəqil ekspert araşdırmasının nəticəsinə görə, bu gün baş verənlər əslində fəlakətin birinci mərhələsidir. Əgər çayın məcrası nizama salınmasa, yuxarıda qeyd edilən ağır fəsadlar qaçılmazdır. Bəs nə etməli?

Müstəqil ekspertlər bununla bağlı artıq təkliflər də hazırlanaraq müvafiq strukturlara təqdim edilib. Bu məsələlər üzrə ciddi araşdırma aparılmalı və təkliflər verən ekspert Samir İsayev də bildirdi ki, birinci mərhələdə karxanaların fəaliyyəti dayandırılmalı, dərhal isə çayın su yuma təhlükəsi olan hissələrində bütün mümkün bərkəlmə işlərinin aparılması gərkdir. Yeri gəlmişkən, Avropa ölkələrində yaşayış məntəqələrinin məcrasını, yatağını bəlli qayda üzrə tənzimləyirlər və həmin təcrübəni tətbiq etmək lazımdır.

Bundan sonra çayın məcrasının bu gün süni şəkildə endirilmiş 27-30 metrə təbii axın vəziyyətinə - 3-4 metrə qaytarılması mütləqdir. Əlbəttə, bu tezliklə baş verən məsələ deyil. Buna bir neçə il lazımdır. Belə ki, Göyçay çayının rayon ərazisində başlayan hissəsindəki - hazırda mövcud olan bənddən sonra mərhələli şəkildə və həndəsi silsilə üzrə suşınırı bəndlər vurulmalıdır. Məsələn, bir bənd vurulub və onun əhatələndiyi tutaq ki, 500 metrlik ərazi bir-iki il ərzində gələn qum-çınqılla dolur, həmin hissədə çayın məcrası - yatağı qalxır. Göyçay çayı həndən artıq qum-çınqıl gətirən dağ çayı olduğundan, sadəcə, onun pozulmuş təbii məcrasına bənd vurmaq və 2004-cü ildə kor-təbii vurulmuş bənddən qum-çınqılın keçməsinə imkan yaratmaq kifayətdir ki, çay özünü bərpa etsin.

Həmin ərazi dolduqdan sonra növbəti bənd daha aşağıda vurulmalıdır. Bu qaydada çayın məcrasını Göyçay ərazisində bir neçə il 2002-ci ildəki təbii səviyyəsinə qaytarmaqdan başqa çıxış yolu yoxdur. Bu edilməyə, rayonda fəlakətləri önəlmək mümkün olmayacaq.

Ekspert Samir İsayev deyir ki, əslində Göyçayda çaydan su götürmək üçün inşa edilən bəndi tamamilə başqa formada qurmaq olar: "Bunun üçün Qəbələdəki Nohurgöl variantını təklif edirəm. Göyçayda da dağların arasında süni göl yaratmaq üçün ideal şərait var. Suvarma üçün sular çaydan ora vurulmalı və sonra ötürülməlidir. Bu, gələcəkdə turizm üçün də geniş imkanlar açır Göyçayda. İkincisi, Göyçay çayı min illərin çaydır və onun 1-2 kilometrlik kənarlarının hamısı qum-çınqıl yatağıdır. Bu səbəbdən qum-çınqıl karxanaları xammal götürmək üçün asan variantı qaçır çayın məcrasını dağıtmamalıdır. Göyçay çayının 1 kilometrlik sahələrində haranı qazsan qum-çınqıl çıxacaq".

Müəyyən edilib ki, "Göyçay" qum-çınqıl yatağında istismar dövründə qanunsuz istifadə etməklə qum-çınqıl qarışığına görə əvvəllər fəaliyyət göstərmiş "Real İnşaat" MMC tərəfindən 191 440 manat, "Elnicat" MMC tərəfindən 356 400 manat, "Azpod" MMC tərəfindən 950 400 manat, "Attinak"

□ T.ƏHMƏDLİ,
"Yeni Məsvət"

Pedaqogikani da müğənnilərə tapşırıq

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Ey dərbəder gəzib ürəyi qan olan cocuq"
(Sabir)

Müğənnilərin respublikamızın dövlətçilik strukturunda necə möhkəm yer tutması son günlər bir daha görünməkdədir. Təkcə onlara xalq artisti adlarının verilməsindən yaranan ictimai zəlzələni nəzərdə tutmuram. Müğənnilərimiz həmçinin məhkəmə orqanlarını əvəz etməyə başlayıbdır. Kimsə onların haqqında sosial şəbəkələrdə pis sözlər yazırsa həmin adamı polis idarəsinə sürüdüür orada rəsmi üzrxahlıq alır, bunu videoya çəkib yayırlar. Heyrətamizdir. Daha mənim sözüüm yoxdur. Qələmi gözümə soxub, klaviaturanı təpəmə çırpıb intihar edirəm...

Zarafat edirəm, əşi, qorxmayın, məndə elə də öləsi sifət yoxdur. Qurdla qiyamətə qalmaq fikrindəyəm. Üstəlik, respublikamızda səhiyyənin durmadan inkişafı bizi onsuz ölməyə qoymayacaqdır. Camaatı zorla tutub müayinə, müalicə edirlər.

Ancaq düşünürəm ki, müğənnilərimizin bu hüquq-mühafizəsi sahəsinə yüksək gəlişməsinə daha genişləndirməliyik. Qoy onlar hər kəs haqda qərarlar çıxarmaq imkanında olsunlar. Qabiliyyətləri də çatır. Sözləyişi, bir vaxtlar Röya xanımı BDU-nun yurfakına qiyabi şöbəyə qəbul eləmişdilər, oxuyub qurtarıb gül kimi prokuror olacaqdı, namərd jurnalistlər imkan vermədilər. Yazdılar, yazdılar, yazıq qızı imtahandan kəsdilər.

Təhsildən söz düşmüşkən, dünən görürəm uşaq 3-cü sinfin "Azərbaycan dili" dərsliyindən Mirzə Ələkbər Sabir haqda oxuyur. Orada Sabirin "Molla Nəsrəddin" jurnalı ilə əməkdaşlığa necə başlaması haqda rəvayətdən bəhs olunurdu. Rəvayət isə belədir ki, Sabir Şamaxı lotularından qorxduğu üçün şeirlərini jurnalın redaksiyasına bir uşaqla gizlicə yollayırmış, imza da qoymurmuş. Nə qədər doğrudur, deyə bilmərəm. Ancaq hər halda, Sabirin şeirləri gizli yollamağının səbəbi dərslərdə göstərilməyib. Zəhid Xəlilin quraşdırdığı əhvalatdan hətta elə nəticə çıxır ki, həmin uşaq Sabirin özü imiş. Deyəsən, məktəbdə də uşağı elə öyrətmişdilər, o üzdən mənimlə mübahisəyə girmişdi. Ona məsləhət gördüm ki, 1906-cı ildə - "Molla Nəsrəddin" jurnalı çapa başlayanda Sabirin neçə yaş olduğunu deqiqləşdirsin. Bir də gördüm suyu süzölmüş gəlib deyir: "45 yaş olub".

Mətnin birinci cümləsində də Zəhid müəllim yanlış yol vermişdir: "Azərbaycanda ilk jurnalı görkəmli ədibimiz Cəlil Məmmədquluzadə nəşr etdirmişdir". "Molla Nəsrəddin" Azərbaycanda yox, Gürcüstanın Tiflis şəhərində nəşrə başlayıb. Daha düzgünü "ilk Azərbaycan dilli satirik jurnal" olmalı idi. Çünki "Molla Nəsrəddin" in, ümumiyyətlə, ilk jurnalımız olması da, mənəcə, mübahisəlidir, çünki həmin vaxt Bakıda "Dəbistan" və "Rəhbər" adlı jurnallar çıxmışdı. Dərslərdə elə kitabdır ki, burada hər cümləni, hər tarixi faktı, rəqəmi yüz dəfə ölçüb-biçib yazmalısan, çünki sonra uşaqlar bu yanlışlar üzərində əyri böyüyürlər.

Uşaqlar temasında bir müşahidəmi də bölüşüm. 1 iyun uşaqları müdafiə günündə Bakının küçələrində, park və meydanlarında saysız-hesabsız uşaqlar görmək mümkün idi. Buna sevinirsən, eyni zamanda düşünürsən: bəs ilin qalan günlərində bu uşaqlar hardadır? Səbəb, mənəcə, bizim ikiüzlü olmağımızdan qaynaqlanır. Guya ilin bir bayram günü uşaqlara məhəbbət nümayiş etdiririk, qalan günlərdə isə onları dustaq edirik. Məktəblərdə, uşaq bağçalarında, evlərdə... Biz özümüz bu ölkədə necə dustağıqsa, uşaqlarımız da bizim dustaqlarımızdır. Onlar normal qidalanmır, keyfiyyətli geyimdən, təhsildən, səhiyyədən uzaqdır. "Ən yaxşısı uşaqlar üçün" dediyimizə baxmayın, ən pisini onlara veririk. Sudan respublikaya qədər. Dilləri-ağızları, anlayışları yoxdur, əks halda, onları bu kökə saldıığımız üçün uşaqlar bizim üzümüze tūpürsəllər azdır.

Bəlkə biz uşaqları idarə eləməyi də müğənnilərə tapşırıq? Nəşə bir tədbir görürlər.

Azərbaycan ordusunun az öncə Naxçıvan istiqamətində (Ermənistanla sərhəddə) bir neçə yeni mövqə qazanması və İrəvan-Gorus-Laçın yoluna nəzarəti əldə etməsi siyasi şərhçilərin diqqət mərkəzindədir. Rəsmi İrəvan bunun guya elə də ciddi hadisə olmadığını qələmə verməyə çalışsa da, erməni özəl mənbələri və ekspert ictimaiyyəti fərqli fikirdədir. Onlar həqiqətən Azərbaycan ordusunun 1992-ci ildən üzü bəri daha uğurlu mövqeyə çıxdığını dəlillərlə, o cümlədən foto-faktlarla ortaya qoyublar.

Baş verən hadisə erməni tərəfi üçün, konkret olaraq, yeni baş nazir Nikol Paşinyan üçün 2016-cı ilin aprelindeki uğursuzluqla müqayisə edilir. Hansı ki, eks-prezident və baş nazir Serj Sərkisyanə yekunda ermənilər bağışlamadı. Təbii ki, "göylə gedən" Paşinyan üçün Azərbaycanın, silahlı qüvvələrimizin böyük sürprizləri hələ qabaqdadır. Yeni Naxçıvan "qulaq burması", sadəcə olaraq, jurnaldır. Ancaq burası dəqiqdir ki, Azərbaycan ordusu artıq Paşinyanın sifətini korlayıb. Bunu rusiyalı şərhçilər də etiraf edirlər.

*****

"Qarabağ münaqişəsi zonasında, Naxçıvan istiqamətində baş verənlər belə fikrə gəlməyə əsas verir ki, Azərbaycan öz ərazilərini qaytarmağın "step by step" ("addım-addım" - "YM".) taktikası və strategiyasını həyata keçirir. Bu fonda isə Ermənistan da və Dağlıq Qarabağda köhnə konfliktin həllinə dəqiq baxış yoxdur. Ən əsası, qarşı tərəflə, eləcə də Rusiya ilə konsensus əldə etmək üçün İrəvanda siyasi iradə gözə deyimir".

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə Rusiyanın rosbalt.ru nəşrində getmiş və Naxçıvandakı son olaya dair şərh də özündə ehtiva edən təhlili məqalədə deyilir. Məqalədə daha sonra bildirilir: "Öz hökumətini müstəsna olaraq, açıq-aşkar rusofoblardan (onlardan bəziləri hətta Rusiyanın və onun prezidentinin ünvanına təhqiramiz ifadələr işlədib) və "Sorosun uşaqları"ndan formalaşdıran Ermənistanın yeni baş naziri Nikol Paşinyan Qarabağa dair formatı dəyişdirməyi tələb edir - ki, danışıqlarda tənimmamış respublikanın nümayəndələri də iştirak eləsinlər. Bakı qəti şəkildə buna qarşıdır. Bütün bunlar danışıqlar prosesinə ciddi şəkildə əngəl yaradır. Bu fonda isə

Bakının İrəvana qarşı addım-addım taktikası - Paşinyanın sifəti necə korlandı?

"Azərbaycan cəbhədə vəziyyəti hər an dəyişə bilər, Bakı işğal altındakı əraziləri almaq üçün "sürünən taktika" tətbiq edir" - Rusiya nəşri; **şimaldan Ermənistanın yeni rəhbərliyi haqda ittiham aktı:** "Paşinyan hökumətində hər kabinetdə "Sorosun qulaqları" görünür..."

Qarabağda inqilabi situasiya yetiştir".

Paşinyanın Qarabağdakı etirazlarda əlinin olmasına şübhə eləməyən müəllif yeni baş nazirin özünü qoruma instinktinin artıq işə düşdüyünü qeyd edir: "Bunun nəticəsində Paşinyan rusofobdan rusofilə çevrilməyə də, hər halda, erməni-Rusiya əlaqələrinin sarsılmazlığının məcburi tərəfdaşına çevrilib. Söhbət Ermənistanın hələ ki "Moskva layihələri" olan Avrasiya Birliyi və KTMT-də üzvlüyünün davam eləməsindən və Gümrüdəki Rusiya bazasının çıxarmaq tələbinin səslənməməsindən gedir. Ancaq "Azərbaycana bir qarış belə, torpaq verilməməlidir" deyən Paşinyan Qarabağ nizamlanmasında mövqeyini dəyişibmi? Yəqin ki, yox. Nədən ki, danışıqlara təkidlə şəkildə Stepanakerti (Xankəndi - red.) qoşmaq tələbi Azərbaycan və Ermənistanın birinci şəxslərinin Qarabağla bağlı görüş perspektivini kənara itələyir".

Bəs yaranmış durumda kimə və nəyə güvənməli? Məqalədə suala cavab axtarılıb: "Moskvanın ehtimal ki,

artıq Ermənistanın yeni hökuməti haqda dəqiq təsəvvürü yaranıb və çətin ki, Paşinyan Kremlin inandırırsa bilsin ki, bu, "qərbyönlü" hökumət deyil: onun hökumətində az qala, hər kabinetdə "Sorosun qulaqları" görünür. Belə vəziyyətdə Moskva kimə daha çox etimad bəsləyəcək - Paşinyana, yoxsa Əliyevə? Konkret halda "top" Azərbaycanın "meydanında" olacaq. Ancaq bu, hətta Moskvada da heç də hamını qane eləmir. Bu isə o anlamaya gəlir ki, Rusiya ilə Azərbaycanı təcili şəkildə savaşıdırmaq, aralarını pozmaq lazımdır. O üzdən bəzi rusiyalı və digər analitiklərin Rusiya XİN-də ciddi erməni lobbisinin olması haqda qalmaqallı bəyanatları və ya buna işarəvurmaları heç də təsadüfə bənzəmir... Əslində Azərbaycan əgər işğal altındakı ərazilərini "sürünən" taktika ilə azad eləməyə davam etsə, hər şey anımdaca dəyişə bilər".

*****

Rusiya nəşrindəki məqalədən bir daha qənaət hasil olur ki, özünü Moskvaya sevdirmək, ondan xeyir-dua" almaq Paşinyana və dəstəsinə

asan olmayacaq. Bəlkə də qeyri-mümkün olacaq - o cümlədən Qarabağ məsələsində. Onun Sorosla əlaqələri barədə yuxarıdakı qeydlər isə az qala, Paşinyan və komandası haqda şimalda yazılan siyasi ittiham aktına bənzəyir.

Onsuz da gec-tez Paşinyan seçilməli üzvləşəcək. ABŞ, Avropa ona maliyyə dəstəyini elə-belə verməyəcək, Rusiyaya xəyanət qarşılığında vəd edəcək. Demək, daha bir seçimi Moskva eləməli olacaq - Azərbaycanla Ermənistan arasında.

Bütün hallarda "top" gerçəkəndə Azərbaycanın "meydanında" qalır. Söhbət təkə futbol topundan getmir. Ayrı sözlə, Bakı növbəti lokal hərbi və ya antiterror əməliyyatı ilə cəbhədə vəziyyəti hər an xeyrinə dəyişə bilər. Qarabağdakı, Xankəndindəki son hadisələr buna əlavə, yeni hüquqi əsas yaradır. Çünki orada yerli xunta rejiminə qarşı etiraza qalxan ermənilər bizim vətəndaşlardır və Azərbaycan dövləti onlara sahib çıxıb qorumağa borcludur...

□ Siyasət şöbəsi,
"Yeni Müsavat"

Amerika başda olmaqla, Qərb dairələrinin Cənubi Qafqazın iki ölkəsində - Gürcüstan və Ermənistanda inqilab ssenarilərini davam etdirəni müşahidə olunur. Son iki ayda Ermənistanda inqilabın baş verməsi, Gürcüstanın isə son günlərdəki aksiyalarla buna zəmin hazırlanması bir çox mətləblərdən xəbər verir. Ekspertlər bildirirlər ki, daha əvvəlki illərdə Azərbaycan üzərində də xaosla müşahidə olunan bu cür ssenarilər reallaşdırmaq niyyəti olub. Ancaq hakimiyyətin önləyici planları ilə bu cəhdlər iflas olub.

Bununla ölkə rəhbəri demək istədi ki, xaricdən Azərbaycanda bu və ya digər layihələrlə hakimiyyət dəyişikliyi etmək mümkün deyil".

F.Ağamalı hakim komandanın gücü olmasının da bu cür planların qarşısının alınmasında mühüm rol oynadığını düşünür: "Bu komanda kifa-

də dövlətə layiqli xidmət edirlər, separat düşüncələrdən uzaqdırlar. Bunlar da çox vacib amillərdir. Ölkə başçısı yürütdüyü xarici siyasətlə faktiki şəkildə etibarlı müttəfiq imicini qazanıb. Balanslaşdırılmış siyasət aparmaqla, hər şeydən öncə ölkənin milli maraqlarına sۆykənərək xarici siyasət qur-

Erməni inqilabı bazarda neçəyə olacaq?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Inqilablar "yoluxucu"luğa, ətrafa sirayət etməyə və daha geniş siyasi areala yayılmağa meylli olur. Bu mənada Ermənistandakı "məxməri inqilab" da istisna deyil.

Əvvəlcədən düşünüldü ki, çox qısa müddətdə onun dalğası Dağlıq Qarabağ ermənilərini də əhatə edəcək. Təsədüfi deyil ki, artıq ötən gün bu qəbildən ilk informasiyalar yayıldı.

Sözsüz ki, nəticələrlə tələsməzdik. Bəlkə də böyük etirazların nə vaxt başlayacağı həmişə inqilab texnoloqlarına belli olur, amma eksəriyyət üçün bunu proqnozlaşdırmaq heç də asan iş deyil.

Aydın məsələdir ki, Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejim də bir ada kimi qalmayacaq və bu bölgənin də "siyasi problemi" həll olunmalıdır. Hazırda o, demək olar, Paşinyan hökumətinin yox, əski hakim partiyanın nəzarəti altındadır.

Region bir növ Qarabağ kriminal hərbi-siyasi klanının qalası kimi qalır, belə vəziyyətdə hətta Paşinyan üçün Dağlıq Qarabağ adından danışmaq, onun adından nəse demək elə də asan məsələ deyil. Həm də bu bölgə üçün də Ermənistandakı problemlər xarakterikdir - illərdir ki, onun da insanları kriminal siyasi klanının əsiridirlər.

Yox, biz illüziyalara qapılınıq, demirik ki, sabah Qarabağ erməniləri B.Saakyanı devirib Azərbaycanla bir olmaq arzularını izhar edəcəklər - yox, elə də sadəlövh deyilik və gözəl bilirlik ki, cəmi ermənilər həm də öz "milli üllüziya"larının əsiridirlər.

Amma bir erməni - L.Ter-Petrosyan gec də olsa, Azərbaycanla danışmağın və dil tapmağın zəruri olduğunu başa düşdü, deməli, digər bir siyasi və ya ictimai lider də bu nəticəyə gələ bilər. Ona görə də tam ümidimizi də itirmirik, hərçənd ki, ümid və gözləntilərimiz daha çox öz Azərbaycanımızla, onun hərbi və iqtisadi gücü ilə bağlıdır, çünki məsəl var, deyirlər, köpəklə dostluq elə, amma çomağını yerə qoyma...

Ermənilər də belədir. İndi onlar daha çox öz "məxməri inqilab"larından siyasi, hətta iqtisadi dividendlər götürməyə çalışırlar.

Bilirsiniz, bu, onların xislətidir - bir şeyi beş dəfə artıq şişirtmək və özləri haqqında mif yaratmağa çalışmaq. İndi də belə edirlər. Bu yaxın vaxtların bir epizodu heç yadımdan çıxmır.

N.Paşinyanın baş nazir kimi təyin edildiyi gün axşam Rusiya telekanallarından biri Moskvadakı erməniləri göstərirdi. Bir erməni qadını qucağındakı uşağın əllərini yuxarı qaldıraraq deyirdi: "De ki, ermənilər böyük millətdir"...

Bəli, "böyük millət", "xristianlığı ilk qəbul etmiş xalq", "dünya sivilizasiyasına böyük töhfə vermiş millət", "əzabkeş xalq" - bunların uydurduqları epitetləri sayıb-qurtarmaq mümkün deyil.

İndə də özləri haqqında "azad xalq" obrazı yaratmağa çalışırlar. Məqsədləri də bu yolla demokratik Qərb ölkələrinin necə deyirlər, bu dəfə də "saqqızını oğurlamaqdır". Rusiyanın ətəyini buraxmaq istəmir və başa düşürlər ki, belə olarsa, Dağlıq Qarabağı itirir və bütün milli sayıqlamalarının "böyük Ermənistan" yalanının üstündən bir qara xətt çəkərlər.

Amma Qərbin maliyyə dəstəyinə, hətta siyasi dəstəyinə də ehtiyacları var, çünki Rusiya da regiondakı bütün siyasətini bunların sərəsəm milli planlarına tabe edə bilməz, Kremlin Azərbaycan da, hətta Gürcüstan da lazımdır. Ona görə də haylar çalışırlar ki, Qərbin də siyasi və ələlxüsüs də maliyyə dəstəyini qazansınlar.

Təsədüfi deyil ki, bu yönümdə də müəyyən informasiyalar dolaşır, guya ki, ABŞ bunlara ilk böyük maliyyə dəstəyi göstərməyi planlayır. Ən əsas məqsədləri də budur ki, regiondakı siyasətlərini dəyişmədən, Ankara və Bakıya minnətçi düşmədən Ermənistan iqtisadiyyatını dirçəldə biləcək imkanlar tapsınlar. ABŞ da, Avropa da onlara bunun üçün lazımdır.

Amma proseslər göstərir ki, ABŞ-ın da öz gözləntiləri var. Gələcək əsl niyyətləri açacaq, fəqət, duyulanı budur ki, Vaşinqton Dağlıq Qarabağla bağlı yenidən siyasətini fəallaşdırmaq istəyir.

Qısa bir müddətdə ABŞ prezidenti Azərbaycan prezidentinə düz üç məktub göndərmiş və həmin o məktublarda sız əməkdaşlığa çağırışlara yanaşı, Dağlıq Qarabağla da bağlı optimist notlar var. Hətta Azərbaycan prezidentinin ABŞ-a səfər edəcəyi haqda informasiyalar da dolaşır.

Bizə belə gəlir ki, Dağlıq Qarabağ problemi Ermənistandakı son proseslər üçün bir test olacaq. Güman, Vaşinqtonda düşünürlər ki, həmin hadisələr Ermənistanda Rusiya təsirinin zəifləməsinə aparacaq. Bu isə heç şübhəsiz ki, yeni diplomatik təşəbbüslər üçün əlverişli zəmin yaradır və bir növ, siyasətçiləri və diplomatlara həvaslandırır. Amma Ermənistan Kremlin ətəyini buraxacaq mı? Bu "azad xalq" həm də azad millət kimi digər millətlərin cərgəsinə qoşulacaq mı?..

Böyük ehtimalla N.Paşinyan Qərbə Rusiya arasında "oynamağa" çalışacaq. Amma problem qəlizliyi ondadır ki, Qərbə də artıq oyun - filan lazım deyil, oyun dövrü bitibdir, indi hamıdan daha konkret olmaq umulur...

Qərbin inqilab ssenariləri

Azərbaycanda iflas oldu - səbəb...

Fəzail Ağamalı: "Ölkəmizdə "məxməri inqilab" və digər bu kimi planları gerçəkləşdirmək mümkünsüzdür, o səbəbdən ki..."

Bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan hökumətinin hər zaman ayıq-sayıq olmasının vacibliyi vurğulanır.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı bildirdi ki, 2003-cü ildən başlayaraq, Azərbaycanda bu cür layihələrin həyata keçirilməsi üçün cəhdlər olub: "Hətta xatırlayıram ki, 2003-cü ildə ulu öndərimizin səhhətində problemlər yaranmışdı, vaxt həm iqtidar daxilində, həm də iqtidardan kənar ən müxtəlif gəlişmələr var idi. Eyni zamanda Azərbaycanda ciddi maraqları olan həm Qərb, həm Rusiya, həm də İran çalışırdı ki, özünə münasib bir adamı, yeni o ölkənin maraqlarını Azərbaycanda tam reallaşdırmağı bacaran kimsəni hakimiyyətə gətirsin. Sonradan Qərb 2005-ci ilin parlament seçkiləri ərəfəsində "məxməri inqilab" etməyə çalışdı. Narıncı köynəklər geyinib, qalstuk taxmalarla deputat olmağa cəhdlər edildi. Bunun arxasında Qərb dayanırdı, külli miqdarda vəsait buraxılmışdı. Azərbaycanda bu layihələrin başında İsa Qəmbər və onunla bərabər hakimiyyət daxilində bu planda yer alanlar da var idi. Onlardan biri də o zaman iqtisadi inkişaf naziri olan Fərhad Əliyev idi. Başqa bir bucaqdan Əli İnanov da layihənin içərisində yer alırdı. Ondan sonrakı illərdə də buna bənzər və digər cəhdlər oldu. Lakin bunların heç biri reallaşmadı. Bunun isə ən başlıca səbəbi xalqın mütləq eksəriyyətinin ulu öndərimizin ideyaları ətrafında sız birləşməsi və qısa zaman kəsiyində İlham Əliyevin xalqın etimadını, inamını qazanması oldu. Qərb istəyərdi ki, birmənalı şəkildə Azərbaycanın milli maraqlarını qoruyan şəxs deyil, qərbpərəst biri

hakimiyyətə gəlsin. Mixail Sakaşvili və hazırkı Nikol Paşinyan tipli adamların ölkəmizdə rəhbər olmasına cəhdlər var idi. Bununla Qərb öz maraqlarını Azərbaycana yeritmək, NATO qüvvələrini bura yerləşdirmək istəyirdi. Faktiki, Cənubi Qafqaz təsir dairələrinə salmaq istəyirdilər. Cənab prezident sۆykəndiyi ulu öndərimizin təməl prinsiplərinə sədaqətliyə. Azərbaycanı yüksək səviyyədə idarə edir, xalqın istəklərini reallaşdırır. Xalqımızın mütləq eksəriyyəti prezidentlə bərabərdir. Bunun üçün də Azərbaycanda "məxməri inqilab" və digər bu kimi planları gerçəkləşdirmək mümkünsüzdür. Gürcüstan, Ukrayna və digər ölkələrdə baş verənləri Azərbaycanda gerçəkləşdirə bilməzlər. Qərb artıq yaxşı başa düşür ki, istədiklərini Azərbaycanda həyata keçirə bilməz. Təsədüfi deyil ki, cənab prezident Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yüz illiyində belə bir tezis irəli sürdü ki, ölkəsinə qarşı xaricdən hər hansı bir təhlükə gözənilmir.

yət qədər yetkindir, ölkə rəhbərinin ətrafında sız birləşib. Xüsusilə daxili işlər orqanları çox peşəkardır. Adını çəkməyə ehtiyac duyuram, daxili işlər naziri Ramil Usubov və onun formalaşdırdığı komanda dövlətçiliyimizə son dərəcə bağlıdır, ölkə prezidentinə sədaqətliyə, onlar yüksək peşəkarcılıqla bu və ya bunabənzər layihələrin həyata keçirilməməsi üçün zamanında qanunvericiliyin tələblərinə uyğun şəkildə addımlarını ata bilirlər. Xüsusi xidmət orqanlarının vacib tərkib hissəsi olan MTN-də ciddi dəyişiklik aparıldı, bu qurum ləğv edilib DTX yaradıldı, dövlətin bütün qəlbə ilə sevən bir insan gəldi. Mədət Quliyev Azərbaycanda hakimiyyətin zorla ələ alınmasına qarşı böyük mücadilə apararaq, qəhrəmanlıq, sədaqət göstərən, hətta yaralanan və sonradan milli qəhrəman adına layiq görülmüş insandır. Ölkəmizin Müdafiə Nazirliyi də dövlətimizə son dərəcə sədaqətliyə. Digər nazirlər, bəzi istisnalar olmaqla, öz səlahiyyətləri çərçivəsində

maqla prezident bütün güclərlə yüksək səviyyədə əməkdaşlıq edir. Strateji partnyor kimi etibarlılıq qazanıb. Bunlar da "Məxməri inqilab" kimi ssenarilərin qarşısını alan əsas səbəblərdən biridir. Azərbaycanda bu planı həyata keçirmək istəyənlər bunları düşünməmiş deyillər. Dediğim arqumentlərə sۆykənərək birmənalı şəkildə demək olar ki, Azərbaycan xalqı bundan sonra da uzun illər ölkə prezidentini müdafiə edəcək, onu dəstəkləyəcək. Biz bir yerdə dayanmalı deyilik. Əldə etmiş olduğumuz uğurlardan başımız gicəllənməməlidir. Dünyada gedən proseslər bundan sonra da ciddi şəkildə nəzərə alınmalı, islahatlar daha da dərinləşdirilməli, ölkəmizdə məmurla vətəndaş münasibətləri şəffaflıqla təmin olunmalıdır. Məmurlar özünün əməlləri ilə ölkə prezidentinə, dövlətinə sədaqət hissini göstərməlidirlər. Vətəndaşla dövlət münasibətləri ən yüksək səviyyədə qalmalıdır".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

İranla ABŞ arasında gərginliyin yeni mərhələsi başlayır. Belə ki, İran İslam İnqilabının lideri Ayətullah Ruhullah Musəvi Xomeyninin vəfatının ildönümü ilə bağlı mərasimdə çıxışında dini lider Ayətullah Xameneyi bildirib ki, o, hökuməti nüvə fəaliyyətini yenidən bərpa etməyə çağırıb.

Mayın 8-də ABŞ prezidenti Donald Tramp İranla 2015-ci ildə imzalanmış nüvə müqaviləsindən çıxdığını elan etmişdi. Bundan sonra Vaşinqton bəyan etmişdi ki, İranla yeni şərtlərlə müqavilə bağlamağa hazırdır. ABŞ dövlət katibi Mayk Pompeonun elan etdiyi 12 təklifə İranın nüvə fəaliyyətinin tamamilə ləğv olunması, silahlı islamçı müqavimət qruplarına dəstəyin dayandırılması və sair kimi tələblər daxildir. Ancaq gözləndiyi kimi, İran bu tələbləri rədd edib.

Ancaq Trampın qeyd etdiyi qərarından sonra Vaşinqton İrana qarşı 3 müxtəlif sanksiya qərarı qəbul edib. Bundan başqa, Vaşinqton bəyan edib ki, 3 ay ərzində İrana qarşı dondurulmuş sanksiya qərarlarının hamısını yenidən aktivləşdirəcək, 6 ay ərzində, yeni noyabra qədər isə yeni və Pompeonun deyimi ilə "tarixdə misli görünməmiş" sanksiyalar qəbul olunacaq.

Bu kimi qərarların nəticəsində artıq ölkədə böyük miqyasda inflyasiya var və İran valyutası sürətlə dəyərini itirir.

"Yeni Müsavat" a danışan politoloq Mübariz Əhmədovlu bildirib ki, bu hal ABŞ-la İran arasında böyük gərginlik mərhələsinin başlanması deməkdir:

"Əvvəla deyim ki, İranın uranı zənginləşdirmək məsələsinin elmə, texnologiyaya heç

İranla ABŞ arasında gərginlik pik həddə çatdı

Politoloq: "İran əgər belə mövqeyini davam etdirsə, müharibə qaçılmazdır"

bir aidiyyəti yoxdur. Yeni bu, sırf olaraq siyasi hikkə məsələsidir. Hesab edirəm ki, İran uranı 50 faizdən yuxarı zənginləşdirməyə hazır deyil. Əvvəla, o dərəcədə texniki potensialı yoxdur, ikincisi də həttə 50 faiz zənginləşdirilmiş uran belə İranın özü üçün çox böyük təhlükə mənbəyidir. Çünki dünyanın ən güclü nüvə dövlətlərindən biri SSRİ idi ki, orada uran saxatları boş səhralarda, Sibirdə, ayrıca yerlərdə idi. İranda elə bir texnologiya mövcud deyil ki, onlar 50 faizdən yuxarı zənginləşmiş uranı saxlaya bilsin-

lər. Yaponiyanın gücü hər kəsə məlumdur, ancaq orada baş verən hadisənin miqyasını gördük. İkinci məsələ də budur ki, ali rəhbərin belə bir göstəriş verməsi bu vaxta qədər İranın nüvə texnologiyası ilə bağlı olan əsas doktrinasını heçə endirdi. Yeni onlar deyirdilər ki, biz uranı zənginləşdirmirik, İslam dini silahı qadağan edib. Yaxşı bəs indi nə oldu? Bu mənadə məsələ Qərbi tərəfindən İranın dinə qeyri-sadiqliyi kimi qəbul ediləcək. Əgər bu gün İran Amerika ilə mübarizə aparırsa, elə etsin ki, 1 dollar 10

min real olsun. Hazırda İranda 1 dollar təxminən 90 min realdır. Getdikcə də ucuzlaşma davam edir. Sübut etmək istəyirlərsə ki, Amerikanın İrana qarşı sanksiyaları heç nədir, o zaman valyutalarını nizamlayıb, iqtisadiyyatlarını qursunlar".

Politoloq bildirib ki, artıq İranla ABŞ arasında müharibənin başlaması qaçılmazdır:

"Bu bəyanatla İranın göstərdiyi siyasi hikkə Amerikanı, İsraili bir az da qızıdıracaq. Müharibə İranın yaxınında və eləcə də ərazilərində gedəcək. Amerikanın ərazisində müharibə getməyəcək. Hətta heç bir ərəb dövləti iştirak etməsə də belə, Amerika İranın ətrafında müharibə aparacaq. Bununla İran xeyli itkilərə məruz qalacaq, vətəndaşları da didərgin düşəcək. Ona görə də İran hər şeyi dəqiqliklə hesablmalıdır. İranın Amerika-ya cavab vermək üçün xeyli sayda arqumentləri var. Mövcud vəziyyəti Qərb ekspertlərinin əksəriyyəti müharibə qərarı kimi dəyərləndirdilər. Mən də elə başa düşürəm ki, Qərbin əlinə əsaslı bəhanə düşüb

ki, İrani müharibəsiz sakitləşdirmək olmayacaq. Artıq müharibə başlaya bilər. İran getdikcə udurur. Ona görə də hikkədən əl çəkməlidir. Diqqət edin ki, İraqda parlament seçkiləri keçirilən zaman İrana məxsus qüvvələr udurdu. Halbuki İran bir müddət idi ki, İraqa maya qoyurdu. Bəli, İraqda hakimiyyətə gələnlər şialərdir, Müqtəda əs-Sədrin blokudur. Ancaq Müqtəda əs-Sədr elə şialərdir ki, özünü ərəb kimi dərk edir. O, İranın İraqın daxilindəki iştirakının əleyhinədir. Bir neçə dəfə o, həttə İrana qarşı silahlı üsyan da etmək istəyib. Hazırda İran Suriyadan da çıxarmaq istəyirlər. Bütün bunlar təsadüfi proseslər deyil. İranın milli valyutası birdən-birə çökmədi. Baş verənlərin hamısı planlı proseslərin nəticəsidir. İranın gücü olsaydı, bu qədər neqativ proseslərdən heç olmasa özünü müdafiə edə bilərdi. Bu ölkənin hazırkı seçdiyi yol yalnız və yalnız özünün ziyanıdır. Ona görə də onlar mümkün qədər tez geri çəkilsələr, müharibənin qarşısını ala bilərlər. Əgər İran

belə mövqeyini davam etdirsə, müharibə qaçılmazdır və ABŞ, İsrail dünyaya bəyan edəcək ki, onları buna elə İranın özü sövq edir".

Politoloq qeyd edib ki, Amerikanın da İrana qarşı etdiklərinin hamısını doğru saymaq olmaz:

"Tramp konkret deyə bilmir ki, İran "Nüvə müqaviləsi"nin filan bəndini pozub. Ancaq Amerika prezidenti aydın şəkildə qeyd edir ki, "Nüvə müqaviləsi" imzalandıqdan sonra İranın hərbi sahəyə ayırdığı büdcə 40 faiz artıb. Bildirir ki, nə üçün digər sahələrə ayrılan pul artırılmayıb, ancaq hərbi güc artırılıb. Yeni İranın davranışlarının elə əlamətləri var ki, Tramp oradan özünə lazım olan nəticəni çıxara bilər. Hazırda dikte edən tərəf İran deyil. Dünyanın hər yerində donor rolunu Amerika oynayır. Buna görə siyasətin ən birinci adı mümkünlik sənətidir. Sən mümkün olanı öz xeyrinə dəyişməlisən. İranda isə bu yoxdur".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Avropa İttifaqı Rusiyanı ABŞ-ın caynağından ala biləcəkmi...

"İtaliya, İspaniya və bir sıra Avropa İttifaqı üzvləri də Kreml-Ağ Ev münasibətlərinin düzəlməsində, sanksiyaların götürülməsində maraqlıdırlar"

Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin iyunun 5-6-da Avstriyada səfərdə olub. Putin Avstriyanın Federal prezidenti Aleksander Van der Bellenlə və kansler Sebastian Kurzla görüşüb.

Avstriya prezidentinin iqtisadi məsələləri yerləşdiyi Hofburq sarayında prezidentlərin təkbətək görüşündən sonra mətbuat konfransı keçirilib. Konfransda Avropa İttifaqının Rusiyaya tətbiq etdiyi sanksiyalara baxmayaraq, Avstriya və Rusiya arasında əlaqələrin yüksək səviyyədə inkişaf etməsi yüksək qiymətləndirilib. Rusiya prezidenti qeyd edib ki, sanksiyalar hamı üçün zərərli-dir.

Vladimir Putin Vyanada keçirilən birgə mətbuat konfransında deyib ki, Rusiya Qərb sanksiyalarının yaratdığı çətinliklərin öhdəsindən gələ bilsin.

Avropa İttifaqı sanksiyalarının Rusiyaya təsiri barədə suala cavab verən Putin deyib ki, cəzalandırıcı tədbirlər bütün tərəflər üçün ziyanlıdır və hamı

bu məhdudiyyətlərin qaldırılmasında maraqlıdır.

Amma Van der Bellen vurğulayıb ki, Avstriya Rusiyaya münasibət məsələsində Avropa İttifaqı ilə həmrəy hərəkət edəcək.

Avstriyaya səfərdən əvvəl isə Putin demişdi ki, Moskva Avropa İttifaqı ilə münasibətlərin qaydaya salınmasına tərəfdardır. O, habelə qeyd etmişdi ki, "vahid və firavan" Avropa İttifaqı Rusiyanın marağındadır.

Kansler Sebastian Kurz isə əgər Ukrayna münaqişəsinin çözümlə məsələsində inkişaf olarsa, Rusiya üzərindəki sanksiyaların mərhələlərlə qaldırılmasına tərəfdar olduğunu bildirmişdi.

Lakin Kurzun koalisiya hökumətinə daxil Azadlıq Partiyasının lideri Heinz-Kristian Stra-

ke Rusiya üzərindəki sanksiyaların qaldırılmasına çağırıb.

ABŞ-ın Rusiyaya qarşı hücumları artırdığı və bu ölkəni dizə gətirməkdə qərarlı olduğunu nümayiş etdirdiyi bir vaxtda V.Putinin Avropa İttifaqının üzvü olan ölkəyə səfər etməsi və yüksək səviyyədə qarşılıqlı dünyanın əsas müzakirə etdiyi mövzulardan biridir. Putinin bu səfəri Avro-

pa İttifaqı-Rusiya münasibətlərinin yumşalmasına səbəb ola bilərmi? Avropa İttifaqının Rusiyanı ABŞ-ın caynağından almağa çalışdığı və buna nail ola biləcəyini söyləmək mümkündürmü?

Politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Vladimir Putinin andiçmə mərasimindən sonra ilk səfərini Avstriyaya etməsi bu iki ölkə

arasında iri həcmli iqtisadi münasibətlərin keçmişdən olması, Avropa İttifaqının, ABŞ-ın sanksiyaları olmasına baxmayaraq bir çox sahələrdə hələ də davam etməsi səbəbindir. Avropanın enerji təchizatınının böyük bir hissəsini Rusiya təmin etdiyi üçün arada olan bütün əngəllərə rəğmən bu istiqamətdə digər sahələrlə müqayisədə gərginlik yoxdur: "Səfər zamanı 2040-cı ilə qədər Avstriyaya qaz nəqli ilə bağlı Qazprom və Avstriya konserni OMV arasında razılığın imzalanması bunu bir daha təsdiq edir. İndiyə qədər uzun müddətdir ki, Rusiyadan Avstriyaya birbaşa qaz kəməri vasitəsilə qaz daxil olur. Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, bir çox Avropa İttifaqı dövlətləri ayrı-ayrılıqda Rusiya ilə özlərinə uyğun sahələrdə əməkdaşlıqları davam elətdirməkdə maraqlıdırlar və bunu edirlər".

Politoloq vurğuladı ki, bu

əməkdaşlıqlar ABŞ-ın və Avropa İttifaqının böyük dövlətlərinin çıxdığı çərçivədən kənara çıxılmamaq şərti ilə həyata keçirilir. Amma Avropa İttifaqı çərçivəsində isə Rusiyaya qarşı siyasi və iqtisadi sanksiyaların tətbiq olunması məsələsində açıq etirazlarını bildirmirlər, hətta bu sanksiyaların həyata keçirilməsində iştirak edirlər: "Odur ki, hesab edirik Putinin Avstriya səfəri sırf hər iki dövlət üçün qarşılıqlı biznes maraqlarından doğan bir hadisədir. Bunun siyasi vəziyyətdə təsir etməyəcəyini hər iki tərəf yaxşı bilir. Yeni istəyənlər belə, Avstriya prezidenti və kansleri bütövlükdə Avropa İttifaqı-Rusiya münasibətlərini yumşaltmaq, ABŞ-ın sanksiyalarının qarşısını alması üçün bir iş görmək iqtidarında deyillər. Heç Putin də onlardan bunu gözləmir. Ona qalsa, İtaliya, İspaniya və bir sıra Avropa İttifaqı üzvləri də Rusiya ilə ABŞ arasında münasibətlərin düzəlməsində, sanksiyaların götürülməsində maraqlıdırlar. Lakin bu istək maraqa o yana keçə bilmir. Bu məsələdə əsas söz sahibi ABŞ olduğu üçün onun mövqeyi həlledici rol oynayır. Avropa İttifaqı ölkələri isə ABŞ-la ikitərəfli münasibətlərini hər zaman yaxşı saxlamağa çalışırlar".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin 5 iyunda keçirilən iclasında komitə sədri Arif Rəhimzadənin səsləndirdiyi fikirlər yenə qalmaqal yaradıb. 15 rayonunun kəndlərinin adlarının dəyişdirilməsini nəzərdə tutan layihənin müzakirəsi zamanı deputat bildirib ki, Azərbaycan dövlətini sovet hökuməti qurub.

Bundan əlavə, A.Rəhimzadə soveti mədh edən başqa ifadələr də dilə gətirib.

Sitat: "Sovet hakimiyyətinin yaxşı işləri də olub. O dövrdə xidməti olan insanların adına indi kənd olması qəbahət deyil ki... Biz də sovet dövründə işləmişik, xalq düşməni deyilik. Bu məsələyə diqqətlə yanaşmaq lazımdır. Məsələn, Göygöl rayonunun Mixaylovka kəndinin adının dəyişdirilməsini təklif edirlər. Deyirlər ki, orada ruslar yaşamır. Amma bu, tarixdir axı... 1845-ci ildə Azərbaycan Rusiyanın tərkibində olanda rusları bu kəndə sürgün ediblər. Onlar öz xoşu ilə gəlməyiblər ki. Bundan başqa, hansısa kəndə Çəmənlı adının verilməsini təklif edirlər. Bunun hansı tarixi əsası var? Mixaylovka deyəndə bilinir ki, söhbət nədən gedir".

Deputatın bu fikirləri tənqid olunur. Xüsusilə onun Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini unudaraq, birbaşa SSRİ-yə keçməsi etirazlara səbəb olub.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa hər kəsin məsələlərə fərqli baxışlarının ola biləcəyini vurğuladı: "İfade daha cılızlaşdırılmalı olsaydı, hətta əks fikir olsa belə, onun etrafında müzakirə aparmaq olar. Bu ifadə ya doğru tələffüz olunmayıb, ya da o doğru təqdim olunmayıb. Sovet hökuməti necə Azərbaycan dövlətini qura bilər? Onun resursları olan mühtidə Azərbaycan dövləti qurulub, bu

Deputat həmkarlarından Arif Rəhimzadənin dövlətimizlə bağlı dediklərinə reaksiyalar gəldi

Fazil Mustafa: "Dövlətimizi sovet hökuməti qurub" kimi ifadənin altında əzilməyimiz doğru deyil"

Tahir Kərimli: "Arif Rəhimzadə daim birsifətli insan olub, amma belə fikir səsləndirməsinə çox təəssüfləndim..."

Fazil Mustafa

Tahir Kərimli

başqa söhbətdir. Amma Azərbaycan Cümhuriyyəti ilə sovet hökuməti bir-birinə qarşı olan, bir-birini qəbul etməyən cinahlardır. Bu baxımdan fikir olaraq belə ifadələr əsaslı deyil. Tarixi şəxsiyyətlərə münasibətdə diqqət etmək lazımdır. Məsələn, ele tarixi şəxsiyyətlər var ki, inqilabçı olublar, bunun mənə nə dexti var? Bu gün mən onları niyə yaşatmalıyam? Tarixi şəxsiyyət yaratmaq istəyirsinizsə, Azərbaycan dövlətini quran Nuru Paşa olub, onun adına haradasa rast gəlinirsiniz? Dövləti quranın bu ölkədə adı yoxdur. Amma əvəzində küçədən keçən bir inqilabçısının adı əbədləşdirilib. Bu məsələlərdə rəşional və daha sağlam mövqə ortaya qoymaq lazımdır.

Yüzlərlə insan var ki, müstəqillik uğrunda böyük fədakarlıqlar ediblər. Onların adları niyə bir yerdə yoxdur? Bunların üzərində düşünməyimiz lazımdır ki, daha ağılabatan addımlar ata bilək. Sovet dövründə Azərbaycana fayda vermiş şəxslərdən kimə imtina etməyi demir. Müxtəlif sahələr üzrə Azərbaycana xeyir verənlər sovet dövründə az olmayıb. Belə insanların adlarını əbədləşdirmək başqa bir məsələdir. Ele insanlar da olub ki, xalqımıza divan tutublar. Onları yaşatmağımızın bir mənası qalır mı? Sovet hökuməti bizim Cümhuriyyəti devirib. Demək, ideoloji olaraq düşmənimiz olub. Biz o hökumətdə, sadəcə, yaşamışıq, mövcud olmuşuq. Bu mövcudluğumuza görə

də sonradan müstəqilliyimizi bərpa etmişik. Sovet hökuməti bizdə nəşə qurmayıb. Biz o imperiyanın daxilində yaşayan xalqların içində yer almışıq. Bu baxımdan dövlətimizi sovet hökuməti qurub kimi ifadənin altında əzilməyimiz doğru deyil. Müstəqilliyi Azərbaycan xalqı qurub. 1918-ci ildə qurulan Cümhuriyyəti 1991-ci ildə millətin varisləri bərpa ediblər".

Vəhdət Partiyasının sədri, deputat Tahir Kərimli belə fikirlərin qüsurlu olduğunu dilə gətirdi: "1918-ci ildə qurulan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ultimatum əsasında təhvil verildəndə qeyd olunurdu ki, ordu, respublika forması saxlanılacaq. 1922-ci ilin de-

kabırına qədər Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası olub. SSRİ yaradılandan sonra Cənubi Qafqazın üç ölkəsi imperiyanın tərkibində müttəfiq respublika kimi qeyd olub. Hətta Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistandan ibarət Zaqafqaziya Federasiyası da yaradılmışdı. Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının özü Cümhuriyyətin əsasında yaradılıb. Bu dövlətin yaradıcıları Cümhuriyyətin rəhbərləri olublar. Əgər Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası olubsa, buna görə Cümhuriyyət yaradıcılarna borcluuydu. Doğrudur, Gürcüstan və Ermənistanda da bizim tipdə əvvəlki dövlətlərin quruluşunu

saxlayıblar. Amma nəzərə alınmaq lazımdır ki, sovetlərə daxil olan respublikaların heç biri bizimki olmayıb. Bu baxımdan bu dövlətin yaradıcısı Məhəmməd Əmin Rəsulzadə və onun silahdaşlarıdır. Bunu unutmamaq lazımdır. Rəsulzadə qeyd edirdi ki, Azərbaycanın şimal hissəsi Rusiyanın tərkibinə daxil olan zaman cənubdan fərqli olaraq şimaldakılar dil, din və başqa cəhətlərdən ayrı bir toplum olduqlarını dərk etdilər, Azərbaycan xalqı millət kimi formalaşmağa başladı. Amma cənubda vəziyyət tamamilə fərqli idi. Ölkəmizdə mədəniyyət və başqa sahələrdə ötən əsrin əvvəllərində yüksək səviyyədə inkişaf etdi. Sovet dövründə də bu ənənələri davam etdirə bildik. Repressiyalar belə bu prosesin qarşısını ala bilmədi. Hər bir dövlətin ən böyük nailiyyəti onun dövlət müstəqilliyidir ki, mehız sovet hökuməti bu müstəqilliyimizə son qoyub. Bunu heç vaxt danmazaq olmaz. 700 min azərbaycanlı İkinci Dünya müharibəsinə çağırılıb və demək olan onları yarısı həyatını itiriblər. Vətən uğrunda mübarizə adlansa da, bizim iradəmizlə olmayıb. Arif Rəhimzadə daim birsifətli insan olub, daim Heydər Əliyevi müdafiə edib, bu günün özündə də belədir. Amma belə fikirlər səsləndirməsinə çox təəssüfləndim. Azərbaycan dövlətinin banisi kimi soveti göstərmək, onu ideallaşdırmaq qətiyyəyən olmaz".

□ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Zaqatalada yenə zəlzələ oldu - dəyən ziyan müəyyənləşdirilir

Telman Zeynalov: "Azərbaycan ərazisinin demək olar ki, 90 faizi zəlzələ ocağıdır"

Iyunun 5-də saat 22:40 radələrində Zaqatala rayonu ərazisində 6 bal gücündə zəlzələ baş verib. Zəlzələ nəticəsində rayonda bir neçə evdə çatlar yaranıb. Rayonun Yeni Suvagil kənd sakinlərinin APA-nın Şəki-Zaqatala bürosuna verdiyi məlumata görə, zəlzələdən sonra bir neçə kənd sakininə məxsus çay daşından inşa edilmiş mal tövlələrinin divarında uçqun baş verib, bir neçə yaşayış evinin divarlarında xırda çatlar əmələ gəlib.

Episentərə yaxın bir sıra yaşayış məntəqələrində 2012-ci il zəlzələsindən sonra evlərin divarlarında yaranan xırda çatlarda genişlənmə qeydə alınıb.

Zəlzələdən sonra insanlar arasında yaranan stress və qan təzyiqi səbəbindən Qax və Zaqatala Mərkəzi Rayon xəstəxanalarının (MRX) təcili yardım şöbələri

nə çoxlu sayda müraciətlər olub.

Qax şəhəri İmam Mustafayev küçəsi ev 8 ünvanında yaşayan 13 yaşlı Güler Durmuşzadə zəlzələ baş verən an qaçmaq istəyən zaman yixilaraq ayağı sınıb. Güler Durmuşzadə Qax MRX-yə yerləşdirilib.

Zaqatala rayonu Göyəm kənd sakinlərinin verdiyi mə-

lumata görə, kənd sakini 63 yaşlı Soltan Qandaxov zəlzələ zamanı həyəcanlanaraq güclü stress keçirib. Stress nəticəsində qan təzyiqi yük-

sənlən Soltan Qandaxov infarkt keçirərək ölüb.

Baş verən zəlzələ ilə əlaqədar Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin əmək-

daşları əraziyə yollanıb. Mərkəzin direktoru Qurban Yetirmişlinin sözlərinə görə, zəlzələ ocağında prosesin necə getdiyini araşdırılacaq, bu işlərdən sonra zəlzələnin baş vermə səbəbləri və gərginliyin artma ehtimalının olub-olmadığı ilə bağlı ictimaiyyətə dəqiq məlumat verəcək.

Xatırladaq ki, Zaqatalada 2012-ci il 7 may tarixində də bu cür zəlzələ baş vermişdi. Həmin vaxt zəlzələnin 6,5 bal gücündə olduğu bildirilirdi. Zəlzələ nəticəsində 30 nəfər yaralanmış, bir çox evlər dağılmışdı.

6 ildən sonra demək olar ki, eyni vaxtda, eyni ərazidə zəlzələnin baş verməsi narahatlıq doğurub. Suallar yaranıb ki, zəlzələnin gərginliyi arta bilər mi? Zaqatala ərazisində zəlzələlərin tez-tez baş verməsi nə ilə əlaqədardır?

Mövzu ilə bağlı Milli Ekoloji Proqnozlaşdırma Mərkəzinin rəhbəri Telman Zeynalov "Yeni Müsavat"a danışdı:

"Azərbaycan ərazisinin demək olar ki, 90 faizi zəlzələ ocağıdır. Lakin bununla məşğul olan geoloqlar, mütəxəssislərimiz var. On-

lar qeyd edirlər ki, guya baş verəcək zəlzələni iki gün əvvəldən müəyyən edə bilərlər. Lakin Zaqatala rayonunda baş verən zəlzələ bunun əksini sübut etdi. Azərbaycanda baş verəcək zəlzələni əvvəlcədən müəyyən etmək mümkün deyil. Çünki bununla bağlı avadanlıqlar yoxdur. Əgər yerin təkində 15-50 km dərinliyində təkən baş verirsə, bir qədər sonra yuxarı qalxır. Ona görə də baş verəcək zəlzələni heç kəs əvvəldən müəyyən edə bilməz.

Zaqatala zonasına gəldikdə isə bu zona həm Ermənistan, Gürcüstan, həm də İrana yaxındır. İnanmıram ki, həmin ərazidə gərginlik artsın. Çünki ayın 5-də öz gücünü göstərdi. Əgər davamı olsaydı, 1-2 dəqiqədən sonra güclük cavab verə bilərdi. Belə olmadığı üçün deyə bilərik ki, zəlzələnin gücü elə bu qədər olub.

Azərbaycanın əsasən Abşeron ərazisi, Böyük Qafqaz, Kiçik Qafqaz və Talış Dağları zəlzələ ocağında yerləşib".

□ **Xalidə GƏRAY,**
Musavat.com

Türkiyə Qəndil dağında hərbi əməliyyata başlaya bilər. Bu barədə prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Zonquldağ vilayətində seçki mitinqində çıxışında deyib. Prezident bildirib ki, "Afrində qələbəni yaxaladıq, növbə Qəndilə gələcək".

Bir neçə gün əvvəl isə baş nazirin müavini Bəkir Bozdağ bildirib ki, Türkiyə ordusu hər an Qəndilə girə bilər. Bozdağ onu da deyib ki, Qəndil ətrafında Türkiyə ordusunun mövqeləri var. Baş nazirin müavini Türkiyənin artıq ölkə sərhədlərindən kənarda da əməliyyat apardığını, Qəndil əməliyyatının da bu sıradan olacağını deyib.

Qeyd edək ki, Türkiyə ordusu bu il martın 10-dan Qəndilə daxil olmaqla, İraqın şimalındakı PKK silahlılarına qarşı əməliyyatlara başlayıb. Ötən müddətdə bölgədə PKK-ya aid 18 hədəfin və 67 terrorçunun məhv edildiyi bildirilir.

Vaşinqton da Türkiyənin Qəndil əməliyyatına dəstək verir. İŞİD əleyhinə beynəlxalq koalisiyanın sözcüsü polkovnik Şon Rayan Türkiyə ordusunun PKK-ya qarşı əməliyyatları İraq mərkəzi hökuməti ilə koordinasiya şəraitində apardığını bildirib.

Qeyd edək ki, PKK hələ bu ilin martında İraqın şimalında, Mosula yaxın Şenqal rayonundan çəkilməmişdi. Həm Türkiyə hökumətinin təzyiqləri, həm də Bağdadın tələblərindən sonra PKK Şenqaldan qüvvələrini çıxarıb. Ancaq PKK Qəndildə dırənək istəyir. PKK-nın sözcüsü BBVC-yə bildirib ki, Qəndilə boşaltmaq fikrində deyillər, əksinə, aktiv müdafiə mövqeyinə çəkiliblər, hücum olunarsa müdafiə olunacaqlar. Hazırda Türkiyə ordusunun xüsusi təyinatlıları İraqın şimalında Bradost rayonunda PKK-ya qarşı əməliyyatları davam etdirir. Bradost İraqda strateji əhəmiyyəti olan bölgələrdən biridir. Ancaq təbii ki, Qəndil qədər deyil.

Qəndil əməliyyatı hazırlanır

PKK-nın 3 ölkəni terrorçu ilə "təmin edən" məşhur və məchul düşərgəsi haqda nələr bilinir

PKK-nın dağı

Qəndil dağı nədən bu qədər önəmlidir? Bu dağın adı az qala PKK-nın sinonimə çevrilib. Türkiyə ordusu illərdir ki, bu dağı aviasiya, artileriya atəşinə tutur. Ancaq PKK hələ də bu dağı əlində saxlayır. Belə görünür ki, Türkiyə hökuməti indi Qəndilə yekun bir əməliyyat hazırlayır. Dağı tamamilən PKK-dan almaq və təmizləmək. Amma bu mümkün olacaqmı?

Qəndil dağları İraq və İran arasında yerləşir. Ümumi ərazisi

3 min kv.km-dan çox olan bölgənin bir hissəsi isə Türkiyə ilə sərhəd hesab olunur. Ancaq sözü edilən Qəndil dağı və PKK-nın yerləşdiyi eyni adlı düşərgələr İran-İraq sərhədində yerləşir. PKK buradan həm İraq, həm İran, həm də Türkiyə ərazisinə terrorçu göndərir. PKK-nın bir nömrəli hərbi bazası olan Qəndil dağı Türkiyədən 90 kilometr məsafədə yerləşir. Qəndil dağının yüksəkliyi 2600 metrdir, ancaq PKK-nın düşərgələrinin yerləşdiyi vadi dəniz səviyyəsindən

1200 metr yüksəklikdə yerləşən geniş ərazidir. Lakin bura tamamilə mağaralardan və gizli sığınacaqlardan ibarətdir.

PKK-nın Qəndil düşərgəsinin 1997-ci ildə yaradıldığı güman edilir. Qəndildə hazırda 50-dək PKK düşərgəsi var, ümumilikdə isə 10 kilometrlik radiusda 2 minə yaxın sığınacaq mövcuddur. Başdan-ayağa minalanmış bölgəyə naş adamın daxil olması intihar sayılır. Bölgə kənarlarından raket-zenit qurğuları, raketlər və ağır pulemyotlu maşınlarla müha-

fizə olunur. Bölgə təbii sədlərdən ibarətdir. Kənardan hücum edən qüvvəyə qarşı müdafiə olunmaq çox rahatdır. Bundan başqa, dağda müxtəlif həcmərdə 100-dən çox mağara var. Bunların ən böyüyündə eyni vaxtda 500 nəfər yerləşə bilər.

Qəndildə ümumi olaraq 50 düşərgə var ki, bunlardan 15-i təlim düşərgəsidir. Bundan başqa, PKK-nın mərkəzi qərargahı, arxiv və digər əsas mərkəzləri burada yerləşir. Qəndil ətrafında təxminən 60-a qədər əsasən kürd kəndləri mövcuddur ki, bu kəndlər PKK-nın təbii müttəfiqləridir. Hətta Qəndildə fəaliyyət göstərən PKK-ya məxsus iki kiçik çaplı elektrik stansiyası istehsal etdiyi elektrikin bir qismini bu kəndlərə verir.

Türkiyə ordusu belə bir düşərgəyə hücumu hazırlayır. Məsələ ondadır ki, Qəndil əməliyyatı sırf quru əməliyyatı olacaq. Çünki qeyd etdiyimiz şərtlərdə aviasiya qeyd yaramır. Faktiki olaraq artıq neçə ildir ki, Türkiyə ordusu Qəndil havadan bombalayır. Ancaq bilindiği kimi, ciddi bir nəticə yoxdur. Qəndilə tamamilə təmizləmək üçün bu ərazini quru qüvvələri ilə nəzarətə götürmək lazımdır. Bu isə çox çətin olacaq. Çünki Türkiyə ordusu faktiki olaraq ölkə sərhədlərindən uzaqda, dağlıq və keçilməz ərazilərdə ərazini yaxşı taniyan, yaxşı silahlanmış terrorçularla vaxtaşmalı olacaq.

Qəndil - seçki əməliyyatıdır?

Türkiyə hökumətinin Qəndil

əməliyyatının anonsunu verməsi siyasi dairələrdə birmənalı qarşılanmayıb. Müxalifət hökumətin seçkilər öncəsi Qəndil əməliyyatına gündəmə gətirməsini seçki gedişi və xalqdan dəstək qazanmaq taktikası adlandırılıb. Ana müxalifət partiyası CHP-nin parlament fraksiya rəhbəri Özgür Özel hökumətin açıqlamalarını qınayaraq "16 ildə Qəndilə getməyənlər 16 gündə gedəcəkm?" deyə rüşxəndə yanaşmış. Ö.Özel bu əməliyyatın, sadəcə, seçkidə xalq qazanmağa xidmət etdiyini bildirib.

Kürdlərin siyasi partiyası hesab olunan HDP də Qəndil əməliyyatını seçkilərə hesablanmış kampaniya adlandırılıb və hökuməti şəhid cənazələrindən "mədəd ummaqda" ittiham edib.

Müxalif İYİ Partiya da seçki kampaniyası gedişində Qəndilə əməliyyatı hazırlanmasını "seçki əməliyyatı" adlandırılıb. Partiyanın baş katibi Aytun Çıray partiyasının terrora qarşı mübarizəni dəstəkləyir, ancaq belə bir əməliyyatın indi keçirilməsinin seçkilərə hesablandığını bildirib.

Hələlik isə görünən odur ki, Ankara Qəndilə bağlı məsləhətləşmələr aparır. Əməliyyatın riskləri, region ölkələrinin, xüsusən də İran və İraqın dəstəyini almaqla bağlı danışıqlar aparılır. Doğrudur, bəzi ehtimallara görə, PKK qüvvələrinin böyük qismini artıq Qəndildən Suriyaya çəkib. Yəni Qəndil artıq kürdlər üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etmir.

Ancaq istənilən halda Qəndilə PKK-dan azad edilməsi Türkiyə üçün, ümumiyyətlə, bölgədə terror və separatizmdən əziyyət çəkən xalqlar üçün ciddi uğur sayılacaq.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Rusiya beynəlxalq məhkəməyə verilə bilər

Müəmmalı təyyarə qəzaları Kremlə qarşı Qərbin basqılarını artıracaq

Qərbin sanksiyaları səbəbindən çətin durumda olan Rusiya indi də müəmmalı təyyarə qəzaları ilə əlaqədar məhkəməyə verilə bilər. Söhbət 2010-cu ildə Polşa prezidenti Lex Kaçinskinin də olduğu təyyarənin şübhəli səbəblərdən qəzaya uğramasından və üstündən dörd il keçəndən sonra Malayziyanın "Boeing" təyyarəsinin vurulmasından gedir.

Artıq Avstraliya və Niderland 2014-cü ildə Malayziyanın "Boeing" təyyarəsinə hücumu görə Rusiyanın məsuliyyət daşdığını rəsmən elan edib. Niderlandın xarici işlər naziri Ştef Blok hər iki tərəfin mövqeyinin Niderland hökumətinin bəyanatında əks olunduğunu deyib. "Niderland və Avstraliya qəzanın təhqiqatı üzrə beynəlxalq qrupun nəticələrinə əsaslanaraq MH17-nin vurulduğu "Buk" zenit-raket kompleksinin həmin ərazidə yerləşdirilməsinə görə Rusiyanın məsuliyyət daşdığını əmindir", - deyə o bildirib.

BBC telekanalı xəbər yayıb ki, Niderland hökuməti Rusiyanı rəsmən məsuliyyətə cəlb etməyə

hazırlayır. Niderland və Avstraliyanın mövqeyi həm Moskvadakı Rusiya rəhbərliyinə, həm də RF-in Kanberra və Haaqadakı sə-

firlərinə təqdim edilib.

Mayın 24-də beynəlxalq tədqiqatçılar qrupu dörd il əvvəl Donetsk vilayətində mülki "Boeing"

təyyarəsinə tərəf buraxılan raketin Kursdakı hərbi bazadan gətirildiyini bildirib.

Xatırladaq ki, Amsterdam (Ni-

derland) - Kuala-Lumpur (Malayziya) MN17 reysini həyata keçirən "Malaysia Airlines" aviakompaniyasına aid "Boeing-777" təyyarəsi 2014-cü il iyulun 17-də Donetsk vilayətində səmasında vurulmuşdu. İnsident nəticəsində təyyarənin göyertəsindəki 298 nəfərin hamısı həlak olmuşdu.

Digər məlumata görə, Ukrayna səmasında səmişin təyyarəsinin vuranları izi itirmək üçün raket qurğusunu ölkə ərazisindən çıxarıblar. Bunu Ukrayna daxili işlər nazirinin məsləhətçisi Anton Çıraşenko deyib. O bildirib ki, separatçılar zenit-raket qurğusu olan "Buk"u Rusiyaya keçiriblər. Təyyarənin "qara qutu"su isə Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin əməkdaşlarına verilib.

Polşa prezidenti Lex Kaçinskinin içerisində olduğu təyyarə isə Rusiyanın qərbində qəzaya uğramışdı və 100-ə yaxın səmişin həlak olmuşdu. «Tupolev» 154 təyyarəsi Varşavadan Rusiyanın Belarusla sərhəd Smolensk şəhərinə uçarkən qəzaya uğramışdı. Prezident Kaçinskinin Polşa nümayəndə heyəti ilə birgə Rusiyaya səfərinin məqsədi Xatın qətlinin 70 illiyinə həsr edilmiş mərasimə iştirak etmək olub.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Rusiya beynəlxalq aləmdə bildiyini edir və bu zaman heç bir dövlətə hesablaşmır: "2008-ci ildə Gürcüstanı rəsmən parçaladılar, 6 il sonra keçdilər Ukraynaya, Krımı ilhaq etdilər, Donbasda separatçı ocaq yaratdılar. Bu arada, Ukrayna səması üzərində səmişin təyyarəsinin vurulması və mü-

naqişəyə aidiyyəti olmayan yüz-lər insanın ölümündən də Rusiya haqlı olaraq şübhəli bilinir. Rusiya rəsmiləri və diplomatları nə qədər də bu faktı inkar etməyə çalışsalar da, səmişin təyyarəsi məhz separatçıların nəzarəti altında olan ərazidə vurulub".

E.Şahinoğlu prezidentin vəfatında da "rus izi" axtarıb: "Polşa prezidentinin təyyarəsi də Rusiya səmasında qəzaya uğradı. Əlbəttə, bu hadisədə terror izi axtarmağın tərəfdarı deyiləm. Ancaq təyyarənin Rusiya səmasında qəzaya uğraması, üstəlik, Polşa ilə Rusiya arasında soyuq münasibətlər də müəyyən şübhələrə yol açıb". E.Şahinoğlu hesab edir ki, Rusiya beynəlxalq məhkəməyə verilə bilər: "Çünki qarşı tərəf əlində dəlillərin olduğunu bəyan edir".

Politoloq hesab edir ki, Rusiya ilə beynəlxalq birlik arasında yaşanan gərginliyin Azərbaycanı da daxil yoxdur: "Azərbaycanın bütün qütblərlə münasibətləri normaldır. Məsələn, Polşa Azərbaycanın Avropadakı ən yaxın tərəfdaşlarındandır. Və ya Ukrayna ilə tərəfdaşlığımız hər keçən gün artır. Başqa sözlə, Azərbaycanın Polşa və Ukrayna ilə münasibətlərinin Rusiya ilə münasibətlərinə aidiyyəti yoxdur".

Politoloq Hikmət Hacızadə proseslərin məhkəməyə aparacağı qənaətinə deyir: "Rusiyanı məhkəməyə verəcəklər və təzminat tələb edəcəklər. Həmçinin rəsmi istintaqın aparılması tələbi irəli sürüb, günahkarların cəzalandırılmasını istəyəcəklər".

□ **Cavid TURAN,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistandakı cinayətkar rejimin devrilməsindən və yeni hökumətin qurulmasından sonra Ermənistan ordusunun işğal altında olan Dağlıq Qarabağ ərazisində də gərginliklər yaşanır. İyunun 1-də qondarma rejimin "təhlükəsizlik xidməti" əməkdaşlarının yerli sakinləri vəhşicəsinə döyməsindən sonra keçirilən etiraz aksiyalarında səslənən tələblərin yerinə yetirilməsi üçün çox gözləmək lazım gəlmədi.

Xatırladaq ki, həm Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, həm də Qarabağ separatçılarının lideri Bako Saakyan etirazçıların irəli sürdüyü tələblərin icra olunacağına vəd verəndən sonra fasiləsiz mitinqlər dayanandırılmışdı. Budur, Qarabağdakı qondarma rejimin "güc strukturları"nın rəhbərləri bir-birinin ardınca istefaya yola salınır.

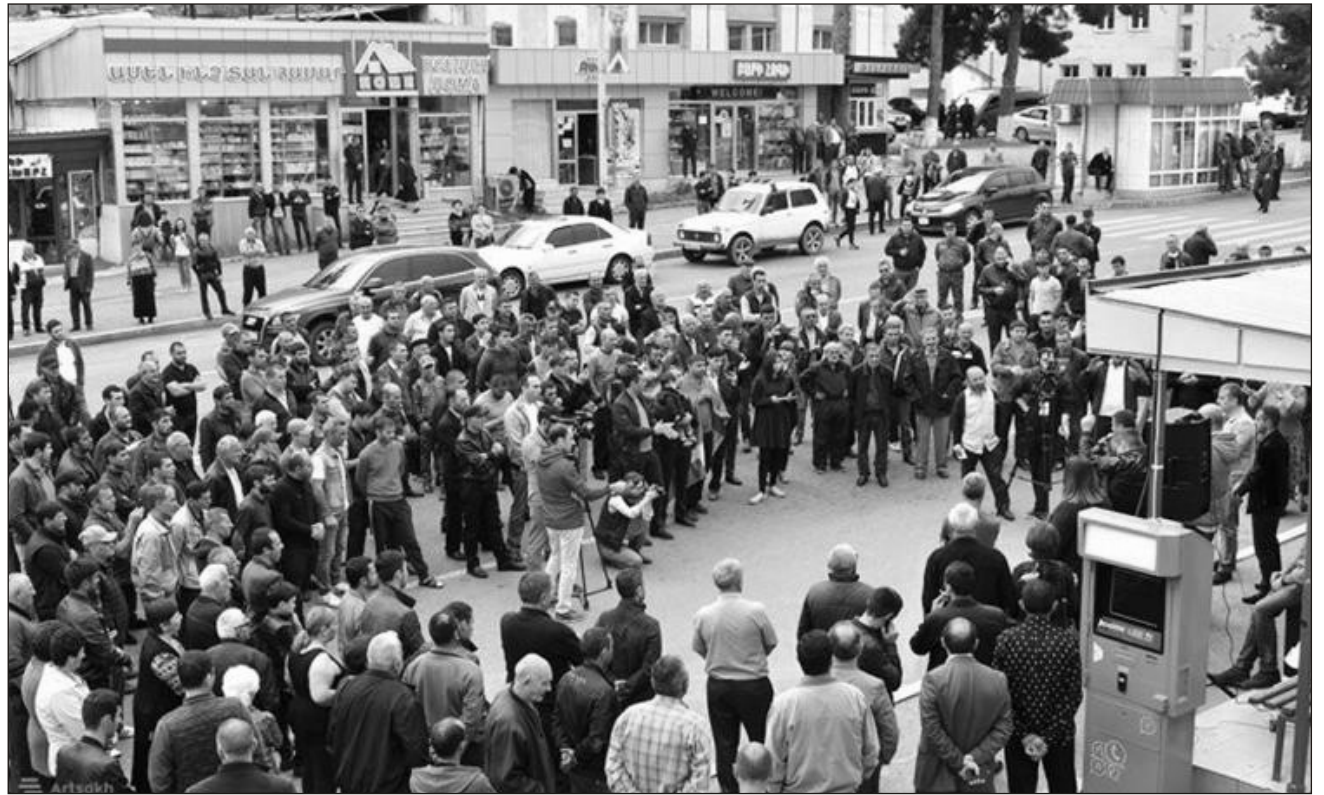
İyunun 6-da Qarabağ separatçılarının "dövlət naziri" Araq Arutyunyan istefa verdiyini açıqlayıb. 2007-2017-ci illərdə qondarma rejimin "baş naziri" olan Arutyunyan Bako Saakyanın ikinci şəxsi hesab edilirdi. Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin "polis rəisi", "general" Kamo Ağacanyan isə istefasının səbəbini Qarabağda daxili və xarici təhlükəsizliyin və stabilliyin təmin olunması ilə izah edib. Onun ardınca separatçıların "milli təhlükəsizlik xidməti"nin rəhbəri Arşavir Qaramyan da postu ilə vidalaşmış. Beləliklə, etirazçıların əsas tələbi yerinə yetirilib.

Ancaq belə görünür ki, separatçıların başçısı cinayət ordaqları olan "komanda" üzvlərini qurban verməklə özünü xilas edə bilməyəcək. Çünki Nikol Paşinyan Qarabağ klanına bir-dəfəlik son verməyi hədəfləyib və Serj Sərkisyanın tərəfdarlarını sonuncu nəfərinədək neytrallaşdırmaq niyyətindədir. Elə iyunun 6-da Ermənistan xüsusi istintaq xidmətinin reisi Vaqram Şaqinyan postundan istefa verdiyini açıqlayıb. Eyni gündə Ermənistan Respublikaçılar Partiyasının parlament fraksiyasının 6-cı deputatı istefaya gedib. Beləliklə, Paşinyan Serj Sərkisyanın kadrlarını vurmaqla kifayətlənmir, parlamentdə ona problem yarada biləcək partiyasını da "sökməklə" məşğuldur. Belə olan təqdirdə N.Paşinyanın Qarabağdakı cinayətkar dəstələri, silahlı qrupları nəzərdən qaçıraçağını söyləmək olmas. Elə Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin baş qərargah reisi Artak Davtyanın Xankəndi şəhərinə

gələrək separatçı liderlə görüşməsi də Paşinyanın planının tərkib hissəsi ola bilər.

Belə bir məqamda xəbər yayılıb ki, Azərbaycanın Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ bölgəsində fəaliyyət göstərən separatçı rejimin xüsusi xidmət orqanları Bako Saakyan qarşı silahlı qiyama hazırlaşır (azvision.az). Bu barədə separatçı rejimin "Milli dirçəliş" partiyasının üzvü Tigran Qriqoryan bəyan edib. O, facebookda canlı yayıma çıxaraq Qarabağdakı ermənilərə xəbərdarlıq edib. Bildirib ki, baş verəcək silahlı üsyana hazır olunlar və onun qarşısını almaq üçün qəti şəkildə fəaliyyətə keçsinlər. Qriqoryan həmçinin vurğulayıb ki, bu gün Dağlıq Qarabağdakı qondarma qurumun "baş naziri" Araq Arutyunyanın istefa verməsi elə-belə hadisə deyil. Onun sözlərinə görə, məhz silahlıların təzyiqi ilə Bako Saakyan onu istefaya göndərmiş. Və əvəzində Qarabağ ermənilərinin narazı olduğu və istefasını tələb etdikləri MTX-nin reisi Arşavir Qaramyanı təyin edəcək (*yuxarıda onun da öz postundan istefa verdiyini yazmışıq - red.*) "Bununla da, son günlər Qarabağda baş verən məlum hadisələrin faktiki səbəbkarları neinki vəzifədən uzaqlaşdırılmayacaq, hətta hakimiyyəti ələ keçirəcək", - deyərək Qriqoryan xəbərdarlıq edib.

Görünən odur ki, Bako Saakyan "separatçı lider" statusunu qorumaq üçün məmurları və hətta yerli erməniləri də qurban verməyə hazırdır. Bunun sonu isə Dağlıq Qarabağda ermənilərin bir-birini qırması ilə nəticələnə bilər. Maraqlısı odur ki, Ermənistandan sonra separatçı Dağlıq Qarabağ rejimində də siyasi böhran yaşanır. Buna qədər isə həm Ermənistanda, həm də işğal altındakı ərazilərimizdə "konstitusiyaya islahatlar" adı altında addımlar atılmışdı, həm Sərkisyan, həm də Saakyan öz hakimiyyətini qorumaq üçün "qanuni baza" yaratmışdı-

Azərbaycan Qarabağdakı vətəndaşlarının xilasını üçün hərəkətə keçə bilər

Xankəndindəki hərbi-polis rejimi daxildən çat verdi; bir gündə üç istefa xəbəri gəldi; rəsmi Bakı proseslərə soyuqqanlı yanaşır; politoloq: "Baş verənlərə müşahidəçi kimi yanaşmalı deyilik..."

lən. Ancaq belə görünür ki, Saakyan da Sərkisyanın ardınca yola salınacaq.

Ancaq bizi düşündürən başqa məsələdir. Ermənistanın hadisələr bir yana, bu dəfə hadisələr Azərbaycanın tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağda çərəyən edir. Üstəlik, bu ərazidə yaşayanların əksəriyyəti vaxtilə Azərbaycan qanunlarına tabe olub, Azərbaycan vətəndaşlığını daşıyan şəxslər, onların övladlarıdır. Bu ərəfədə bəzi erməni fəalları Qarabağdakı xuntanın girovluğundan xilas olmaq üçün Azərbaycana müraciət etməyin mümkünlüyündən də bəhs etməyə başlayıblar. Ola bilsin ki, bu, Qarabağ ermənilərinin separatçı hakimiyyəti, yaxud İrəvanı şantaj cəhdidir. Ancaq məntiqlə rəsmi Bakı ölkəmizin sərhədləri daxilində baş verən hadisələrə - birbaşa nəzarət imkanı olmasa belə - hansısa formada münasibət bildirmək, bununla bağlı beynəlxalq təşkilatlara müraciət etmək haqqına malikdir.

Erməni sosioloq David Karabekyan bildirib ki, Qarabağ İrəvan tərəfindən idarə olunur: "Biz eyniyik, sadəcə olaraq, hər şey sünü şəkildə bölünüb və guya elə təqdim edirlər ki, ayrıca respublikayıq. Bunun belə olmadığını hər kəs bilir. Bu baxımdan, İrəvanda hakimiyyətin dəyişməsi ilə nəticələnən aksiyalardan sonra Xankəndindəki ermənilər də ayağa qalxıb. Xankəndindəki rejim kriminal qaydalarla hərəkət edir". **O bildirir ki, rejimdən bezən Qarabağdakı ermənilər hansı yolla olursa-**

olsun, xilas olmaq istəyirlər: "Hətta elə insanlar var ki, xilas yolunun İrəvandan, yoxsa Bakıdan gəlməsinin fərqi yoxdur. Azərbaycan ordusu Xankəndinə gəlsə və erməniləri mövcud rejimdən xilas etsə, hər kəs onlara təşəkkür edəcək. Yeni vəziyyət o həddə çatıb".

Gerçəklik bundan ibarətdir ki, Ermənistan hakimiyyəti Qarabağdakı ermənilərə zülm edir, onları qul kimi saxlayır. Bu günlərdə Qarabağda insanların etirazı Ermənistan hakimiyyətinin ədalətsiz və istismarçı siyasətinə qarşıdır. Dağlıq Qarabağ dünya birliyi tərəfindən tanınan Azərbaycan ərazisidir, orada yaşayan ermənilər Azərbaycan vətəndaşlarıdır. Bu mənada hesab olunur ki, Azərbaycan öz vətəndaşlarına sahib çıxmalıdır. Xüsusilə də indiki məqamda, Qarabağ erməniləri separatçı rejimin basqılarından cana doydular bir zamanda onları xilas üçün hərəkətə keçməyə Bakının haqqı var.

"Əslində işğal altında olan Azərbaycan ərazilərində formalaşdırılmış separatçı bölgədə baş verənlərdən Ermənistanın keçirdiyi narahatlıq, sabiq prezident Ter-Petrosyanın heyecanlı reaksiyası Dağlıq Qarabağ ətrafında rəsmi İrəvanın yaratmağa çalışdığı mifin alt-üst olması ilə bağlıdır".

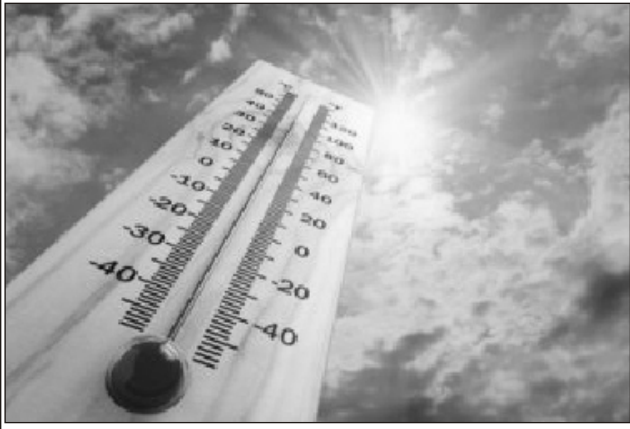
Politoloq Elçin Mirzəbəyli bu fikirləri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Siyasi ekspert qeyd etdi ki, Ermənistan bu günə qədər beynəlxalq müstəvidə, o cümlədən münaqişənin tənzimlənməsi ilə bağlı

ğa çalışırlar və ən azı buna gördükdə nail olmağa cəhd göstərirlər ki, sonradan Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin və oradakı erməni toplumunun "yetkinliyini" təbliğat tezisində çevirə bilsinlər".

Politoloq onu da qeyd etdi ki, Ermənistan mətbuatı və ekspertləri Azərbaycanın Dağlıq Qarabağda baş verən hadisələrin fonunda olduqca sakit davranmasından təəccüblənib: "Azərbaycan KİV-inin hadisələrlə bağlı yalnız xəbər yayması, oradakı vəziyyətin daha da gərginləşməməsi üçün heç bir addım atmaması onları çoxsaylı suallara qarşısında qoyub. Erməni KİV-inde tanış olduğum materiallarda bu suallara hələ də tutarlı cavab tapılmadıqı açıq-aşkar görünür. Şübhəsiz ki, biz baş verənlərə müşahidəçi kimi yanaşmalı deyilik. İndiki şəraitdə ilk növbədə çox geniş diplomatik hücum keçmək lazımdır. Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərində baş verən qanunsuzluqları dünya mediasına çıxarılmalıdır. Ermənistanın və onun Dağlıq Qarabağdakı separatçı tör-töküntülərinin seynot vəziyyətinə və bəlkə də aqoniyaya düşməli üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görülməli və təbii ki, orada yaşayan insanların hüquq və azadlıqlarının təminat altına alınması üçün hərbi müdaxilə perspektivi də nəzərdən keçirilməlidir".

Ancaq rəsmi Bakı maraqlı bir mövqedə dayanıb. Azərbaycan hakimiyyəti həm Ermənistan, həm də Dağlıq Qarabağda baş verənlərə soyuqqanlı yanaşma sərgiləməklə hətta ermənilərin özlərində belə çətinlik yarada bildi. Xatırladaq ki, Ermənistan hakimiyyəti bir sıra hallarda xalqı Azərbaycan faktoru ilə qorxutmağa üstünlük verirdi. Etirazçı elektorat xəbərdar edilirdi ki, ölkədə qarışıqlıq yaranarsa, Azərbaycan fərsətdən istifadə edəcək və Ermənistanın varlığı sual altına düşəcək. Bakı isə fərqli taktika sərgiləməklə cinayətkar hakimiyyəti arqumensiz qoydu.

Nazirlik hava şəraitinin dəyişəcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq etdi

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hava şəraitinin dəyişəcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq etdi. Nazirliyin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında iyunun 7-si axşamdan 9-u gündüzədək şimal-qərb küləyinin aralıq güclənəcəyi gözlənilir.

Iyunun 9-da gecə və səhər bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 3-5 dərəcə aşağı enəcək.

Iyunun 7-si gündüz şimal və qərb rayonlarından başlayaraq Azərbaycanın bəzi rayonlarında hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, şimşək çaxacağı, aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə yağışın leysan xarakterli olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 4-6 dərəcə aşağı enəcək.

Çaylarda sululuğun artacağı ehtimal olunur. Qeyri-sabit hava şəraiti iyunun 11-dək davam edəcək.

«Bakcell» Gəncədə məzun yarmarkasına qatılıb

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi «Bakcell» Gəncə şəhərində keçirilən 10-cu məzun yarmarkasında fəal iştirak etdi.

Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin (ADAU) Mühəndislik fakültəsinin tədris korpusunda təşkil olunan və 164 müəssisənin iştirak etdiyi "Məzun 2018" yarmarkasında «Bakcell» şirkətinin satış və marketing departamentlərində mövcud olan vakansiya və təcrübə imkanları təqdim olunub. Şirkətin nümayəndələri tələbə və məzunlarla müsahibələr keçirib. Məzun yarmarkasında quraşdırılmış «Bakcell» stendi iştirakçılar tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Tədbirdə «Bakcell» şirkəti tərəfindən tələbələrə pulsuz CİN nömrə və hədiyyələr, ADAU-nun seçilmiş 3 tələbəsinə isə xüsusi hədiyyələr təqdim olunub.

Özünün genişmiqyaslı korporativ sosial fəaliyyətinə görə seçilən «Bakcell» şirkəti, Azərbaycan gənclərinin təhsili və peşəkar inkişafını diqqət mərkəzində saxlayır və gənclərin məşğulluğunun inkişaf etdirilməsinə böyük töhfə verir. Təkcə cari il ərzində şirkət ADA Universiteti, Qərbi Kəsp Universiteti, ADNSU və ADAU-nun keçirdiyi karyera sərəgilərində iştirakla yanaşı özünün ənənəvi yay təcrübə proqramını elan edib və gənclərin karyera və təhsilə dəstək məqsədini daşıyan digər layihələri uğurla həyata keçirib.

«Bakcell» şirkəti gənclərin təhsil almasına və karyera qurmasına dəstək göstərmək və beləliklə Azərbaycan gənclərinin parlaq gələcəyinə öz töhfəsini verməyə yönəlməli uğurlu fəaliyyətini davam edəcək.

Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu sakini Asya Mirzəyeva redaksiyamıza gələrək şikayətlənib. Şikayətçi qeyd edib ki, Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, Y.Əliyev küçəsi 26 ünvanında yerləşən, mərhum həyat yoldaşına məxsus qeyri-yaşayış sahəsi qanunsuz olaraq başqasına satılıb.

Şikayətçi deyir: "Mən şəhid və məcburi köçkün ailəliyəm. Oğlum Qarabağ döyüşlərində şəhid olub, ölümündən sonra da "Azərbaycan bayrağı" ilə təltif olunub. Təxminən 1999-cu ildən bu ilin may ayına qədər qeyd olunan sahəni götürüb həyat yoldaşımın birgə işlədirdik. Maddi durumumuz aşağı olduğu üçün ümid yerimiz həmin sahə idi. Qeyri-yaşayış sahəsi olsa da, həyat yoldaşımın birgə oranı təmizləyib, qaydasına salıb, xeyli xərc çəkmişdik. Qanuni olaraq həmin sahənin sahibi kimi müqaviləmiz də var idi. Həyat yoldaşım dünyasını dəyişdikdən sonra sahəni yeznəm İmran Mirzəyev istifadə etməyə başladı. Bunu qanuniləşdirmək, müqaviləni onun adına keçirməyə çalışdım. Lakin müraciət etdiyimiz qurumlardan bizə heç bir cavab verilmədi. Nəticədə özüm obyektə işlətməyə çalışdım. Yeri özəlləşdirmək, bu dəfə öz adıma keçirmək üçün də müxtəlif qurumlara müraciət etdim. Mənə heç bir cavab verilmədi. Bu ilin may ayında isə xəbər tutdum ki, xəbərim olmadan sahə başqasına satılıb. Bu haqda dəfələrlə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə ərizələr

Şəhid ailəsinin obyektini ondan xəbərsiz satılıb

Həm də köçkün olan ailə ədalətin bərpasını istəyir

müraciət etdim. Komitədən şikayətimə baxılmadı".

Şikayətçi qeyd edib ki, son olaraq ombudsmana şikayət ünvanlayıb. Ona verilən cavabdan isə belə məlum olub ki, qeyd edilən qeyri-yaşayış sahəsi satışa çıxarılib. Asya Mirzəyeva həmin

hərracda iştirak etmədiyi üçün sahə başqasına satılıb: "Şikayətimlə bağlı mənə yazılı surətdə bildirildi ki, həmin qeyri-yaşayış sahəsinin "Azərbaycan Respublikasında dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin II Dövlət Proqramı"na əsasən preziden-

tin 23 dekabr 2000-ci il tarixli 432 nömrəli fərmanı ilə təsdiq edilən "Dövlət əmlakının hərrac vasitəsilə satışı Qaydaları"na uyğun olaraq hərrac vasitəsilə özəlləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilib və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin mətbuat orqanı olan "Mülkiyyət" qəzetində və digər xəbər saytlarında elan verilib. Lakin 2016-cı il dekabrın 13-də keçirilən hərracda iştirak etmədiyim üçün obyekt açıq hərracda satılıb. Mən dəfələrlə müraciət edərək bildirdim ki, hərrac haqda məlumatım, xəbərim olmayıb. Qərəzli olaraq xəbərim olmadan obyekt başqasının adına keçirilib. Lakin şikayətlərimə baxan yoxdur. Aidiyyəti qurumlardan xahiş edirəm, bu məsələdə mənə köməklik göstərsin".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Məhkəmə ananı övladından ayıracaq qərar verə bilər

Dubayda oğurlanan azərbaycanlı uşağın taleyində kritik dönüş

Azərbaycan Konstitusiyası Məhkəməsi Ali Məhkəmənin Merim Beishekeyevanın iddiası üzrə Dubay Ali Məhkəməsində çıxarılmış qərarın tanınmasına dair qərardan verilən şikayəti icraata götürüb. Söhbət Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovun adı keçən Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ) Dubay Ali Məhkəməsinin qərarından gedir.

Həmin qərar ötən il Azərbaycan Ali Məhkəməsinə təqdim olunub. 2017-ci ilin oktyabrında Azərbaycan Ali Məhkəməsi Dubay Ali Məhkəməsinin qərarını tanıyıb. Həmin qərara görə Dubaydan qaçırılaraq Azərbaycana gətirilən Ceyla Bağirova anası Merim Beishekeyevaya qaytarılmalı idi. Ötən 7 ay ərzində qərar icra olunmayıb. 2015-ci ildə Dubaydan Türkiyəyə, oradan isə Azərbaycana qaçırılan ABŞ vətəndaşı olan azyaşlı Ceyla Bağirova bu günə qədər naməlum ünvanda anasından və icra memurlarından gizlədilir. Bu qalmaqallı cinayət əməli ilə bağlı Dubay Əmirliyinin prokurorluğunda Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovun əsas fiqurant olaraq adı keçən uşaq oğurluğu ilə bağlı cinayət işi istintaq olunub.

Merim Beishekeyevanın nümayəndəsi **Abdulla Əfəndizadə** deyir ki, baş verən qanunsuzluqlar barədə ölkə rəhbərlərinə teleqramla məlumat verib. "Prezidentə, I vitse prezidentə, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsinin sədri Fəhad Abdullayevə, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevə, Məhkəmə Hüquq Şurasının sədri Fikrət Məmmədova, Amerika Birləşmiş Ştallarının Azərbaycan Respublikasındakı səfirliyinə, Qırğızistanın Azərbaycan Respublikasındakı səfirliyinə teleqramla müraciət etmişik. Azərbaycan Konstitusiyası Məhkəməsinə iş materialları 2017-ci il dekabrın 18-də daxil olub. 5 ay 1 həftə sonra iş icraata götürüldü. Adətən Konstitusiyası Məhkəməsi işi icraata maksimum 3 ay ərzində götürür və ya

imtinaya qərarını elan edirlər. Amma bu iş üzrə məhkəmə öz praktikasında kenara çıxdı. Hesab edirəm ki, bu, Davud Bağirov və onun bacısı, Ailə, Qadın, Uşaq Problemləri Dövlət Komitəsinin şöbə müdiri Cəmilə Bağirovanın əlaqələrindən istifadə etməsinə söykənir. Onlar yüksək vəzifəli şəxslərin adından istifadə ediblər. Bu haqda Davud Bağirov xaricdən Merim Beishekeyevaya zəng etdirərək bildirmişdi. Uşağı oğurlanan anaya demişdilər ki, iddiasından əl çəksin, bundan sonra uşağını görə bilər. Əks təqdirdə uşağı görməyəcək. Çünki Davud Bağirovun şikayətini yüksək vəzifəli şəxslər dayanır. Və bu zəngdən sonra Konstitusiyası Məhkəməsi 5 aylıq sükutu pozdu və Davud Bağirovun şikayətini icraata götürdü. Bu, o deməkdir ki, Davud Bağirov və onun havadamları Konstitusiyası Məhkəməsinə güc göstərə bilərlər. Bu isə Azərbaycanda müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin olmasını şübhə altına alır. Ona görə də hesab edirəm ki, bu məsələlərə ölkə rəhbərliyi diqqət etməlidir".

Abdulla Əfəndizadə deyir ki, Konstitusiyası Məhkəməsi sədrinin həyat yoldaşı, **Səbailə Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin müdiri İradə İsgəndərova** vaxtilə bu iş üzrə saxtakarlıq edib: "Ceyla anasından oğurlanaraq Azərbaycana qaçırıldıqdan sonra Davud Bağirov heç bir sənəd təqdim etmədən ona Azərbaycanda İradə İsgəndərovanın imzası ilə saxta doğum şəhadətnaməsi almışdı. Davud Bağirov özü də məhkəmədə etiraf etdi ki, həmin doğum şəhadətnaməsi bir sənədin kse-

rokopiyasını telefonla yollamaqla alıb. Yəni tam qanunsuz olaraq Ceylaya doğum şəhadətnaməsi alındığı məhkəmədə özü də etiraf etmişdi".

Abdulla Əfəndizadə deyir ki, 7 aydır ki, Davud Bağirov Azərbaycan Ali Məhkəməsinin qərarını icra etməkdən yayınır. Buna görə onun barəsində Səbailə İcra və Probasiya şöbəsi axtarış elan edib: "12 mart 2018-ci ildə Səbailə İcra və Probasiya şöbəsi bu haqda hüquq-mühafizə orqanına rəsmi məktub göndərmişdir. Lakin həmin məktub üzrə axtarış işi aprelin 28-dən başlanıb. Yeni Davud Bağirov özünün barəsindəki axtarış işinin Konstitusiyası Məhkəməsi şikayətini icraata götürməsinə qədər uzada bilib. Bundan sonra onu saxlasalar belə, o, iş üzrə şikayətinin Konstitusiyası Məhkəməsinə olduğunu deməklə məsuliyyətdən yaxa qurtarmağa çalışacaq. Konstitusiyası Məhkəməsi mənə göndərdiyi məktubda yazır ki, guya şikayəti mayın 30-da icraata götürüblər.

Mən mayın 29-da Konstitusiyası Məhkəməsinə olmuşam və həmin gün qəbul şöbəsinin müdiri Anar Cəfərov dedi ki, iş haqda məlumat yoxdur. İcraata götürür-

lüb-götürülməməsi bilinmir. Ona görə də ehtimal edirəm ki, işi icraata, deyilən kimi, mayın 24-də deyil, mayın 30-da götürüblər. Sadəcə köhnə tarixlə yazıblar. Mən mayın 31-də Konstitusiyası Məhkəməsinə məktub yazıb bildirmişəm ki, qarşı tərəf işin icraata götürülməyini deyir. Həmin qərarın arxa tarixlə verilməyindən söhbət getdiyini də xüsusi olaraq vurğulamışam. Və mənə göndərilən məktubda yazırlar ki, guya qərar mayın 24-də verilib. Yeni Davud Bağirovun Merim Beishekeyevaya zəng etdirərək ona "arxamda böyük adamlar dayanıb" mesajını çatdırması ilə baş verənlərin arasında əlaqə var. Buna şübhə etmirəm".

Abdulla Əfəndizadə deyir ki, Konstitusiyası Məhkəməsi iyunun 20-də iş üzrə Azərbaycan Ali Məhkəməsinin Dubay Ali Məhkəməsinin tanınma qərarı ilə bağlı iclası olacaq. Nümayəndə ölkə rəhbərliyi ilə yanaşı Konstitusiyası Məhkəməsinin hakimlərinə də müraciət etməklə övladı anaya qovuşduracaq ədalətli qərarın qüvvədə qalması üçün addımlar atılmasını istəyir.

□ **E.MƏMMƏDLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Rusiyada keçiriləcək dünya çempionatında maraqlı qruplardan biri də B qrupudur. Bu qrupdakı komandalarla yaxından tanış olaq.

- B qrupu**
1. Portuqaliya
  2. İspaniya
  3. Mərakeş
  4. İran

Portuqaliya iddialıdır

Portuqaliya yığması ilk oyununu 1921-ci ilin 18 dekabrında indi qrupda rəqibi olan İspaniyaya qarşı keçirib və 1:3 hesabı ilə məğlub olub. Portuqaliya ilk dəfə mundialın final mərhələsinə 1966-cı ildə qatılıb və 3-cü yeri tutub. Qrup mərhələsində Macarıstan, Bolqarıstan və Braziliyanı üstələyən portuqallar yarımfinalda İngiltərəyə uduzub. Üçüncü yer uğrunda SSRİ-ni yenen portuqallar dünya üçüncüsü olub.

Bundan sonra uzun müddət, 1982-ci il İspaniya mundialına qədər Portuqaliya bu böyük idman yarışından kənarda qalıb. 1986-cı ildə yenidən dünya birinciliyinə vəsiqə qazansa da, qrup mərhələsində Polşa, Mərakeş və İngiltərəyə uduzaraq uğursuzluqla üzleşib.

Növbəti üç dünya çempionatını kənardan izləyən Portuqaliya 2002-ci ildə Cənubi Koreya və Yaponiyada keçirilən mundiala vəsiqə əldə edib. Amma bu dəfə də mübarizə qrup mərhələsində dayanıb. Komanda DÇ-2006-da mübarizəni üçüncü yer uğrunda oyunadək davam etdirib. Qrupda Anqola, İran və Meksikaya qalib gələn Portuqaliya 1/8 finalda Hollandiyanı, 1/4-də İngiltərəni mübarizədən kənarlaşdırıb və yarımfinalda Fransaya uduzub. Üçüncü yer uğrunda isə oyunda almanlara yenilib. 2010-da CAR-da keçirilən dünya birinciliyində portuqaliyalıların yolu 1/16 finalda kəsilib. Qrupda Braziliya və Fil Dişi Sahili ilə sülh bağlayıb. Şimali Koreyanı 7:0 hesabı ilə darmadağın edən komandanın yolunu 1/16 finalda həmin il ilk dəfə dünya çempionu olan İspaniya kəsib.

2014-cü ildən komandaya rəhbərlik edən Fernando Santos Portuqaliya yığması tarixinin ən yaxşı baş məşqçilərindən biri hesab olunur. Onun rəhbərliyi altında milli komanda Avropa çempionatının qalibi olub. Santos 2016-cı ildə ilin ən yaxşı avropalı məşqçisi seçilib. 63 yaşlı mütəxəssisin müqaviləsi 2020-ci ilə qədər nəzərdə tutulub. Seçmə mərhələdə 10 oyunda 9 qələbə qazanan Portuqaliya FIFA sıralamasında 4-cü yerdədir.

Milli komandanın yekun heyəti belədir:

Qapıçılar: Antoni Lopes (Lyon, Fransa), Betu (Göztepe, Türkiyə), Ruy Patrisiu (Sporting)

Müdafiəçilər: Brunu Alveş (Rangers, Şotlandiya), Sedrik Soares (Southampton, İngiltərə), Joze Fonte (Dalyan İfan, Çin), Mariu Ruy (Napoli, İtaliya), Pepe (Beşiktaş, Türkiyə), Rafael Gerreyro (Borussia Dortmund, Almaniya), Rikardu Pereyra (Porto), Ruben Dias (Benfica)

Yarımmüdafiəçilər: Adrien Silva (Leicester, İngiltərə), Brunu Fernandes, Vilyam Karvalyu (hər ikisi Sporting), Joau Mariu (West Ham, İngiltərə), Joau Moutinyo (Monaco, Fransa), Manuel Fernandes (Lokomotiv, Rusiya)

Hücumçular: Andre Silva (Milan, İtaliya), Bernardu Silva (Manchester City, İngiltərə), Kriştianu Ronaldo (Real Madrid,

B qrupu: İspan rəqsi, yoxsa İran təranələri...

Bu qrupda iki güclü komanda birincilik uğrunda mübarizə aparacaq, İran isə sürpriz edə bilər

İspaniya, Jelson Martinş (Sporting), Qonsalu Gedeş (Valencia, İspaniya), Rikardu Kuarejma (Beşiktaş, Türkiyə)

İspaniya Xulen Lopeteginin rəhbərliyi ilə nə edəcək?

İspaniya xüsusi təqdimata ehtiyacı olmayan komandadır. Dünya çempionatlarında 15-ci dəfə (1934, 1950, 1962, 1966, 1978, 1982, 1986, 1990, 1994, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014) iştirak edəcək ispanlar stabil oyun nümayiş etdirmələri ilə seçilir. 2010-cu ildə ilk dəfə dünya çempionu titulu qazanan İspaniya millisi bu uğuru onlara yaşatmış Visente del Boske ilə yollarını 2016-cı ildə ayırmalı olub. 2016-cı ildən yığmanın baş məşqçisi olan Xulen Lopetegi ilk rəsmi matçını Belçikaya qarşı keçirib. Oyun ispanların 2:0 hesablı qələbəsi ilə yekunlaşıb. Xulen Lopeteginin rəhbərliyi altında İspaniya yığması hələ uduzmayıb. 51 yaşlı mütəxəssislə müqavilənin müddəti 2020-ci ilin iyununa kimi uzadılıb.

Xulen Lopetegi "Real Sociedad"da qapıçı kimi karyerasına başlayıb. 19 yaşında isə "Real Madridin ikinci heyətində üç sezon oynamış. 1994-cü ildə İspaniya millisinin heyətinə düşməyi bacaran Lopetegi bir dəfə də olsun oyuna çıxmayıb. Sonra "Barcelona"ya keçib. "Rayo Vallecano" klubunda isə 100 oyun keçirdikdən sonra məşqçi karyerasına başlayıb. 17 yaşlardan ibarət İspaniya millisində baş məşqçinin köməkçisi işləyib. "Rayo Vallecano" klubunda baş məşqçilik isə uğursuz olub. Klub aşağı divizionla düşüb. Bundan sonra idman şərhçisi kimi məşhurlaşmış.

2008-ci ildə o, yenidən məşqçi kimi fəaliyyətə başlayıb. "Real"ın rezerv klubu hesab olunan "Real Madrid Castilla"nı çalışdırıb. Ən parlaq uğurunu isə İspaniyanın 19 yaşlılardan ibarət komandasında yaşayıb. Gənclər iki dəfə Avropa çempionu olublar.

İspaniya mundialda bu heyətlə çıxış edəcək:

Qapıçılar: Kera Arrisabalaga ("Atletik"), Pepe Reyna ("Napoli", İtaliya), David De Xea ("Manchester Yunayted", İngiltərə)

Müdafiəçilər: Dani Karvaxal, Serxio Ramos, Naço (hər üçün "Real Madrid"), Xerard Pike, Xordi Alba (hər ikisi "Barcelona"), Sezar Aspillikueta ("Çelsi", İngiltərə), Naço Monreal ("Arsenal", İngiltərə), Arvalo Odriozola ("Real Sosyedad")

Yarımmüdafiəçilər: Andres İnyesta, Serxio Buskets (hər ikisi "Barcelona"), Marko Asensio, İsko (hər ikisi "Real Madrid"), Saul Nyiges, Koke (hər ikisi "Atletiko Madrid"), Tiaqo Alkantara ("Bavariya", Almaniya), David Silva ("Mançester Siti", İngiltərə)

Hücumçular: Yaqo Aspas ("Selta"), Rodriqo ("Valensiya"), Dieqo Košta ("Atletiko"), Lukas Vaskes ("Real Madrid")

20 il sonra mundialda

Mərakeş millisi 5-ci dəfədir ki, mundiala vəsiqə qazanır.

FIFA sıralamasında 42-ci yerdə olan mərakeşlilər bundan əvvəl 1970, 1986, 1994, 1998-ci illərdə dünya çempionatlarında iştirak edib. Ən yaxşı nəticəni 1986-cı il mundialında 1/8 finalda vəsiqə qazanmaqla göstərib. Beləliklə, komanda 20 illik fasilədən sonra mundiala vəsiqə qazanıb. Bu isə Erve Renarın xidməti hesab olunur. 49 yaşlı Erve Renar 2016-cı ildən etibarən Mərakeş millisini çalışdırır. Fransız mütəxəssis daha öncə çalışdığı Zambiya və Fil Dişi Sahili yığma komandaları ilə Afrika Millətlər Kubokunun qalibi olub.

Heyətlə tanış olaq:

Qapıçılar: Munir Məhəmməd ("Numansiya", İspaniya), Yassin Bunu ("Jirona", İspaniya), Əhməd Taqnauti ("İttihad Tanjer")

Müdafiəçilər: Mehdi Benatia ("Yuventus", İtaliya), Romen Ses ("Vulverhempton", İngiltərə), Manuel da Košta ("Başakşehir", Türkiyə), Əşrəf Hakimi ("Real Madrid", İspaniya), Həmzə Mendi ("Lill", Fransa)

Yarımmüdafiəçilər: Nabil Dirar ("Fənerbağça", Türkiyə), Yosef Ait Bennasser ("Kan", Fransa), Mehdi Karsela-Qonsales ("Standard", Belçika), Kerim Əl-Əhmədi, Sofyan Amrabat (hər ikisi "Feyenoord", Hollandiya), Yones Belhanda ("Qalatasaray", Türkiyə), Hakim Zieş ("Ayaks", Hollandiya), Fayçal Fayr ("Xetafe", İspaniya), Nordin Amrabat ("Leqanes", İspaniya),

Mbarak Bussufa ("Əl-Cəzirə"), Amir Arit ("Şalke", Almaniya)

Hücumçular: Aziz Buhadzuz ("Sankt-Pauli", Almaniya), Xalid Butaib ("Malatyaspor", Türkiyə), Ayyob Əl-Kaabi ("Pennesans Berkan") Yussef Ən-Həsiri ("Malaqa", İspaniya)

İran sürpriz edə bilər

İran yığması Rusiya və Braziliyanın ardından 2018-ci il dünya çempionatına vəsiqəni təmin edən üçüncü ölkə olub.

İran millisi tarixində 5-ci dəfə mundiala qatılacaq. Əvvəllər qonşu ölkə yığması 1978, 1998, 2006 və 2014-cü il dünya çempionatlarında çıxış edib. İran millisi 2014-ci il mundialında ilk oyunda Nigeriya ilə qolsuz bərabərliyə nail oldu. Bu, əlbəttə ki, dünya çempionatında dördüncü dəfədir iştirak edən iranlılar üçün nailiyyət sayıla bilər. Sonra Arjentinaya da minimal hesabla (1:0) məğlub olan iranlılar qrup mərhələsinin son oyununda Bosniya və Hersoqovina yığması qarşısında məğlubiyətdən (1:3) yaxa qurtara bilmədilər.

2011-ci ildən millini çalışdıran Karluş Keyruş istefa verdiyi açıqlasa da, İran Futbol Federasiyası onu buraxmadı və müqaviləni yenilədi. Keyruş neçə illərdə milli komandanı meydana 4-3-3 və ya 4-2-3-1 sxemi ilə çıxarıb ki, bəzi iddialara görə, bu, sürətli dünya futbolu üçün uğurlu taktika deyil. Amma yaddan çıxarmayaraq ki, İran yığması seçmə mərhələdə keçirdiyi 8 oyunda qapılardan top buraxmayıb. Yalnız Suriya millisi ilə əhəmiyyət kəsb etməyən oyunda İran millisinin uğurlu seriyası qırılıb.

Karluş Keyruşun püşkatma mərasimindən sonra dediklərini xatırlatmaq yerinə düşər: "İranın püşkünü sevindirməyə bilmərəm. İspaniya və Portuqaliya mənim üçün iki xüsusi komandadır. B qrupunu istər "ölüm", istərsə də həyat qrupu adlandırmağımızın İran üçün heç bir fərqi yoxdur. İranın futbol üzrə yığma komandası 15 iyun, 20 iyun və 25 iyunda Mərakeş, İspaniya və Portuqaliya ilə qarşılaşmalıdır". Məlumdur ki, Karluş Keyruş portuqaliyalıdır və 2008 - 2010-cu illərdə Portuqaliya millisinə rəhbərlik edib.

İran millisinin dünya çempionatı üçün yekun heyəti açıqlanıb.

Karluş Keyruş "23-lük"ə aşağıdakı futbolçuların adlarını daxil edib.

Qapıçılar: Rəşid Məzahiri ("Zob Ahan"), Əmir Abədzadə ("Maritimu", Portuqaliya), Alireza Beyravand ("Persepolis")

Müdafiəçilər: Ramin Rezaeyan ("Ostende", Belçika), Məhəmməd Reza Khanzadə ("Pardide"), Morteza Purliqanci ("Əl-Sədd", Qətər), Pejman Montazeri ("İstiqlal"), Seyid Məcid Hosseyini ("İstiqlal"), Milad Məhəmmədi ("Axmat", Rusiya), Ruzbeh Çeşmi ("İstiqlal")

Yarımmüdafiəçilər: Səid Ezzatollahi ("Amkar", Rusiya), Masud Şucayi (AEK, Yunanıstan), Saman Qoddos (Östərstan, İsveç), Mehdi Torabi ("Saypa"), Aşkan Decaqa ("Nottingem Forest", İngiltərə), Omid Ebrahimi ("İstiqlal"), Ehsan Hacı Safi ("Olimpiakos", Yunanıstan), Vahid Amiri ("Persepolis")

Hücumçular: Alireza Cahanbaxş (AZ, Hollandiya), Kerim Ansarifard ("Olimpiakos", Yunanıstan), Mehdi Taremi ("Qarafa", Qətər), Sərdar Azmun ("Rubin", Rusiya), Reza Quçannecad ("Herenven", Hollandiya)

□ Nazim SABIROĞLU, "Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 123 (7012) 7 iyun 2018

**3 pişik
22 gün
boyunca
ac-susuz
unuduldu
...və sağ
qaldı...**

Kanadın Edmonton şəhərində heyvan müdafiəçiləri təsadüfən üç pişiyi maşında qoyublar və 22 gün sonra onları xatırlayıblar. CBC-in verdiyi xəbərə görə, heyvanlar sağ qalmağa nail olublar. "Edmonton Humane Society" təşkilatı baş vermiş insidentlə bağlı öz facebook səhifəsində üzrxahlıq yayımlayıb.

Pişikləri Edmontondakı sığınacağa 27 martda gətiriblər. Belə ki, maşının boşaldılması zamanı fəallar həmin üç pişiyin olduğu qəfəsi görməyiblər. Onu ancaq 18 apreldə fərq ediblər. Həmin tarixdə işçi heyəti yeni evsiz heyvanları daşımaq üçün hadisə yerinə gəlmişdi. Heyvan müdafiəçiləri qeyd ediblər ki, bütün bu müddət ərzində pişiklər aclıq və susuzluqdan əziyyət çəkiblər. Bundan başqa, onların pəncələrində sidikdən yaranan yanıqlar olub. "Amma xoşbəxtlikdən onlar nəse ciddi xəstəliyə tutulmayıblar və zədə almayıblar".

Heyvan müdafiəçilərinin sözlərinə görə, pişiklər artıq tamamilən bərpa olunublar və özlərinə yeni sahiblər də tapıblar. Təşkilat bu insidentlə bağlı həssas bir araşdırma aparıb və maşınların boşaldılması ilə bağlı yeni qaydalar qəbul edib. Onlar bunu sözügedən halların yenidən yaşanmaması üçün ediblər.

Musiqi ilə məşğul olanlar gec qocalır

Amerikalı alimlərin bu yaxınlarda apardıqları təcrübənin nəticəsi çox maraqlı olub. Məlum olub ki, musiqi ilə məşğul olmaq beyni vaxtından əvvəl qocalmağa qoruyur. ABŞ alimlərinin sınaqlarında 80 könüllü iştirak edib. Təcrübə və analizlərin nəticəsi göstərib ki, musiqi alətlərində ifa edən yaşlı adamların baş beyindəki neyron birləşmələrin sayı cavan adamlarda olduğu kimidir. Beləliklə, alimlər sübut ediblər ki, musiqi ilə məşğul olmaq beyində yaşla əlaqədar degenerativ prosesləri

lengildir. Buna görə onlar olaraq musiqi ilə məşğul olaraq yaşlı insanlara müntəzəm olaraq tövsiyə edirlər.

Timsah onu hirsəndirən iti yedi

Avstraliyada yırtıcı timsah on il boyunca onu hirsəndirən iti yeyib. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, o qədər də böyük olmayan adada Adelaida çayının kənarında yaşayan avstraliyalı Kay Hensen bağlı sahədə saxladığı timsahı ilə iti arasındakı oyuna hər zaman azarkeşlik edib. O, hər zaman itinə yem ataraq onun timsahın yanına qaçması və sonuncunun da timsahı qıcıqlandırmasına nail olub. Amma son 10 ildə ilk dəfə olaraq it ona sümük atılarkən birbaşa timsahın yanına qaçıb. Timsah insanların qışqırığı sədalari altında iti yeyib.

Qəmlənən heyvan sahibi deyib ki, itin yeyilməsinə görə qəmgin olsa da, bir timsah etməli olduğu şeyi edib: "Gec və ya tez bu, baş verməli idi".

Hensen şəhər həyatından qaçmaq üçün 15 il bundan əvvəl adaya köçüb, özünə böyük olmayan bir hotel açıb, itlər, timsah və quşlar alıb. Onun bundan öncəki iti ətrafdakı insanları qorxutmaq, altı kiloluq Pippa isə cəsarətlə timsahların üstünə atılıb, onların yeməyini ələ keçirmək qabiliyyətinə malik idi. Hensen qeyd edib ki, onlara bunu xüsusi olaraq öyrətməyib və bu təhlükəli vərdişdən yayındırmağa çalışsa da, buna nail ola bilməyib.

Kişi özünə yeni it almağa hazırlaşır. Amma almadan öncə həmin itin timsahları təqib etmək istəmədiyindən əmin olmaq istəyir.

İtini diqqət çəkmək üçün zəhərləyib

Şotlandiyanın qlazko şəhərində çalışan tibb bacısı diqqət çəkmək üçün öz itini bir neçə dəfə zəhərləyib. Bu barədə "The Daily Telegraph" məlumat verib. 28 yaşlı tibb bacısı Corcina Bretman zaman-zaman öz itinə insulin inyeksiyası edirdi. İtin vəziyyəti pisləşən kimi tibb bacısı onu çalışdığı klinikaya aparırdı. Həkimlər isə hiss edirdilər ki, it tez-tez qərribə simptomlarla xəstəxanaya düşür. Hər dəfə onun qanında qlükozanın miqdarı aşağı olurdu. Amma bundan savayı, o, hər zaman sağlam olurdu. Veterinarlar onun qanına insulin yüklənməsindən şübhələndilər. Bretman işdən çıxarıblar və ev heyvanına qarşı işgəncəyə görə ittiham olunub. Qadını 20 min funt sterlinq məbləğində cərimə və ya bir il qədər həbs cəzası gözləyir. İtə isə yeni sahib tapacaqlar. Qadın ifadəsində bildirib ki, bununla diqqət çəkməyə çalışıb. O, yalnızlıqdan əziyyət çəkdiyini deyib. İti isə ancaq heyvansevər imic qazanmaq üçün saxlayıb.

QOÇ - Peşə fəaliyyətinizdə əsaslı dönüş etmək istəyirsinizsə, bu təqvimdən maksimum yararlanın. Hər bir şansıdan, hər bir fürsətdən istifadə edin. Öz qərarlarınızda qətiyyətli olun.

BUĞA - İş yerində, həmkar və rəhbərlərinizlə mübahisələriniz ola bilər. Bunun qarşısını almaq üçün ən xırda konfliktlərə belə getməməlisiniz. Səhhətinizin qayğısına qalın, iş-tahlı olun.

ƏKİZLƏR - Hələdici məqamlarda təcrübəli adamlarla məsləhətləşməməyiniz yalnız zərərinizdir. Xarakterinizdə olan bu xüsusiyyəti aradan götürün. İndi lovgalıq və özündənrazılıq predmetləri keçmir.

XƏRÇƏNG - Daxili gərginliyiniz nəzərdə tutduğunuz başlıca planların icrasını ləngidir. Çalışın ki, bəd fikirlərdən uzaqlaşın və təbiət qoynundan enerji alınsınız. Ziyarətə gəlməyə də getmək olar.

ŞİR - Maliyyə imkanlarının aşağı səviyyədə olmasına baxmayaraq iştirakçısı olduğunuz proseslər övqatınızı yüksəldəcək. Ələxüsus da sevgi münasibətlərində hər şey üreyinizcə olacaq.

QIZ - Yaxşı olar ki, ixtiyarınızda olan bu günü bütünlüklə əyləncə və istirahətə həsr edəsiniz. Sevgi amilini daha çox qabardın. Axşam gözləmədiyiniz istiqamətdən sürprizlərlə rastlaşa bilərsiniz.

TƏRƏZİ - Astroloji göstəricilər yeni əlaqələrə başlamaq üçün canfəşanlıq göstərməyinizi məsləhət görür. Nahardan sonra işə şəxsi büdcənizdə irəliləyişlər gözlənilir. Uzaq yola çıxmayın.

ƏQRƏB - Son günlər çox əsəbi olmusunuz. Səhhətinizin passivliyi də məhz bu səbəbdən irəli gəlir. Lakin özünü qorumaqla bir neçə uğura yiyələne bilərsiniz: məsələn, yeni işlə bağlı.

OXATAN - Yalnız ailə-sevgi münasibətlərində uğurlu anlarla rastlaşa bilərsiniz. Qalan məsələlərdə, ələxüsus da işgüzar sövdələşmələrdə isə vəziyyət o qədər də səmərəli olmayacaq.

OĞLAQ - İş üslubunda köklü dəyişikliklər etmək fikriniz olsa da, tərəddüdləriniz sizə mane olur. Amma ulduzlar əsl məqamın məhz indi yetişdiyini bildirir. Yersiz riskdən uzaq olun.

SUTÖKƏN - Səhər saatlarında azacıq gərginlik olsa da, ümumən uğurlu bir gün yaşayacaqsınız. Hər addımda xoş övqat qazanmaq üçün qarşılıqlı münasibətlərdə mülayim davranın. Pul məsələlərində ehtiyatlı olun.

BALIQLAR - Bəxtinizdə sürprizlə dolu bir təqvim durur. Odur ki, bədbin fikirləri başınızdan çıxarın. Qara pişikdən, tək səbirdən qorxmayın. Özünü kamil insan kimi aparın ki, uğurlarınız artsın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Artıq insan beyni pultla idarə edilə bilər

Buffalo Universitetinin alimləri siçovullar üzərində maraqlı araşdırma aparıblar. Belə ki, fizik Arnd Prallenin rəhbərliyi altında həyata keçirilən sınaq möhtəşəm nəticə verib. Məqsəd beyni kənardan idarə etmək istəyini reallaşdırmaq idi. Beləliklə, öncə canlının orqanizminə xüsusi yarıdılmış DNT zənciri və nanohissəciklər yeridilib. Onlar da öz növbəsində müəyyən neyronlara bağlanıb. Sonra isə canlı kənardan fasiləli maqnit sahələri hesabına idarə edilə bilər. Siçovulun yeriməsini, bədənin müəyyən hissələrinin deaktiv edilməsini həyata keçiriblər. Bir sözlə, onların bədənəri üzərində tam idarəetməyə sahib olublar. Bu, elm aləmində fantastik nəticədir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100